

23 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2017

ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΗΣ
ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΔΑΝΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΩΝ
ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ, ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΤΩΝ
ΙΔΙΟΚΤΗΤΡΙΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΜΕΣΩΝ ΜΑΖΙΚΗΣ
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΑΠΟ ΤΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ
ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

Κεφάλαιο: Γνώμη Αξιωματικής Αντιπολίτευσης

Μάκης Βορίδης, Νικόλαος Δένδιας, Νότης Μηταράκης,
Δημήτρης Σταμάτης, Κώστας Τζαβάρας

Κοινοβουλευτική Ομάδα Νέας Δημοκρατίας

Περιεχόμενα

A. Ευρετήριο Πινάκων.....	4
B. Ευρετήριο Γραφημάτων.....	4
Γ. Ευρετήριο Εικόνων.....	4
I. Προοίμιο.....	5
II. Βασικά Ευρήματα.....	10
a. Ευρήματα.....	10
b. Πίνακας Ευρημάτων.....	17
III. Εισαγωγή.....	19
a. Η ανάγκη για διακριτή γνώμη επί του πορίσματος από πλευράς μειοψηφίας.....	20
IV. Δάνεια Κομμάτων.....	24
a. Πραγματικά Περιστατικά και Οικονομικό Περιβάλλον.....	24
b. Νομοθετικό Πλαίσιο Χρηματοδοτήσεων και Δανειοδοτήσεων.....	29
c. Δικαστική Διερεύνηση.....	32
i. Ν. 4146/2013.....	37
ii. Συμπεράσματα.....	39
d. ΣΥΡΙΖΑ.....	41
i. Εισαγωγή.....	41
ii. Δανειοδοτήσεις.....	43
iii. Το ακίνητο της Κουμουνδούρου.....	49
iv. Δανειοδότηση Αυγής.....	51
v. Συμπεράσματα.....	54
e. Νέα Δημοκρατία.....	55
i. Γενικές Παρατηρήσεις.....	55
ii. Βασικά Αίτια Δυσχέρειας Αποπληρωμής.....	68
iii. Ανάλυση εκχωρήσεων κρατικών χρηματοδοτήσεων ετών 2013 & 2014.....	69
1. Εκχωρήσεις προς Αγροτική Τράπεζα.....	69
2. Εκχώρηση προς Τράπεζα Αττικής.....	70
3. Η συμβατότητα των δύο εκχωρήσεων.....	71
V. Δάνεια Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης.....	75
a. Γενικό πλαίσιο.....	76
b. Γενικά Συμπεράσματα.....	77
c. Εφαρμοστέο νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο.....	78

d. Κριτήρια αξιολόγησης της εξέλιξης του συμβατικού δεσμού	79
i. Νομοθετικό μέτρο ευθύνης και κριτήρια επιμέλειας	80
ii. Η μεταβολή συνθηκών ως λόγος διάπλασης ιδιωτικών συμβατικών σχέσεων	81
iii. Συγκρισσιμότητα σε σχέση με την πορεία των ομοειδών δανείων	82
e. Συμπερασματική αποτίμηση.....	85
f. Ατομικές περιπτώσεις με μείζον πολιτικό ενδιαφέρον.....	87
1. Κήρυξη.....	87
a. Εισαγωγή.....	87
b. Δανειοδότηση.....	88
c. Ρύθμιση των πιστώσεων.....	88
d. Συμπεράσματα	90
2. Αυγή	92
3. Υπόθεση ΔΟΛ.....	97
VI. Τράπεζα Αττικής	99
a. Γενική Απεικόνιση Κατάστασης Τράπεζας	99
b. Αύξηση Μετοχικού Κεφαλαίου	100
c. Λοιπές Δυσλειτουργίες Τράπεζας	101
d. Ευρήματα Έκθεσης της ΕΚΤ.....	102
i. Τοξότης Α.Ε.....	102
ii. Υπόθεση Καλογρίτσα	104
VII. Επίλογος.....	107

A. Ευρετήριο Πινάκων

Πίνακας 1 Διαχρονική εξέλιξη φορολογικών εσόδων (1997-2016)	25
Πίνακας 2 Κρατική Χρηματοδότηση πολιτικών κομμάτων 2002-2015	27
Πίνακας 3 Δανεισμός ΣΥΡΙΖΑ από Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος	44
Πίνακας 4 Αναλυτικά Στοιχεία Δανεισμού ΣΥΡΙΖΑ	46
Πίνακας 5 Συσχέτιση Ενεχυριάσεων & Ετών Κρατικής Χρηματοδότησης ΣΥΡΙΖΑ	48
Πίνακας 6 Χρονοδιάγραμμα Προγράμματος Αποπληρωμής Δανείων ΝΔ προς ΑΤΕ	70
Πίνακας 7 Μετοχική Σύνθεση Αυγής (Εισηγητικό ΕΤΕ 11/09/2014)	95
Πίνακας 8 Ευρήματα ΕΚΤ για την Τράπεζα Αττικής & την Τοξότης Α.Ε.	103

B. Ευρετήριο Γραφημάτων

Γράφημα 1 Κρατική Χρηματοδότηση πολιτικών κομμάτων 2002-2015	28
Γράφημα 2 Ύψος Κρατικής Χρηματοδότησης Κομμάτων (σε ποσοστά επί τοις χιλίοις)	30
Γράφημα 3 Δανεισμός, Πληρωμές & Υπόλοιπο ΣΥΡΙΖΑ (σε εκ. €)	45
Γράφημα 4 Υπόλοιπο & Μεταβολή Υπολοίπου Δανεισμού ΣΥΡΙΖΑ (σε εκ. €)	47
Γράφημα 5 Ποσοστό μη Εξυπηρετούμενων Δανείων ανά Κλάδο	75

Γ. Ευρετήριο Εικόνων

Εικόνα 1 Επιστολή Αθ. Σκορδά προς Τράπεζα Αττικής	58
Εικόνα 2 Εξώδικο Attica Bank προς ΝΔ, σελ. 1	59
Εικόνα 3 Εξώδικο Attica Bank προς ΝΔ, σελ. 2	60
Εικόνα 4 Εξώδικο Attica Bank προς ΝΔ, σελ. 3	61
Εικόνα 5 Εξώδικο Attica Bank προς ΝΔ, σελ. 4	62
Εικόνα 6 Εξώδικο Attica Bank προς ΝΔ, σελ. 5	63
Εικόνα 7 Εξώδικο Attica Bank προς ΝΔ, σελ. 6	64
Εικόνα 8 Εξώδικο Attica Bank προς ΝΔ, σελ. 7	65
Εικόνα 9 Εξώδικο Attica Bank προς ΝΔ, σελ. 8	66
Εικόνα 10 Εξώδικο Attica Bank προς ΝΔ, σελ. 9	67

I. Προοίμιο

Η σύσταση της **εξεταστικής επιτροπής** για την έρευνα της δανειοδοτήσεως των κομμάτων και των ΜΜΕ υπήρξε εξ' αρχής ενταγμένη σε μία από τις βασικές πολιτικές στρατηγικές του ΣΥΡΙΖΑ, δηλ. στην υπόθεση εργασίας ότι οι πολιτικές δυνάμεις, που στο πολιτικό λεξιλόγιο της Ριζοσπαστικής Αριστεράς, αποτελούν το «**παλαιό πολιτικό σύστημα**», είναι διεφθαρμένες και διαπλεκόμενες με το εξίσου διεφθαρμένο τραπεζικό σύστημα. Ένα τραπεζικό σύστημα το οποίο, με την παρέμβαση αυτών των πολιτικών δυνάμεων, τελικά χρηματοδοτεί παράνομα τα εξίσου διεφθαρμένα και διαπλεκόμενα μέσα ενημέρωσης προκειμένου αυτά με την σειρά τους να χειραγωγούν την κοινή γνώμη, να επηρεάζουν τους πολίτες υπέρ των πολιτικών δυνάμεων που εκπροσωπούν την άρχουσα τάξη, και να εμποδίζουν την απελευθέρωση του λαού, καθώς συσκοτίζουν την κρίση του, εμποδίζουν την ενημέρωσή του, τον παραπληροφορούν και δεν του επιτρέπουν να επιλέξει την σωτήρια και απελευθερωτική Ριζοσπαστική Αριστερά.

Κατά την κυβερνητική λογική, **με την έλευση της Κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ – ΑΝΕΛ στην εξουσία**, θα έσπαγε το πλέγμα της συγκάλυψης και η αλήθεια θα έλαμπε ολοφώτεινη μπροστά στα μάτια του έκθαμβου ελληνικού λαού που επιτέλους θα έβλεπε την αλήθεια να αποκαλύπτεται ολοκάθαρα μπροστά του. Αυτή ήταν η υπόθεση εργασίας, το θεωρητικό σχήμα που οδήγησε στην πρωτοβουλία του ΣΥΡΙΖΑ για την κατάθεση της πρότασης για την σύσταση της εξεταστικής επιτροπής, με την πεποίθηση ότι, έστω επικοινωνιακά, θα έφερνε σε δύσκολη θέση τους πολιτικούς αντιπάλους του.

Με όρους πολιτικής πρωτοβουλίας, η κίνηση αυτή έδινε **δύο δυνατότητες στην Αντιπολίτευση**: **(α)** να την αρνηθεί, οπότε θα έμενε έκθετη στην κριτική ότι κάτι έχει να συγκαλύψει και θα είχε αποδείξει την υπόθεση εργασίας ήδη προ της συστάσεως της επιτροπής ή **(β)** να την αποδεχθεί, **όπερ και εγένετο**, παράγοντας όμως έτσι αυξημένη πολιτική νομιμοποίηση στην επιτροπή αυτή. Η Νέα Δημοκρατία, συνεπής στις διαχρονικές αρχές της για διαφάνεια στην πολιτική ζωή, ψήφισε υπέρ της σύστασης της εξεταστικής επιτροπής, κάτι το οποίο δεν συνέβη και με τον ΣΥΡΙΖΑ, στην πρόταση της ΝΔ για τη σύσταση εξεταστικής επιτροπής για τις συνθήκες υπό τις οποίες οδηγήθηκε η χώρα στο τρίτο μνημόνιο κλπ.

Οι εργασίες της Εξεταστικής Επιτροπής **διήρκεσαν 9 μήνες**, κατά τους οποίους εξετάστηκαν δεκάδες μάρτυρες, κυρίως εκπρόσωποι τραπεζικών ιδρυμάτων και μέσων ενημέρωσης καθώς και εκπρόσωποι και υψηλόβαθμα στελέχη της Τράπεζας της Ελλάδας και ανεγνώσθησαν χιλιάδες σελίδες εγγράφων που αφορούσαν στις δανειοδοτήσεις των κομμάτων και των ΜΜΕ.

Μετά ταύτα η πλειοψηφία της Επιτροπής, δηλ. ο **ΣΥΡΙΖΑ**, **απεφάνθη ότι δεν προκύπτουν ποινικές ευθύνες για πολιτικά πρόσωπα** για την τυχόν παράνομη δανειοδότηση των κομμάτων και των Μ.Μ.Ε.. Και πράγματι πώς θα μπορούσε να κρίνει διαφορετικά, αφού

ουδόλως και σε **οποιοδήποτε επίπεδο** προέκυψε εμπλοκή πολιτικών προσώπων στην δανειοδότηση αυτή και **ουδέν** αποδεικτικό στοιχείο εισεφέρθη προς την κατεύθυνση αυτή.

Μη υφισταμένης λοιπόν τέτοιας εμπλοκής, **όπως αναγκάστηκε να αναγνωρίσει η πλειοψηφία**, τίθεται το περαιτέρω ερώτημα: **απεδείχθη η θεωρία που αφετηρίασε την έρευνα της Επιτροπής**: Αν δεν προκύπτουν ευθύνες για τα πολιτικά πρόσωπα, αν δεν αποδεικνύεται, δεν προκύπτει η εμπλοκή τους, η αθέμιτη και παράνομη παρέμβασή τους στους τραπεζίτες, η με πειθώ και φορτικότητα παρακίνηση των Διοικητών των τραπεζών να παρανομήσουν για να χορηγήσουν δάνεια στα φιλικά προς αυτούς ΜΜΕ, αλλά τελικά υπήρξαν ενδεχομένως κάποιες δανειακές συμβάσεις που καταρτίστηκαν με παραβίαση των κανόνων δανεισμού, χωρίς όμως να έχουν οποιαδήποτε ανάμιξη σε αυτό πολιτικά πρόσωπα, τότε το **μόνο εύλογο** και ταυτόχρονα **αναπόφευκτο συμπέρασμα** είναι ότι **κατέρρευσε η θεωρία του ΣΥΡΙΖΑ**.

Και τούτο διότι, η **Εξεταστική Επιτροπή ως κοινοβουλευτική επιτροπή έχει ως αντικείμενό της τον έλεγχο πολιτικών ζητημάτων μείζονος ενδιαφέροντος**. Η Εξεταστική Επιτροπή ούτε εισαγγελέας είναι, ούτε την αμεροληψία των δικαστικών αρχών έχει (και απεδείχθη αυτό από τον στρατευμένο και εμπαθή σε βαθμό απρέπειας τρόπο με τον οποίο γινόταν η εξέταση των μαρτύρων από ορισμένους συναδέλφους), ούτε εποπτεία ασκεί στις Τράπεζες, καθώς η Βουλή δεν έχει τέτοιου είδους εποπτικά ή διοικητικά καθήκοντα, που ανήκουν σε ρυθμιστικά ανεξάρτητα σώματα, όπως εν προκειμένω είναι η Τράπεζα της Ελλάδος, ή άλλως στην Κυβέρνηση.

Το πόρισμα της εξεταστικής επιτροπής θα μπορούσε να είναι μία μόνο φράση: **Δεν απεδείχθησαν ευθύνες πολιτικών προσώπων**.

Για όλα τα υπόλοιπα, για τυχόν παραβάσεις του τραπεζικού δικαίου, για παράνομες πράξεις των οργάνων των διοικήσεων των τραπεζών, **αρμόδιος είναι ο Εισαγγελέας και η εποπτική αρχή**.

Αφού όμως δεν απεδείχθη η εμπλοκή πολιτικών προσώπων, αυτό σημαίνει ότι ακόμη και τυχόν παράνομη δανειοδότηση των Μ.Μ.Ε. δεν έγινε με προτροπή τους και με την πειθώ και φορτικότητα του ηθικού αυτουργού.. Και επομένως η **δανειοδότηση αποπολιτικοποιείται**, θα πρέπει δε από τούδε να εξετασθεί ως μία συμβατική πράξη, που μπορεί να είναι ορθή ή εσφαλμένη, νόμιμη ή παράνομη, **αλλά τελικά πολιτικά αδιάφορη**.

Έτσι, ένας ακόμη **μύθος** του **ΣΥΡΙΖΑ κατέρρευσε**, αφού η Εξεταστική Επιτροπή ανέδειξε μία ακόμη αδιαμφισβήτητη **πραγματικότητα**: Ο κλάδος των Μ.Μ.Ε. δανειοδοτήθηκε **λιγότερο** σχετικά με άλλους κλάδους της οικονομικής δραστηριότητας, τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια των επιχειρήσεων Μ.Μ.Ε. είναι σε χαμηλότερο επίπεδο σε σχέση με τα δάνεια άλλων επιχειρήσεων και το γεγονός της ενδεχόμενης ύπαρξης ορισμένων δανείων που είχαν χορηγηθεί κατά παράβαση των κανόνων τραπεζικού δανεισμού, χωρίς όμως την παρέμβαση πολιτικών προσώπων, ήταν ήδη γνωστό πριν την σύσταση της Εξεταστικής Επιτροπής αφού σε ορισμένες περιπτώσεις προϋφίστατο, δικαστική διερεύνησή τους.

Μη υφισταμένης όμως της ηθικής αυτουργίας των πολιτικών, **δεν επαληθεύεται το τρίγωνο της αμαρτίας και ακυρώνεται η θεωρία της Αριστεράς**, όπως εξετέθη ανωτέρω. Και επομένως και αυτή η θεωρία αποκτά τη θέση της στο **πάνθεον των φληναφημάτων της Αριστεράς** μαζί με το σκίσιμο των μνημονίων, την μονομερή διαγραφή του επαχθούς και επονεϊδιστου χρέους, την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου καθώς και την επίλυση της φοροδιαφυγής από την λίστα Λαγκάρντ κ.ά. και όλων εκείνων των θεμελιωδών μύθων που εξέθρεψαν το τέρας του λαϊκισμού στην Ελλάδα.

Αντιθέτως όμως προέκυψαν ευθύνες άλλων πολιτικών προσώπων που προφανώς δεν ήταν στην αρχική σκέψη, όσων είχαν την πρωτοβουλία για την σύσταση της εξεταστικής επιτροπής. Συγκεκριμένα:

1. Προέκυψε ότι **μέτοχος** στην εφημερίδα **ΑΥΓΗ** είναι η **offshore** εταιρεία με την επωνυμία «**THE ATLAS CYPRUS INTERNATIONAL TRUST**» της οποίας τον **πραγματικό ιδιοκτήτη**, αλλά και την **προέλευση των χρημάτων** αρνήθηκαν να αποκαλύψουν.
2. Προέκυψε ότι ο ίδιος ο Αλέξης **Τσίπρας**, με την από 14/12/2010 **επιστολή** του προς την ΕΤΕ, ζήτησε να **δανειστεί** ο **ΣΥΡΙΖΑ κατά παράβαση** των κανόνων Τραπεζικού δανεισμού, γνωρίζοντας εκ των προτέρων το παράνομο του αιτήματός του, καθώς δεν πληρούσε τα σχετικά χρηματοοικονομικά κριτήρια.
3. Προέκυψε ότι αν η εφημερίδα **ΑΥΓΗ** δεν προβεί σε **αύξηση μετοχικού κεφαλαίου**, θα πρέπει να τεθεί σε **εκκαθάριση** (στην πραγματικότητα θα έπρεπε να είχε ήδη γίνει με ευθύνη της Περιφέρειας Αττικής). Σε περίπτωση δε αύξησης κεφαλαίου, το μεγαλύτερο μέρος αυτής θα πρέπει να **καταβάλλει** ο **ΣΥΡΙΖΑ**, ο οποίος όμως ήδη **καθυστερεί** την **πληρωμή των δόσεων** του δανείου του προς τις Τράπεζες.
4. Προέκυψε ότι κατά το παρελθόν, έχει γίνει «**κούρεμα**» του χρέους της εφημερίδας **ΑΥΓΗ** από τραπεζικό ίδρυμα υπό αδιαφανείς διαδικασίες.

5. Προέκυψε ότι το δάνειο της **Ελληνικής Αριστεράς**, της οποίας ο **ΣΥΡΙΖΑ** ισχυρίζεται **άλλοτε** ότι είναι **καθολικός διάδοχος** και **άλλοτε** ότι είναι **μετονομασία** του ίδιου νομικού προσώπου, «**κουρευτήκε**» σε ποσοστό 60%.
6. Προέκυψε ότι το **ακίνητο** της Κουμουνδούρου περιήλθε στην **κατοχή** του **ΣΥΡΙΖΑ** με **τρόπο νομικά έωλο**, χωρίς να είναι γνωστό αν καταβλήθηκαν οι αναλογούντες φόροι, και με **μεθόδευση** που περιέχει **απατηλές** παραστάσεις προς τις **Τράπεζες**, γεγονός που συνέβη ακριβώς γιατί η δανειοδότηση του ΣΥΡΙΖΑ δεν θα μπορούσε να γίνει διαφορετικά.

Παράλληλα, από όλα τα ευρήματα αναδεικνύεται ότι **το μόνο** για το οποίο εν τέλει **κατηγορεί ο ΣΥΡΙΖΑ τη Νέα Δημοκρατία**, είναι ότι – δήθεν – προχώρησε σε **διπλή εκχώρηση** την κρατική χρηματοδότηση δύο ετών για λήψη διαφορετικών δανείων, γεγονός όμως που **καταρρίπτεται** από τα προσκομιζόμενα στοιχεία στην Επιτροπή, δηλαδή τις **μαρτυρικές καταθέσεις** του τέως Οικονομικού Διευθυντή της Νέας Δημοκρατίας και του Δ/ντος Συμβούλου της Τράπεζας Αττικής **αλλά και από την επιστολή από 18/10/2011 της Νέας Δημοκρατίας προ της λήψης του δανείου** από την Τράπεζα Αττικής.

Στην εν λόγω επιστολή αναφέρεται ρητά και κατηγορηματικά ότι «*το εν λόγω δάνειο θα διασφαλίζεται με την εκχώρηση μέρους της Κρατικής Χρηματοδότησης ύψους 2.200.000,00€ των ετών 2013 και 2014 ως **δεύτερη απαίτηση μετά την ΑΤΕ ...***». Υπό αυτό το πρίσμα, η **δήλωση της Νέας Δημοκρατίας περί μη άλλης ενεχυρίασης, αφορά σαφώς τη μη ύπαρξη άλλης – δεύτερης – εκχώρησης**, πέραν της δηλωθείσας. Επιπρόσθετα, το μετέπειτα εξώδικο (από 28/12/2015) και αγωγή (από 19/12/2016) της ίδιας τράπεζας ουδέποτε θέτει θέμα αμφισβήτησης της εγγύησης που είχε εκχωρήσει η Νέα Δημοκρατία, αντίθετα επιβεβαιώνει τη γνώση της **δεύτερης – και όχι διπλής – εκχώρησης** προς την Τράπεζα Αττικής, σε συνέχεια της πρότερης προς την Αγροτική Τράπεζα.

Επιπλέον, στην περίπτωση των δανείων της Νέας Δημοκρατίας, είναι προφανής, μέσω δικαστικών και εξωδικαστικών διαδικασιών, η προσήλωση των Τραπεζών στην είσπραξη – στο ακέραιο – των ληξιπρόθεσμων οφειλών του κόμματος. Όπως πρέπει να τονιστεί η σημαντικότερη αύξηση των επιτοκίων δανεισμού της Νέας Δημοκρατίας (**υπερτετραπλασιασμός**) στα πρώτα χρόνια της κρίσης, γεγονός που αφενός αποδεικνύει έμπρακτα ότι **δεν υπάρχει οτιδήποτε μεμπτό μεταξύ της σχέσης ΝΔ – Τραπεζών** και αφετέρου συνέβαλλε αποφασιστικά στη δημιουργία ληξιπρόθεσμων οφειλών.

Αξίζει να αναφερθεί ότι και ο ίδιος ο **ΣΥΡΙΖΑ** έχει **προχωρήσει** σε διπλή και τριπλή εκχώρηση της κρατικής χρηματοδότησης του ίδιου έτους τουλάχιστον **τρεις φορές**. Αναφορικά με το **επιχείρημα των βουλευτών** της πλειοψηφίας ότι **σήμερα τα χρέη του ΣΥΡΙΖΑ είναι ενήμερα**,

σημειώνεται ότι **σε περίπτωση εκλογών** και σύμφωνα με τα ποσοστά που δείχνει ο ΣΥΡΙΖΑ να λαμβάνει στις **τωρινές δημοσκοπήσεις, θα είναι υπέρμετρα δυσχερής η κάλυψη των υποχρεώσεών του.**

Και αν σε όλα τα ανωτέρω, προστεθεί η **λυσσώδης προσπάθεια ελέγχου του τηλεοπτικού τοπίου**, όπως εκδηλώθηκε με τον **αντισυνταγματικό νόμο Παππά**, η **παράνομη έγκριση του πόθεν έσχες Καλογρίτσα**, η εξίσου **παράνομη ανακήρυξή** του ως **οριστικού υπερθεματιστή** πράξη η οποία, εκκρεμούσης και της μηνυτήριας αναφοράς, αναμένεται να αξιολογηθεί **ποινικά** και η πολύ πρόσφατη μεθόδευση για τον **έλεγχο του ΔΟΛ** μέσω στελέχους του ΣΥΡΙΖΑ, τότε **είναι σαφές** ότι έχουν ήδη προκύψει **ευθύνες** ευθέως για τα **πολιτικά πρόσωπα** που εμπλέκονται στις ανωτέρω πράξεις.

II. Βασικά Ευρήματα

Προτού ξεκινήσει η κύρια ανάλυση για τα όσα συνέβησαν καθ' όλη τη διάρκεια των συνεδριάσεων της εν λόγω Εξεταστικής Επιτροπής, παρουσιάζονται συνοπτικά τα βασικά ευρήματα της μελέτης και ακολουθεί πίνακας ευρημάτων με αναφορά σε συγκεκριμένη σελίδα ανά εύρημα (προς διευκόλυνση του αναγνώστη).

a. Ευρήματα

Εύρημα #1

Όλα τα κόμματα (ΣΥΡΙΖΑ, ΝΔ, ΠΑΣΟΚ) λάμβαναν χρηματοδότηση από τις τράπεζες με μοναδική εγγύηση τις τρέχουσες και τις μελλοντικές κρατικές χρηματοδοτήσεις, με μόνη εξαίρεση το ΚΚΕ, το οποίο παρέσχε και εμπράγματα εξασφαλίσεις (ακίνητα) προς τα πιστωτικά ιδρύματα.

Εύρημα #2

Μέχρι το **2012**, εθεωρείτο ότι τα **κόμματα** είχαν **ισχυρή πιστοληπτική θέση**, καθώς οι μελλοντικές **κρατικές χρηματοδοτήσεις** αντιμετωπίζονταν σχεδόν σαν **εγγύηση του Δημοσίου**. Αντίθετα, οι εν λόγω εγγυήσεις **μετά το 2014** θεωρούντο ότι **δεν ήταν επαρκώς εξασφαλιστικές** σύμφωνα με την Τράπεζα της Ελλάδος. Παρ' όλα αυτά, ο **ΣΥΡΙΖΑ είναι το μοναδικό κόμμα, στο οποίο χορηγήθηκε εκ νέου δανεισμός με την ίδια – αποκλειστική – εγγύηση (κρατική χρηματοδότηση) μετά το 2012.**

Εύρημα #3

Τα **εκλογικά ποσοστά** των κομμάτων σχετικά **μικρή επίπτωση** είχανε στην **κρατική χρηματοδότηση** και αυτό φαίνεται ξεκάθαρα από τη χρηματοδότηση του **ΚΚΕ** που έχει σταθερή εκλογική δύναμη και έχει εντούτοις υποστεί **μείωση 87%** της χρηματοδότησης από το 2009 ως το 2015.

Εύρημα #4

Στα πλαίσια της αυστηροποίησης του τρόπου καταβολής της κρατικής χρηματοδότησης και προσαρμογής στις συνθήκες της οικονομικής κρίσης, η Κυβέρνηση Σαμαρά με το Ν. **4304/2014**, επέφερε δύο σημαντικές τροποποιήσεις, παρόλο που αυτές θα δυσχέραιναν την ήδη δύσκολη οικονομική κατάσταση της ΝΔ: (α) τον **περιορισμό** της κρατικής **χρηματοδότησης** σε ποσοστό **άνω του 50%** και (β) την **απαγόρευση** για **εκχώρηση** της κρατικής **χρηματοδότησης** για **διάστημα άνω του ενός έτους**.

Εύρημα #5

Ο ΣΥΡΙΖΑ δανειοδοτήθηκε από την ΕΤΕ το 2014, εκχωρώντας την χρηματοδότηση έως το 2020. Η δανειοδότηση έγινε αφού είχε ψηφιστεί το νέο νομοθετικό πλαίσιο στις Επιτροπές της Βουλής και πριν εγκριθεί από την Ολομέλεια. Ενώ δηλαδή ήταν ήδη γνωστό το νέο νομοθετικό πλαίσιο (μετέπειτα Ν. 4304/2014), με το οποίο απαγορευόταν η εκχώρηση της χρηματοδότησης για διάστημα πέραν του τρέχοντος έτους, ο ΣΥΡΙΖΑ έσπευσε να λάβει δάνειο.

Εύρημα #6

Ο ΣΥΡΙΖΑ καταψήφισε το άρθρο 5 του μετέπειτα Ν. 4304/2014 (συνεδρίαση Ολομέλειας της Βουλής από 15/10/2014, εισηγητής ΣΥΡΙΖΑ Ό. Γεροβασίλη), με το οποίο προβλεπόταν η απαγόρευση της δυνατότητας εκχώρησης της κρατικής χρηματοδότησης για διάστημα πέραν του τρέχοντος έτους. Στην ομιλία της, η κα. Γεροβασίλη έκανε ειδική αναφορά στις 6 πρώτες από τις 8 παραγράφους του άρθρου. Η απαγόρευση της εκχώρησης της κρατικής χρηματοδότησης ήταν στην 7^η παράγραφο.

Εύρημα #7

Η πορισματική αναφορά Καλούδη προδίδει άγνοια βασικών ποινικών όρων, καθώς δεν κρίνονται τα στοιχεία της αντικειμενικής και υποκειμενικής υπόστασης των ερευνώμενων αδικημάτων, αλλά συγκυριακά στοιχεία και μεταγενέστερα, μη προβλέψιμα, γεγονότα που δε μπορούσαν να ληφθούν υπ' όψιν από τους λαμβάνοντες την απόφαση χορήγησης των δανείων κατά το χρόνο λήψης αυτής.

Εύρημα #8

Με τη λογική που αναπτύσσει η πορισματική αναφορά Καλούδη, η δανειοδότηση του ΣΥΡΙΖΑ ήταν παράνομη πράξη το 2009, η οποία νομιμοποιήθηκε το 2012, με τα εκλογικά αποτελέσματα του έτους αυτού, αλλά ενδεχομένως να ξανακαταστεί παράνομη, εάν οι προσεχείς εκλογές γίνουν εντός του επομένου χρονικού διαστήματος και επιβεβαιωθούν δημοσκοπήσεις, κατά τις οποίες τα ποσοστά του ΣΥΡΙΖΑ θα μειωθούν σημαντικά.

Εύρημα #9

Το μόνο κόμμα που ρητώς ζήτησε να του χορηγηθεί δάνειο χωρίς να τηρηθούν τα συνήθη πιστοληπτικά κριτήρια - καθώς γνώριζε ότι δεν τα πληροί - ήταν ο ΣΥΡΙΖΑ, με την από 14/12/2010 επιστολή του κ. Τσίπρα προς την ΕΤΕ.

Εύρημα #10

Η **πορισματική αναφορά Καλούδη**, για την οποία έγινε παραπάνω λόγος, **αγνόησε** παντελώς την **ερμηνεία** που έχει υιοθετήσει τόσο η **θεωρία**, όσο και η **νομολογία** του **Αρείου Πάγου**, ως προς το **αδίκημα** της **απιστίας**.

Εύρημα #11

Ο **χαρακτήρας** του **άρθρου 78 Ν. 4146/2013** είναι σαφώς **ερμηνευτικός**: **δεν** εισήγαγε **νέο δίκαιο**, αλλά **κατέγραψε** τα όσα είχαν **παγιωθεί** στη **θεωρία** και στη **νομολογία** ως προς το **αδίκημα** της **απιστίας**.

Εύρημα #12

Η **υπόθεση** της **πορισματικής αναφοράς Καλούδη** τέθηκε στο **αρχείο** από τον **αρμόδιο Εισαγγελέα Οικονομικού Εγκλήματος**, κ. Ι. Δραγάτση **μετά από αντικειμενική εξέταση του θέματος** και μαρτυριών κρίνοντας ότι **δεν έχουν διαπραχθεί αδικήματα** και **όχι λόγω τυπικών λόγων ή αμνήστευσης των αδικημάτων**.

Εύρημα #13

Αν υπάρχει ένα **πολιτικό κόμμα** το οποίο **ωφελήθηκε** από το **θρυλούμενο τρίγωνο** – Πολιτικά κόμματα | ΜΜΕ | Τραπεζικό σύστημα – τότε αυτό είναι **αποκλειστικά** ο **ΣΥΡΙΖΑ**.

Εύρημα #14

Ο **ΣΥΡΙΖΑ** ακολούθησε ακριβώς την **ίδια τακτική δανεισμού με τα υπόλοιπα κόμματα**, δηλαδή λάμβανε χορηγήσεις με μοναδική εγγύηση αποκλειστικά και μόνο την τρέχουσα και τη μελλοντική κρατική χρηματοδότηση (έως βάθους 8ετίας).

Εύρημα #15

Ο **ΣΥΡΙΖΑ** είναι το **μοναδικό** κόμμα που αιτήθηκε, με επιστολή από 16/03/2016 του προς την ΕΤΕ, **μετάθεση πληρωμής χρεολυτικών δόσεων** επί τη βάσει **υπόσχεσης** για την **προώθηση νομοθετικής ρύθμισης**, με την οποία θα **αυξήσει** την **κρατική χρηματοδότηση των κομμάτων**.

Εύρημα #16

Ο **ΣΥΡΙΖΑ** είναι το **μοναδικό** πολιτικό κόμμα που έχει **αιτηθεί δανεισμό χωρίς πιστή τήρηση αυστηρών χρηματοοικονομικών κριτηρίων** και **επί τη βάσει ιστορικών δεδομένων**.

Εύρημα #17

Ο **ΣΥΡΙΖΑ** έχει συνάψει με την ΕΤΕ 4 πρόσθετες **πράξεις** αύξησης πιστώσεων **χωρίς** να εκχωρήσει καμία **εγγύηση**, ενώ εμφανίζει σε τρεις διαφορετικές πράξεις εκχώρηση της χρηματοδότησης του 2010 (**τριπλή εκχώρηση**) και σε δύο διαφορετικές πράξεις εκχώρηση της χρηματοδότησης του 2011 (**διπλή εκχώρηση**). Παράλληλα, **διπλή εκχώρηση** χρηματοδότησης υπάρχει και λόγω των εγγυήσεων που παρέχει με Letter of Comfort για τα δάνεια της ΑΥΓΗΣ.

Εύρημα #18

Ο **ΣΥΡΙΖΑ** είναι το **μοναδικό πολιτικό κόμμα** που έχει **ευνοηθεί – εις διπλούν –** κατά το παρελθόν από **διαγραφή τραπεζικού χρέους**: (α) με τη διαγραφή της οφειλής για το **ακίνητο της Κουμουνδούρου** και (β) με τη διαγραφή οφειλής μέρους **χρεών** της εφημερίδας **ΑΥΓΗ**, της οποίας είναι βασικός μέτοχος.

Εύρημα #19

Ο **ΣΥΡΙΖΑ** πρέπει να **διευκρινίσει** (α) το **ιδιοκτησιακό καθεστώς του κτηρίου της Κουμουνδούρου** και να προσκομίσει το σχετικό συμβόλαιο και (β) ποια είναι η πραγματική του **σχέση** με το πολιτικό κόμμα της **ΕΑΡ**. Ο **εκπρόσωπος του ΣΥΡΙΖΑ στην Εξεταστική Επιτροπή, ο Υπουργός Επικρατείας & Κυβερνητικός Εκπρόσωπος και ο Υπουργός Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Ερώτηση Βουλευτών ΝΔ ΑΠ 1.500/25-11-2016)** και **δεν έδωσαν σαφείς απαντήσεις** για αυτά τα δύο ζητήματα, από τα οποία προκύπτει **πλήθος αναπάντητων αποριών**.

Εύρημα #20

Το εύλογο **ερώτημα** που προκύπτει για το **κτήριο** επί της Πλατείας Κουμουνδούρου είναι: αφού ο **ΣΥΡΙΖΑ** έχει δηλώσει την **πρόθεση για προσημείωση**, γιατί η ΕΤΕ δεν το έχει προσημειώσει; **Ή η Διοίκηση της Τράπεζας δεν κάνει καλά τη δουλειά της ή το κτήριο δεν έχει ξεκάθαρο ιδιοκτησιακό καθεστώς!**

Εύρημα #21

Ο **ΣΥΡΙΖΑ** είναι ο βασικός μέτοχος της εφημερίδας **ΑΥΓΗ**, ασκεί τον έλεγχο και κατά συνέπεια η εφημερίδα αποτελεί **θυγατρική του κόμματος**. Αποτέλεσμα να μπορεί να εμφανίζονται **πλήθος προβλημάτων** στον **έλεγχο** της **χρηματοδότησης** του **ΣΥΡΙΖΑ** (μεταφορά ζημιών από τη μία εταιρεία στην άλλη, δωρεάν διαφήμιση κλπ.).

Εύρημα #22

Ο **ΣΥΡΙΖΑ** είναι το **μοναδικό πολιτικό κόμμα** που έχει άμεση **σχέση** και **χρηματοδοτείται** από εξωχώριες – **offshore** – εταιρείες, μέσω της συμμετοχής τους στο μετοχολόγιο της Αυγής και συγκεκριμένα από την **The Atlas Cyprus International Trust**. Αποτέλεσμα αυτού είναι να **μην είναι δυνατό να αποκαλυφθεί το φυσικό πρόσωπο** πίσω από αυτήν τη χρηματοδότηση.

Εύρημα #23

Η **δυσχέρεια αποπληρωμής των δανείων** της **Νέας Δημοκρατίας εμφανίστηκε** κυρίως **λόγω (α) της μείωσης** της κρατικής **χρηματοδότησης**, την οποία η ίδια νομοθέτησε και **(β) της – υπέρογκης – αύξησης των επιτοκίων** από πλευράς Αγροτικής Τράπεζας.

Εύρημα #24

Η **Attica Bank** είχε **πλήρη πληροφόρηση** για τις **εκχωρήσεις** στις οποίες είχε προχωρήσει η Νέα Δημοκρατία για την κρατική **χρηματοδότηση** των ετών **2013** και **2014**, κατά τη διαδικασία της αίτησης και πριν τη λήψη του δανείου. Συγκεκριμένα, η **Attica Bank** έλαβε εν γνώσει της **δεύτερη απαίτηση** μετά την πρότερη εκχώρηση της ΝΔ προς την ΑΤΕ, όπως προκύπτει από τη σχετική επιστολή της Νέας Δημοκρατίας καθώς και από το σχετικό εξώδικο (28/12/2015) και την αγωγή (19/12/2016) της Τράπεζας Αττικής.

Εύρημα #25

Η **έκθεση του Τραπεζικού Συστήματος** σε μη εξυπηρετούμενα δάνεια για τον κλάδο των ΜΜΕ είναι από τις **χαμηλότερες**, σε επίπεδο κλάδου.

Εύρημα #26

Από το υποστηρικτικό υλικό και τις μαρτυρίες στην Εξεταστική Επιτροπή σε καμία περίπτωση **δεν προέκυψε οποιαδήποτε πολιτική παρέμβαση για τη χορήγηση δανείων στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.**

Εύρημα #27

Ο **μοναδικός** μάρτυς που **ισχυρίστηκε** ότι υπήρχε πολιτική παρέμβαση για τη χορήγηση δανείων στα ΜΜΕ ήταν ο **κ. Γεώργιος Κουρής**, ο οποίος όμως σε σχετικές ερωτήσεις αφενός **δεν αποκάλυψε περαιτέρω στοιχεία**, αφετέρου δήλωσε ότι ο ισχυρισμός του **ίσχυε για όλα τα ΜΜΕ εκτός από όσα ανήκαν στον ίδιο.**

Εύρημα #28

Αναφορικά με τις **χορηγήσεις** προς την εταιρεία **Κήρυξ Α.Ε.**, εκ των οποίων μόνο η μία ποσού €300.000 αφορούσε την εκδοτική δραστηριότητα, οι δε άλλες δύο αφορούν την εκμετάλλευση ακινήτου, αυτές είναι σήμερα **ενήμερες**, ενώ καλύπτονται **πλήρως και από εμπράγματα κάλυψη των απαιτήσεων και από σοβαρές προσωπικές εγγυήσεις.**

Εύρημα #29

Αποδεικνύεται, δηλαδή, ότι για τις **χορηγήσεις** της **Κήρυξ Α.Ε.** **δε συντρέχει** ουδεμία **επιλήψιμη** συναλλακτική **συμπεριφορά**, ενώ η **επικοινωνιακή ανάδειξη** της **υπόθεσης** έγινε – αποκλειστικά και μόνο – **για να αποπροσανατολιστεί η κοινή γνώμη** και να στοχοποιηθεί ο Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας, κ. **Κυριάκος Μητσοτάκης**, το οποίο αποδεικνύεται από το γεγονός ότι οι δύο από τις τρεις χορηγήσεις είναι εκτός του αντικειμένου της Εξεταστικής Επιτροπής και παρόλα αυτά εξετάστηκαν.

Εύρημα #30

Η **είσοδος** του **μετόχου The Atlas Cyprus International Trust** στην **Αυγή** **δεν** ήταν **αποτέλεσμα δημόσιας προσφοράς** αλλά **αποτέλεσμα επιλογής από το ΔΣ της Αυγής**, σύμφωνα με την Πρόσκληση της Αύξησης Μετοχικού Κεφαλαίου που δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 8375 / 27.11.2013 / Τεύχος ΑΕ, ΕΠΕ, ΓΕΜΗ.

Εύρημα #31

Με τη **συμμετοχή** εξωχώριου – **offshore** – νομικού προσώπου στο **μετοχολόγιο** της **ΑΥΓΗΣ** **δεν εξετασθήκε** η σύνθεση αυτού **μέχρι τελικού δικαιούχου** σε επίπεδο **φυσικού προσώπου**, γεγονός που **απαγορεύεται** από το ισχύον **νομοθετικό πλαίσιο.**

Εύρημα #32

Η **ΑΥΓΗ** έχει **δανειοδοτηθεί χωρίς** να υπάρχουν κάθε φορά οι **απαραίτητες εγκρίσεις** από **ανώτερα τραπεζικά όργανα**, όπως θα έπρεπε, **λόγω** της άμεσης **συσχέτισής** της με τον **ΣΥΡΙΖΑ** (πόρισμα ΤτΕ).

Εύρημα #33

Η **ΑΥΓΗ** με καθημερινές πωλήσεις μόλις 1.500 φύλλα (και περίπου 3.500 φύλλα στην κυριακάτικη έκδοση) έχει λάβει **τραπεζικές διαφημίσεις** ύψους **άνω μισού εκατομμυρίου ευρώ** τα τελευταία έτη, οι οποίες αντιστοιχούν στο 25-50% του ετησίου κύκλου εργασιών της κάθε φορά.

Εύρημα #34

Ο ΣΥΡΙΖΑ χρησιμοποιεί την κρατική του χρηματοδότηση όχι μόνο για λειτουργικές και εκλογικές δαπάνες και επιστημονικούς και επιμορφωτικούς σκοπούς, όπως προβλέπεται από το νόμο, αλλά και για να επενδύει σε μέσα μαζικής ενημέρωσης.

Εύρημα #35

Είναι προφανές ότι ο ΣΥΡΙΖΑ αποπειράται να χειραγωγήσει τα Μ.Μ.Ε. με κάθε μέσο και μάλιστα με τρόπο απροκάλυπτο. Ό,τι προσπάθησε να αποδώσει ως μομφή στους πολιτικούς του αντιπάλους και απέτυχε, το πράττει ο ίδιος ο ΣΥΡΙΖΑ με θράσος και προκλητικότητα.

Εύρημα #36

Στην Τράπεζα Αττικής έχουν εμφανιστεί συστημικά προβλήματα ως προς τον τρόπο λειτουργίας και την πολιτική χορηγήσεων.

Εύρημα #37

Μία από τις ελεγχόμενες εταιρείες για τη σχέση με την Τράπεζα Αττικής ήταν η Τοξότης Α.Ε., για την οποία παρατηρήθηκε ότι (α) έχει πολύ χαμηλή αξιολόγηση πιστοληπτικής ικανότητας και (β) δεν ακολουθήθηκε από την Τράπεζα τέτοια τιμολογιακή πολιτική που να αντικατοπτρίζεται ο αυξημένος πιστοληπτικός κίνδυνος.

Εύρημα #38

Η θεωρία του ΣΥΡΙΖΑ περί του τριγώνου της διαπλοκής επαληθεύεται, όχι όμως για το παλαιό πολιτικό σύστημα, αλλά για τον ίδιο τον ΣΥΡΙΖΑ και τις πρακτικές που μετέληθε στην απόπειρά του για έλεγχο του τηλεοπτικού τοπίου (Υπόθεση ΔΟΛ, Υπόθεση Καλογρίτσα).

b. Πίνακας Ευρημάτων

Εύρημα # 1.....	24
Εύρημα # 2.....	27
Εύρημα # 3.....	28
Εύρημα # 4.....	31
Εύρημα # 5.....	32
Εύρημα # 6.....	32
Εύρημα # 7.....	34
Εύρημα # 8.....	34
Εύρημα # 9.....	36
Εύρημα # 10.....	40
Εύρημα # 11.....	40
Εύρημα # 12.....	40
Εύρημα # 13.....	41
Εύρημα # 14.....	42
Εύρημα # 15.....	45
Εύρημα # 16.....	46
Εύρημα # 17.....	47
Εύρημα # 18.....	49
Εύρημα # 19.....	50
Εύρημα # 20.....	51
Εύρημα # 21.....	52
Εύρημα # 22.....	53
Εύρημα # 23.....	68
Εύρημα # 24.....	71
Εύρημα # 25.....	75
Εύρημα # 26.....	76
Εύρημα # 27.....	85
Εύρημα # 28.....	89
Εύρημα # 29.....	91

Εύρημα # 30.....	93
Εύρημα # 31.....	95
Εύρημα # 32.....	96
Εύρημα # 33.....	96
Εύρημα # 34.....	97
Εύρημα # 35.....	98
Εύρημα # 36.....	99
Εύρημα # 37.....	103
Εύρημα # 38.....	105

III. Εισαγωγή

Η Νέα Δημοκρατία στήριξε την σύσταση της Εξεταστικής Επιτροπής για τη διερεύνηση της νομιμότητας της δανειοδότησης των πολιτικών κομμάτων, καθώς και των επιχειρήσεων μέσω μαζικής ενημέρωσης από τα τραπεζικά ιδρύματα της χώρας.

Από τη συνολική επισκόπηση του εγγράφου υλικού, των καταθέσεων των μαρτύρων και των πορισμάτων που έχουν εκδώσει εισαγγελικά όργανα και οι υπηρεσίες της Τράπεζας της Ελλάδος, **στόχος ήταν να εξαχθούν συμπεράσματα για ένα ζήτημα** που απασχολεί την κοινή γνώμη: *εάν δηλαδή τα πιστωτικά ιδρύματα, λειτουργούντα υπό την εποπτεία της Τράπεζας της Ελλάδος, δεν ακολουθήσαν τους κανόνες για εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας και των κινδύνων και για τη λήψη διασφαλίσεων για την εκταμίευση δανείων προς τα πολιτικά κόμματα και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, εξ αιτίας αθέμιτων πιέσεων που ασκήθηκαν προς αυτά - εάν, με άλλα λόγια, τα πιστωτικά ιδρύματα ευρέθησαν να συμμετέχουν σε μία αθέμιτη διαπλοκή με το πολιτικό και εκδοτικό σύστημα.*

Σημειώνουμε ότι με εξαίρεση την περίπτωση κατά την οποία ενεργοποιείται ο νόμος περί ευθύνης Υπουργών, η Βουλή δεν ασκεί δικαστικά / ανακριτικά καθήκοντα. Ο συνταγματικός διαχωρισμός των λειτουργιών (άρθρο 26 του Συντάγματος) καταλαμβάνει, όπως είναι ευνόητο, και τις εξεταστικές επιτροπές που συστήνει η Βουλή, σύμφωνα με τον κανονισμό της. Ούτε είναι υποχρεωτικό οι βουλευτές που συγκροτούν την επιτροπή να έχουν την εξειδίκευση που απαιτείται για την εξαγωγή πρωτογενών συμπερασμάτων και πρέπει να προσδίδουν τη δέουσα σημασία στα αποτελέσματα των ερευνών που έχουν κάνει καθ' ύλην αρμόδιες αρχές.

Σε σχέση με τα **μέσα μαζικής ενημέρωσης**, το υπό διερεύνηση ερώτημα αναλύεται σε **δύο συγκεκριμένα επιμέρους ερωτήματα**: **(α)** *εάν τα πιστωτικά ιδρύματα διαφοροποίησαν την πολιτική τους στις χορηγήσεις δανείων απέναντι στα μέσα μαζικής ενημέρωσης συνολικά ή σε κάποια από αυτά σε σχέση με την ακολουθούμενη πολιτική για το σύνολο των επιχειρήσεων ανεξαρτήτως κλάδου δραστηριότητας και (β) εάν μια τέτοια διαφοροποίηση οφείλεται σε πιέσεις από πολιτικά πρόσωπα.*

Για το **πρώτο** ερώτημα μπορεί να συναχθεί έμμεσο συμπέρασμα, εάν συγκριθούν τα δάνεια που ευρίσκονται σε καθυστέρηση στο χώρο των μέσων μαζικής ενημέρωσης σε σχέση με τους άλλους κλάδους της οικονομίας. Χρήσιμη όμως είναι και η επισκόπηση εισηγητικών σημειωμάτων για τις διάφορες χορηγήσεις. Στους περισσότερους μεγάλους ομίλους η εργασία αυτή έχει γίνει από την Τράπεζα της Ελλάδος, η οποία έχει εκδώσει και σχετικά πορίσματα.

Το **δεύτερο** ερώτημα, εάν δηλαδή ασκήθηκαν αθέμιτες πιέσεις από πολιτικά πρόσωπα, θα μπορούσε να απαντηθεί μόνο στη βάση μαρτυριών - μολονότι (αντιστρόφως σε σχέση με το πρώτο ερώτημα) θα μπορούσε να συνηγορήσει υπέρ της εκδοχής ότι πράγματι ασκήθηκαν πιέσεις, μια διαπίστωση, ότι τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια σε μέσα μαζικής ενημέρωσης εμφανίζουν, σε ποσοστό, σημαντική (αρνητική) απόκλιση από τα αντίστοιχα σε λοιπές επιχειρήσεις, κάτι το οποίο όμως δεν ισχύει.

Για τα **πολιτικά κόμματα** η θεώρηση είναι διαφορετική: τα πολιτικά κόμματα, ως εκ της λειτουργίας τους, έχουν πολύ συγκεκριμένες διασφαλίσεις που θα μπορούσαν να παρέχουν στα πιστωτικά ιδρύματα. Επομένως, η κρίση για τις δανειοδοτήσεις των κομμάτων θα έπρεπε να επικεντρώνεται στην **αξιοποίηση** ή την **κατάχρηση** των δυνατοτήτων αυτών **εκ μέρους των πιστωτικών ιδρυμάτων**, αλλά και τυχόν **διαφοροποίηση ανάμεσα στα πολιτικά κόμματα**. Δεν πρέπει να διαλάβουν την προσοχής της Επιτροπής και οι **νομοθετικές μεταβολές** που επηρέασαν την **κρατική χρηματοδότηση**, που αποτελεί το **σημαντικότερο** πόρο των κομμάτων και τη **συχνότερη διασφάλιση** που ελάμβαναν τα πιστωτικά ιδρύματα.

Πρέπει να σημειωθεί ότι η σύσταση της Επιτροπής έγινε μέσα σε μία περιρρέουσα ατμόσφαιρα πολύ δυσμενή για τα πολιτικά κόμματα και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Σε μεγάλο μέρος της κοινής γνώμης είναι εδραιωμένη η πεποίθηση για την ύπαρξη αθέμιτων συναλλαγών, διαπλοκής και διαφορετικής αντιμετώπισης των πολιτικών κομμάτων και των μέσων μαζικής ενημέρωσης, σε σχέση με τις άλλες επιχειρήσεις και τους πολίτες.

Η Εξεταστική Επιτροπή, η οποία διεξήγαγε τις εργασίες της δημοσίως (με μετάδοση των συνεδριάσεών της από το Κανάλι της Βουλής και ευρεία κάλυψή τους από τον Τύπο), είχε τη δυνατότητα, βάσει του υλικού που συγκέντρωσε και των μαρτύρων που εξέτασε, να επιβεβαιώσει ή να διαψεύσει με στοιχεία τις παραπάνω αιτιάσεις και να διαπιστώσει, **εάν υπάρχει κάποιο συστημικό πρόβλημα**, το οποίο χρήζει νομοθετικής διόρθωσης. Θα έχει επιτελέσει την αποστολή της εάν, με ξεκάθαρο τρόπο, αξιολογήσει τα στοιχεία που της έχουν διατεθεί, αξιοποιήσει τα εξειδικευμένα πορίσματα της Τράπεζας της Ελλάδος και παρουσιάσει κατά τρόπο ξεκάθαρο και διάφανο τα συμπεράσματά της ως προς τις δανειοδοτήσεις που ελάμβαναν τα πολιτικά κόμματα και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

a. Η ανάγκη για διακριτή γνώμη επί του πορίσματος από πλευράς μειοψηφίας

Τη διατύπωση χωριστής μειοψηφούσας γνώμης **κατέστησε αναγκαία** όχι τόσο η-ομολογουμένως-διαφορετική, σε σχέση με τη γνώμη της πλειοψηφίας, νομική αξιολόγηση των αποδεδειγμένων πραγματικών περιστατικών, όσο η από μέρους της πλειοψηφίας **συνολική στρέβλωση του ακριβούς αντικειμένου των εργασιών της Επιτροπής και η προσπάθεια συγκάλυψης των ευρημάτων που αφορούν το ΣΥΡΙΖΑ και την εφημερίδα ΑΥΓΗ, ιδιοκτησίας**

του ΣΥΡΙΖΑ. Πρόκειται για **δομική διαφορά αντίληψης** που απέκλεισε τη δυνατότητα διατύπωσης έστω και αποκλίνουσας άποψης σε ένα ενιαίο κείμενο με οργανική ενότητα.

Και αυτό, γιατί η κοινοβουλευτική πλειοψηφία, **δέσμια των επικοινωνιακών μεθοδεύσεων** που υπαγόρευαν τη σύσταση της Επιτροπής, κατηύθυνε τελικά την κρίση της σε ζητήματα που εκφεύγουν των αληθών αρμοδιοτήτων μιας Εξεταστικής Επιτροπής της Βουλής των Ελλήνων. Διάνθισε μάλιστα την εκτροπή αυτή με έντονη ιδεοληπτική και εξωνομική ρητορεία και με επίκληση περιστατικών που παρέμειναν αναπόδεικτα ή έννομων συνεπειών που δεν απορρέουν καν από τους εφαρμοστέους κανόνες δικαίου.

Αντιθέτως, το εξεταστικό έργο της Επιτροπής βρίσκει το αληθές νόημά του για την εύρυθμη λειτουργία του πολιτικού συστήματος και της εν γένει δημόσιας σφαίρας όταν επικεντρώσει στο ζήτημα για το οποίο και συνεστήθη: **την τυχόν μεσολάβηση φορέων του πολιτικού συστήματος** (και κυρίως εκπροσώπων της εκτελεστικής και της νομοθετικής εξουσίας) προς αλλοίωση ή ανατροπή των συνήθων όρων δανεισμού στον οικείο κλάδο συναλλακτικής δραστηριότητας, δηλαδή τη διερεύνηση της σύνδεσης μεταξύ, αφενός πολιτικής παρέμβασης και, αφετέρου νομικής ή πραγματικής εξέλιξης της δανειακής σχέσης. Αλλά και αντιστρόφως, αφορά προφανώς το πόρισμα της Επιτροπής η διαπίστωση της τυχόν μεταβολής των όρων δανεισμού και αποπληρωμής με αιτία την **εξωσυναλλακτική ισχύ του δανειοδοτούμενου κόμματος** ή την **πολιτική στάση και κατεύθυνση του μέσου ενημέρωσης**, δηλαδή η παράκαμψη οικονομοτεχνικών ή άλλων αποδεκτών συναλλακτικών κριτηρίων δανεισμού. Μια τέτοια διαπιστωμένη συμπεριφορά θα ήταν αναμφίβολα επιλήψιμη.

Με άλλα λόγια, η Επιτροπή όφειλε να εξετάσει όχι τη δανειοδότηση κομμάτων και Μ.Μ.Ε. από τη σκοπιά της συμβατικής αξιοπιστίας των αντισυμβαλλόμενων, αλλά την τυχόν αθέμιτη παρέμβαση του πολιτικού ή άλλου εξωσυναλλακτικού παράγοντα με θεσμική ιδιότητα στον συμβατικό δεσμό. Διερευνώμενο αντικείμενο υπήρξε η αλληλεπίδραση τραπεζικού δανεισμού και πολιτικής επιρροής και όχι βέβαια η αυτοτελής μακροσκοπική ή η περιπτωσιολογική εξέταση του τραπεζικού δανεισμού σε ορισμένους συναλλακτικούς κλάδους. Ταυτόχρονα, πάντοτε υπό το ίδιο πρίσμα, νομιμοποιείται η Επιτροπή να διαπιστώσει πλημμέλειες των προληπτικών και κατασταλακτικών εποπτικών μηχανισμών του τραπεζικού συστήματος.

Μόνο σε αυτό το πλαίσιο το αντικείμενο της έρευνάς της αποτελεί ζήτημα που άπτεται της «εξέτασης ειδικών ζητημάτων δημοσίου ενδιαφέροντος» κατ' άρθρο 144 παρ. 1 του Κανονισμού της Βουλής, το οποίο και καθόρισε τη σύσταση και την πρόοδο των εργασιών της.

Όλα τα παραπάνω διατυπώνονται ασφαλώς με την επιφύλαξη του σεβασμού εκκρεμών ή περατωθεισών διαδικασιών ενώπιον δικαστικών αρχών της Ελληνικής Δημοκρατίας. Και αυτό,

γιατί τυχόν αμφισβήτηση ή ανατροπή τέτοιων κρίσεων από την Επιτροπή επάγεται την ενδεχόμενη παραβίαση αξιολογήσεων με συνταγματική αναγωγή, όπως η αρχή της διάκρισης των λειτουργιών, η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 26 του Συντάγματος, ή ακόμη και των δικαιωμάτων του κατηγορούμενου, από τη σκοπιά της προσβολής του ποινικού δεδικασμένου και της θεμελιώδους αρχής *ne bis in idem*, ήτοι της απαγόρευσης διπλής εξέτασης και κύρωσης, όπως αυτά καθιερώνονται συνδυαστικά στα άρθρα 7 και 20 του Συντάγματος, 4 παρ. 1 του 7ου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, 50 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και 57 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Κατά την εδώ εκφραζόμενη γνώμη, επομένως, η Επιτροπή δεν έχει αρμοδιότητα, ούτε καν με την προσχηματική επίκληση της «εμβάθυνσης» σε επίπεδο πολιτικού ενδιαφέροντος, επί περιστατικών για τα οποία έχει ήδη επιληφθεί η Δικαιοσύνη η οποία ενδεχομένως μάλιστα διαθέτει πρόσθετο – σε σχέση με αυτό που τέθηκε υπόψη της Επιτροπής – υλικό.

Η γνώμη της πλειοψηφίας παραγνωρίζει πρόδηλα την παραπάνω κανονιστική, αξιολογική και μεθοδολογική οριοθέτηση του έργου της Επιτροπής, **επιδιδόμενη σε ανεπίτρεπτη υποκατάσταση αρμόδιων οργάνων** και επιχειρώντας μεροληπτική περιπτώσιολογική κρίση για την παθολογία ιδιωτικών σχέσεων.

Αυτή βέβαια η εξέλιξη **είναι απόρροια της αποδεικτικής κατάρρευσης** του βασικού πυλώνα που στήριξε πολιτικά την πρωτοβουλία της κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας για τη σύσταση της Επιτροπής, την ύπαρξη δηλαδή μιας δήθεν γενικευμένης τριγωνικής σχέσης «διαπλοκής», υπό τη μορφή αθέμιτης αλληλεξάρτησης, μεταξύ πολιτικής ισχύος, συστήματος τραπεζικού δανεισμού και Μ.Μ.Ε..

Η ίδια η γνώμη της πλειοψηφίας καταλήγει όμως σε αποδεικτικό πόρισμα για τη μη εμπλοκή πολιτικών προσώπων σε συμπεριφορές με σκοπό τη μεταβολή των συνήθων όρων δανεισμού για πολιτικά κόμματα και Μ.Μ.Ε. Και πράγματι, από κανένα στοιχείο που τέθηκε υπόψη της Επιτροπής δεν προέκυψε τέτοια μεσολάβηση. **Ελλείπει επομένως** όχι μόνον η λογική και αποδεικτική αφετηρία του συλλογισμού περί δήθεν δομικής, αθέμιτης τριμερούς σχέσης, αλλά και **ο αιτιώδης σύνδεσμος ώστε να αποδοθεί τυχόν αντισυναλλακτική συμπεριφορά των μερών μιας δανειακής σύμβασης στον πολιτικό παράγοντα.**

Η γνώμη της πλειοψηφίας, αδυνατώντας να στοιχειοθετήσει το εύρημα που αυτή θα ευχόταν, κατέφυγε στην απαράδεκτη μετατόπιση των εργασιών της Επιτροπής σε ύλη αδιάφορη για το Κοινοβούλιο.

Η εδώ εκφραζόμενη γνώμη δεν μπορεί να νομιμοποιήσει θεσμικά και πολιτικά αυτήν την παραφθορά του αντικείμενου των εργασιών της Επιτροπής, είτε αυτή βασίζεται σε νομική πλάνη είτε σε πολιτικό ατόπημα της πλειοψηφίας. Υπό το πρίσμα της παραπάνω οριοθέτησής του, το έργο της Επιτροπής θα μπορούσε να έχει θεωρηθεί περατωμένο, μόνο με τη μείζονα αποδεικτική παραδοχή στην οποία προσχωρεί τελικά και η πλειοψηφία: Δεν αποδείχθηκε ότι οποιοσδήποτε φορέας του πολιτικού συστήματος, χρησιμοποιώντας αθέμιτα την επιρροή του, αλλοίωσε τη συνήθη πρακτική τραπεζικού δανεισμού στον οικείο συναλλακτικό κλάδο.

Με αυτά τα δεδομένα, αποκλειστικός σκοπός της περαιτέρω ανάλυσης θα είναι επομένως η πρόσθετη τεκμηρίωση των όσων ήδη αναπτύχθηκαν, αλλά και τη συναγωγή ορισμένων σημαντικών πολιτικών συμπερασμάτων. Ως εκ τούτου, η εδώ εκφραζόμενη γνώμη θα περιοριστεί:

- α.** στην αντίκρουση, για λόγους πολιτικής ευθιξίας, αβάσιμων έως συκοφαντικών αιτιάσεων που αφορούν στο δανεισμό του πολιτικού κόμματος της ΝΕΑΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ,
- β.** στην ανάδειξη περιστατικών που αφορούν ειδικά στις δανειακές σχέσεις που βρίσκονται στη σφαίρα επιρροής του ΣΥ.ΡΙΖ.Α και οι οποίες, αν δεν συνιστούν πράξεις παράνομες, μαρτυρούν αναμφίβολα πρόδηλη απόκλιση από την οικεία συναλλακτική πρακτική και καταδεικνύουν την πρωτοφανή πολιτική ανακολουθία της κυβερνητικής πλειοψηφίας και την προσπάθεια εκμετάλλευσης της πολιτικής επιρροής του.

IV. Δάνεια Κομμάτων

Η δανειοδότηση των πολιτικών κομμάτων παρουσιάζει κάποια κοινά χαρακτηριστικά. Δάνεια έχουν λάβει τα πολιτικά κόμματα με μακρόχρονη παρουσία στη Βουλή, τα οποία είχαν κρατική χρηματοδότηση για πολλά χρόνια: Νέα Δημοκρατία, ΠΑΣΟΚ, ΚΚΕ και ΕΑΡ/ΣΥΝ/ΣΥΡΙΖΑ. Τα δάνεια αυτά αυξάνονταν σε εκλογικά έτη, ιδίως τη δεκαετία του 2000 - 2010.

Εύρημα # 1

Όλα τα κόμματα (ΣΥΡΙΖΑ, ΝΔ, ΠΑΣΟΚ) λάμβαναν χρηματοδότηση από τις τράπεζες με μοναδική εγγύηση τις τρέχουσες και τις μελλοντικές κρατικές χρηματοδοτήσεις, με μόνη εξαίρεση το ΚΚΕ, το οποίο παρέσχε και εμπράγματα εξασφαλίσεις (ακίνητα) προς τα πιστωτικά ιδρύματα.

Τα τελευταία χρόνια, λόγω της οικονομικής κρίσης, παρατηρήθηκε τεράστια πτώση στην κρατική χρηματοδότηση των κομμάτων. Η πτώση οφείλεται κυρίως στην αλλαγή του σχετικού νομοθετικού πλαισίου, που επέφερε η Κυβέρνηση Σαμαρά το 2014 (Ν. 4304/2014). Σε μικρότερο βαθμό συντέλεσαν ο περιορισμός των φορολογικών εσόδων του κράτους και η μείωση των εκλογικών ποσοστών των κομμάτων.

Παρ' όλα αυτά, όπως τόνισε και ο Διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος, κ. Στουρνάρας (Εξεταστική Επιτροπή, 11/10/2016) ως προς τη νομιμότητα της λήψης των δανείων εκ μέρους των πολιτικών κομμάτων «*Η Υπηρεσία μου λέει ότι όσον αφορά τα κόμματα ακολουθήθηκαν όλες οι νόμιμες διαδικασίες. Από ένα σημείο και μετά, επειδή εκχωρούντο χρηματοδοτήσεις πέραν το τέλος της κοινοβουλευτικής περιόδου, αυξήθηκε ο κίνδυνος και γι' αυτό και η Τράπεζα της Ελλάδος ζήτησε περισσότερες διασφαλίσεις.*»

Αξίζει να σημειωθεί ότι από το 2012 και εντεύθεν, σύμφωνα με την ίδια κατάθεση του κ. Στουρνάρα «*διενεργήθησαν μόνο οι εξής δύο χορηγήσεις: Τον Οκτώβριο του '14 ΣΥΡΙΖΑ Εθνική Τράπεζα 1,5 εκατομμύρια και ΠΕΙΡΑΙΩΣ Απρίλιο του '14 ΚΚΕ 6,25 εκατομμύρια leasing. από το προϊόν του οποίου τμήμα 1,65 εκατομμύρια για αποπληρωμή δανείου της πρώην MARFIN.*»

a. Πραγματικά Περιστατικά και Οικονομικό Περιβάλλον

Το ποσόν που θα διατεθεί για την κρατική χρηματοδότηση των κομμάτων (τακτική / εκλογική / για επιστημονικούς σκοπούς) ορίζεται από τη νομοθεσία (Ν. 4304/2014) και υπολογίζεται με βάση τρία μεγέθη:

- το ποσοστό των εσόδων που αποφασίζεται ότι θα αποδοθεί για τη χρηματοδότηση πολιτικών κομμάτων
- τα φορολογικά έσοδα και
- το εκλογικό αποτέλεσμα (δύναμη) του κάθε κόμματος.

Η κατανομή του ποσού αυτού γίνεται μεταξύ των κομμάτων που εκπροσωπούνται στη Βουλή και των κομμάτων που έχουν λάβει τουλάχιστον 1,5% στις πλέον πρόσφατες εθνικές εκλογές, εφ' όσον είχαν καταρτίσει πλήρεις συνδυασμούς στο 70% των εκλογικών περιφερειών.

Από τις τρεις αυτές παραμέτρους η δεύτερη, τα συνολικά φορολογικά έσοδα, σε σχέση με το 2000 είχαν μια σημαντική αύξηση της τάξης του 42% περίπου, αλλά είναι μειωμένα κατά περίπου 12% σε σχέση με το 2010, δηλαδή καθ' όλη τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης. Οι διακυμάνσεις αυτές φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 1 Διαχρονική εξέλιξη φορολογικών εσόδων (1997-2016)

1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
22.307	25.942	29.045	32.302	33.083	35.802	36.881	39.484	42.093	44.820
2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
48.405	51.085	49.725	51.266	48.951	47.179	44.614	44.448	43.718	45.819

(Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών, Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2017, Εισηγητικές Εκθέσεις Κρατικού ΠΥ)

Τα ποσοστά των κομμάτων (ο τρίτος παράγοντας της κρατικής χρηματοδότησης) έχουν γνωρίσει σημαντικές διακυμάνσεις. Από το 1981 μέχρι και το 2009 το άθροισμα των ποσοστών του ΠΑΣΟΚ και της Νέας Δημοκρατίας κινείτο κοντά στο 80%, μερικές φορές ξεπερνώντας το σημαντικά. Το ΚΚΕ είχε ποσοστά σχετικά σταθερά (λίγο πάνω από το 10% το ανώτερο, όταν είχε συμμετάσχει στις εκλογές ο Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου και μονοψήφια, κατά τα λοιπά), ενώ ο ΣΥΡΙΖΑ (αρχίζοντας από το διασπασμένο ΣΥΝ του 1993) είχε κατά κανόνα χαμηλά μονοψήφια ποσοστά. Πρόκειται για συσχετισμούς ποσοστών που κράτησαν επί 11 εκλογικές αναμετρήσεις (1981-2009). Εξαιτίας αυτής της μακράς (σχεδόν 30ετούς) περιόδου, τα κόμματα διαμόρφωσαν εν πολλοίς την οικονομική συμπεριφορά τους (έσοδα - έξοδα).

Τα ποσοστά αυτά όμως άλλαξαν άρδην με τις διπλές εκλογικές αναμετρήσεις του 2012. Οι εκλογές του Ιουνίου 2012, στις οποίες διαμορφώθηκαν τα ποσοστά των κομμάτων βάσει των οποίων θα υπολογίζονταν εφ' εξής η εκλογική τους δύναμη, οδήγησαν σε σημαντική μείωση των ποσοστών της Νέας Δημοκρατίας (κατά 4 ποσοστιαίες μονάδες), δραματική πτώση των

ποσοστών του ΠΑΣΟΚ (κατά 31 ποσοστιαίες μονάδες) και πολλαπλασιασμό των ποσοστών του ΣΥΡΙΖΑ. Κατ' αποτέλεσμα, η αξία που είχαν οι μελλοντικές κρατικές χρηματοδοτήσεις ως διασφαλιστικό στοιχείο των δανείων που χορηγήθηκαν στα κόμματα, μεταβλήθηκε αναλόγως: οι διασφαλίσεις του ΠΑΣΟΚ και της Νέας Δημοκρατίας ξαφνικά έπαυσαν να έχουν αντίστοιχο αντίκρισμα, ενώ ο ΣΥΡΙΖΑ φάνηκε ότι θα έχει πόρους για την αποπληρωμή των δανείων που είχε λάβει.

Στις μεταβολές αυτές πρέπει να προστεθεί και η σημαντική μείωση της κρατικής χρηματοδότησης ως ποσοστού επί των φορολογικών εσόδων, αποτέλεσμα των ρυθμίσεων του Ν. 4304/2014. Με την ίδια νομοθεσία τέθηκαν και περιορισμοί ως προς τη δυνατότητα που είχαν τα πολιτικά κόμματα να εκχωρούν μελλοντικές χρηματοδοτήσεις ως εγγύηση δανείων που θα ελάμβαναν, ενώ καθιερώθηκε και το ακατάσχετο και ανεκχώρητο μέρους των κρατικών χρηματοδοτήσεων. Έτσι, μειώθηκε σημαντικά η δυνατότητα νέου δανεισμού των κομμάτων, αλλά περιορίσθηκε και η δυνατότητά τους να εξυπηρετήσουν τα ήδη υφιστάμενα δάνεια, γεγονότα τα οποία δεν μπορούσαν να έχουν προβλεφθεί κατά τη λήψη των δανείων.

Μέχρι τότε, όμως, η εκλογική δύναμη των πολιτικών κομμάτων συνδεόταν με την πιστοληπτική τους ικανότητα, με αποτέλεσμα να παρέχονται υψηλότερα δάνεια στα κόμματα που είχαν μεγαλύτερη εκλογική επιρροή (ΠΑΣΟΚ, Νέα Δημοκρατία). Για το λόγο αυτό και ο ΣΥΡΙΖΑ, με την από 14.12.2010 επιστολή του Προέδρου του κ. Αλέξη Τσίπρα, προς την Εθνική Τράπεζα, είχε ζητήσει «να συνεκτιμώνται και άλλοι παράγοντες, πέρα από τα αμιγώς πιστοληπτικά κριτήρια», είχε ζητήσει, δηλαδή, τη λήψη δανείου, κατά παράβαση των τραπεζικών κανόνων, εν γνώσει του ότι δεν πληρούσε τα πιστοληπτικά κριτήρια .

Οπωσδήποτε όμως, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, μετά τη σημαντική μεταβολή της εκλογικής δύναμης των μέχρι τότε κυβερνώντων πολιτικών κομμάτων, έπαυσαν νέες χορηγήσεις δανείων προς αυτά. Με άλλα λόγια, **οι χρηματοδοτήσεις του ΠΑΣΟΚ και της Νέας Δημοκρατίας έγιναν όταν η εκλογική τους δύναμη**, όπως προέκυπτε από τις εκάστοτε πλέον εκλογικές αναμετρήσεις, **τα καθιστούσε αξιόχρεα και επαρκώς εξασφαλισμένα.**

Από τα παραπάνω μπορούν να βγουν τα εξής συμπεράσματα:

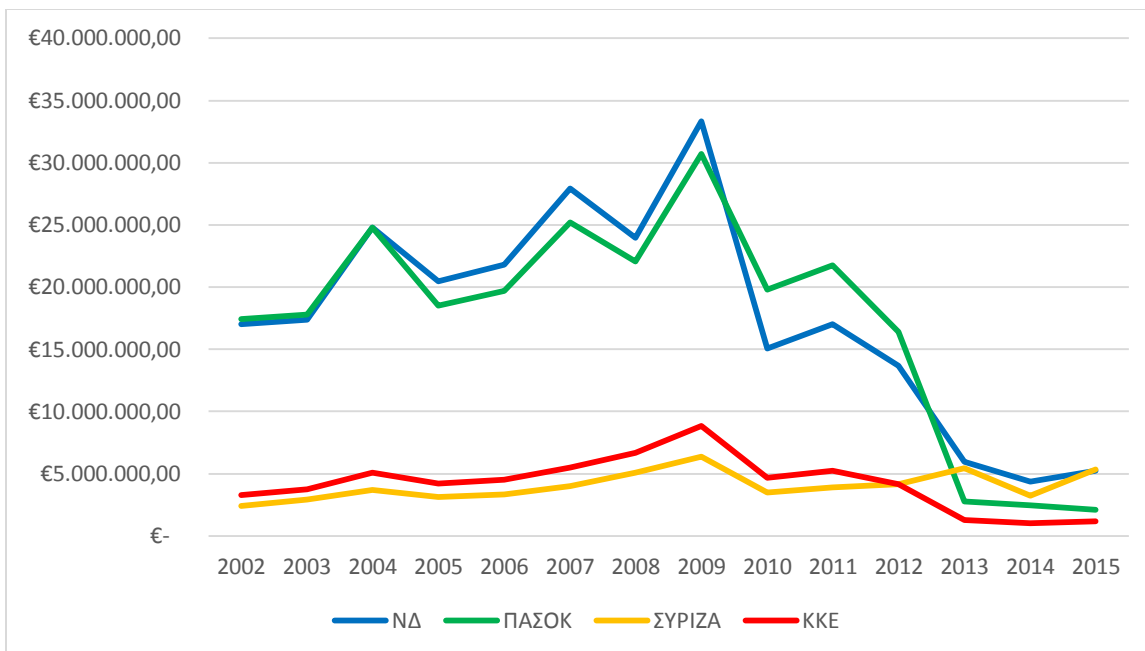
- a. Μετά το 2011 υπήρξε δραματική μείωση της κρατικής χρηματοδότησης για όλα τα πολιτικά κόμματα, ενώ ως τότε θεωρείτο ότι τα κόμματα είχαν ισχυρή πιστοληπτική θέση, καθώς οι μελλοντικές κρατικές χρηματοδοτήσεις αντιμετωπίζονταν σχεδόν σαν εγγύηση του Δημοσίου. Αντίθετα, οι εγγυήσεις με βάση την κρατική χρηματοδότηση μετά το 2014 θεωρούντο ότι δεν ήταν επαρκώς εξασφαλιστικές (πόρισμα ΤτΕ, 26/04/2012)), κάτι το οποίο όμως δεν μπορούσε να προβλεφθεί κατά το χρόνο λήψης των δανείων, ούτε από τα κόμματα, αλλά ούτε και από τις τράπεζες.

Πίνακας 2 Κρατική Χρηματοδότηση πολιτικών κομμάτων 2002-2015

ΕΤΟΣ	ΝΔ	ΠΑΣΟΚ	ΣΥΡΙΖΑ	ΚΚΕ
2002	17.022.548,68 €	17.415.779,26 €	2.424.415,22 €	3.280.916,19 €
2003	17.378.795,77 €	17.768.415,32 €	2.914.716,59 €	3.763.352,33 €
2004	24.812.187,07 €	24.799.491,28 €	3.681.052,05 €	5.055.488,99 €
2005	20.481.553,83 €	18.499.496,83 €	3.139.138,88 €	4.224.066,46 €
2006	21.812.315,97 €	19.701.477,40 €	3.343.100,31 €	4.498.519,66 €
2007	27.934.564,33 €	25.216.921,54 €	3.974.165,52 €	5.509.198,45 €
2008	23.958.653,03 €	22.039.480,21 €	5.076.071,58 €	6.672.268,46 €
2009	33.333.912,90 €	30.682.952,77 €	6.360.506,47 €	8.848.179,21 €
2010	15.056.167,38 €	19.809.717,78 €	3.504.108,56 €	4.692.086,60 €
2011	16.999.562,04 €	21.745.330,44 €	3.890.499,32 €	5.225.097,92 €
2012	13.690.820,86 €	16.378.662,35 €	4.166.194,88 €	4.153.889,64 €
2013	5.968.856,32 €	2.741.982,24 €	5.454.496,69 €	1.297.221,02 €
2014	4.348.430,34 €	2.478.368,67 €	3.219.680,62 €	1.018.322,41 €
2015	5.254.067,30 €	2.073.762,25 €	5.338.749,12 €	1.157.908,28 €

Εύρημα # 2

Μέχρι το **2012**, εθεωρείτο ότι τα **κόμματα** είχαν **ισχυρή πιστοληπτική θέση**, καθώς οι μελλοντικές **κρατικές χρηματοδοτήσεις** αντιμετώπιζονταν σχεδόν σαν **εγγύηση του Δημοσίου**. Αντίθετα, οι εν λόγω εγγυήσεις **μετά το 2014** θεωρούντο ότι **δεν ήταν επαρκώς εξασφαλιστικές** σύμφωνα με την Τράπεζα της Ελλάδος. Παρ' όλα αυτά, ο ΣΥΡΙΖΑ είναι το μοναδικό κόμμα, στο οποίο χορηγήθηκε εκ νέου δανεισμός με την ίδια – αποκλειστική – εγγύηση (κρατική χρηματοδότηση) μετά το 2012.

Γράφημα 1 Κρατική Χρηματοδότηση πολιτικών κομμάτων 2002-2015

- b. Η Νέα Δημοκρατία, το ΠΑΣΟΚ, αλλά και το ΚΚΕ είχαν ραγδαία μείωση των ποσών που έλαβαν, ενώ ο ΣΥΡΙΖΑ είχε ομαλότερη εξέλιξη της χρηματοδότησης (η οποία σε κάποια έτη - 2013, 2015- ήταν υψηλότερη από το προηγούμενο).

Εύρημα # 3

Τα εκλογικά ποσοστά των κομμάτων σχετικά μικρή επίπτωση είχαν στην κρατική χρηματοδότηση και αυτό φαίνεται ξεκάθαρα από τη χρηματοδότηση του ΚΚΕ που έχει σταθερή εκλογική δύναμη (και έχει εντούτοις υποστεί μείωση 87% της χρηματοδότησης από το 2009 ως το 2015).

- c. Η Νέα Δημοκρατία, το ΠΑΣΟΚ, αλλά και το ΚΚΕ είχαν ραγδαία μείωση των ποσών που έλαβαν, ενώ ο ΣΥΡΙΖΑ είχε ομαλότερη εξέλιξη της χρηματοδότησης (η οποία σε κάποια έτη - 2013, 2015 - ήταν υψηλότερη από το προηγούμενο).
- d. Η ραγδαία αυτή μείωση ήταν κατά βάση αποτέλεσμα της μείωσης των κρατικών εσόδων και της νομοθετικής πρωτοβουλίας της κυβέρνησης ΝΔ / ΠΑΣΟΚ με την οποία μειώθηκε το ποσό της κρατικής χρηματοδότησης, **παρόλο που αυτό ήταν σε βάρος της δυνατότητάς τους να αποπληρώνουν ομαλά τα δάνεια που είχαν λάβει**. Τα εκλογικά ποσοστά των κομμάτων μικρή επίπτωση είχαν στην κρατική χρηματοδότηση και αυτό φαίνεται

ξεκάθαρα από τη χρηματοδότηση του **ΚΚΕ** που έχει σταθερή εκλογική δύναμη (και έχει εντούτοις υποστεί **μείωση 87%** της χρηματοδότησης από το 2009 ως το 2015), αλλά και του ΣΥΡΙΖΑ, η χρηματοδότηση του οποίου είναι μόνο οριακά μεγαλύτερη από της ΝΔ.

b. Νομοθετικό Πλαίσιο Χρηματοδοτήσεων και Δανειοδοτήσεων

Τα βασικά ερωτήματα, τα οποία απασχόλησαν τη Νέα Δημοκρατία κατά τις εργασίες της Εξεταστικής, πάνω στα οποία οργανώθηκε και συστήθηκε το παρόν πόρισμα είναι α) **εάν είχαμε παραβίαση του νομοθετικού πλαισίου** από οποιοδήποτε κόμμα του Ελληνικού Κοινοβουλίου κατά την εξεταζόμενη περίοδο και β) **εάν παραβιάστηκαν οι όροι δανειοδότησης** των τραπεζικών ιδρυμάτων και οι κανονισμοί της Τράπεζας της Ελλάδος.

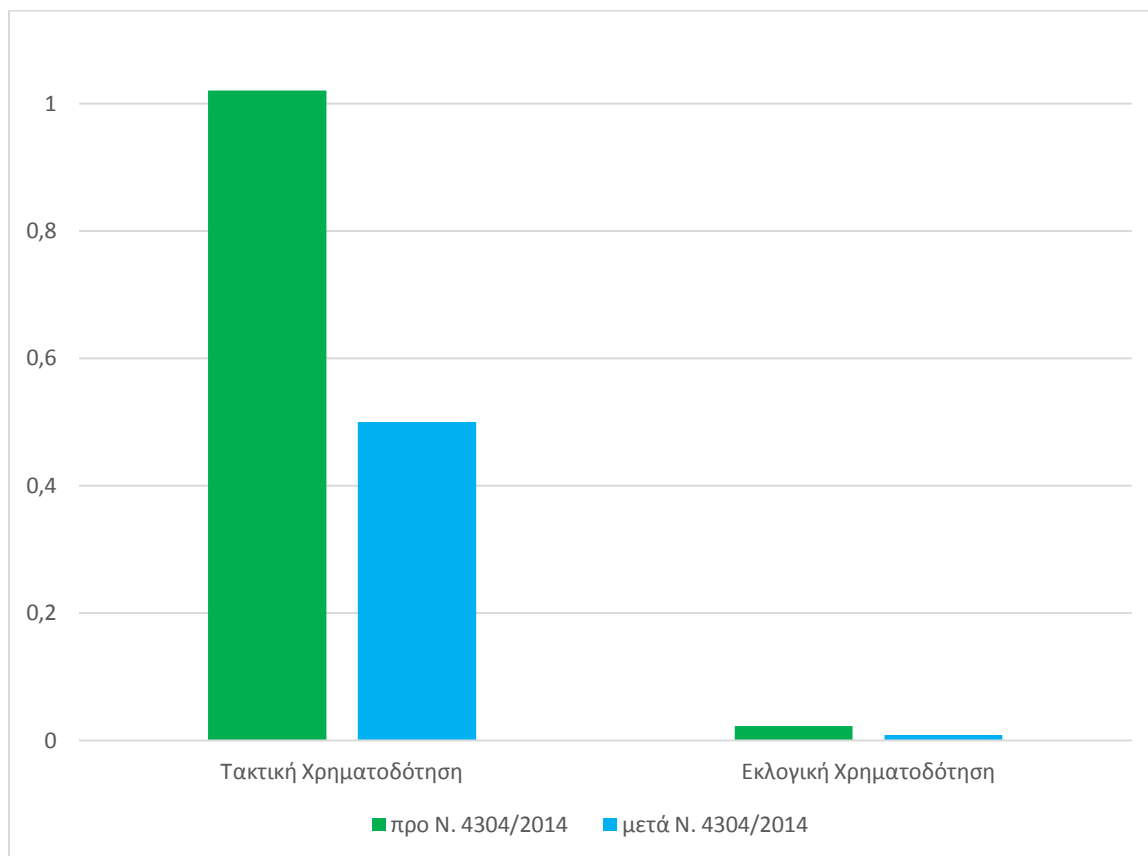
Το νομοθετικό πλαίσιο το οποίο καθόριζε το ύψος και τον τρόπο χρηματοδότησης των κομμάτων προσδιοριζόταν επακριβώς με τον Ν. 3023/2002. Δύο είναι τα χαρακτηριστικά του νομοθετήματος εκείνου τα οποία καθόριζαν το ύψος της χρηματοδότησης και τη δυνατότητα δανειοδότησης. Σύμφωνα με το άρθρο 1 η κρατική χρηματοδότηση για το σύνολο των κομμάτων ανέρχονταν σε ποσοστό **«ένα κόμμα μηδέν δύο τοις χιλίοις (1,02%) των τακτικών εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού του αντίστοιχου οικονομικού έτους»**. Επίσης προσδιοριζόταν ότι τα πολιτικά κόμματα προκειμένου να δανειοδοτηθούν από τις τράπεζες δικαιούταν να εκχωρήσουν την κρατική χρηματοδότηση έως τεσσάρων οικονομικών ετών.

Η κυβέρνηση Σαμαρά αντιλαμβανόμενη θέματα που είχαν προκύψει από την εφαρμογή του νόμου, αλλά και τους δημοσιονομικούς περιορισμούς που είχαν οδηγήσει σε σειρά θυσιών εκ μέρους του ελληνικού λαού κατά τη διάρκεια της κρίσης, με συνέπεια και υπευθυνότητα, επεξεργάστηκε συγκεκριμένες νομοθετικές αλλαγές, με τις οποίες προσαρμόστηκε η σχετική νομοθεσία στα νέα κοινωνικο-οικονομικά δεδομένα που επικρατούσαν στη χώρα λόγω της οικονομικής – και όχι μόνο – κρίσης. Σε αυτά τα πλαίσια ψηφίστηκε στις 16.10.2014 ψηφίστηκε από την Ελληνική Βουλή ο νόμος 4304/2014, ο οποίος δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ Α' 234/23.10.2014.

Οι βασικές τομές που έφερε ο νόμος αυτός αφορούσαν στο ύψος της κρατικής χρηματοδότησης, την ανάδειξη της ιδιωτικής χρηματοδότησης, τον έλεγχο των δαπανών και των χρηματικών ροών εν γένει από και προς τα κόμματα και τη θέση αυστηρού πλαισίου δανειοδότησης από τα πιστωτικά ιδρύματα.

Συγκεκριμένα, ενώ ο προηγούμενος νόμος 3023/2002 είχε υπάρξει αποτελεσματικός σε κάποια σημεία του (όπως για παράδειγμα στον έλεγχο της υπαίθριας προβολής των κομμάτων και των

υποψηφίων κατά την προεκλογική περίοδο), εντούτοις είχαν αναδειχτεί και σοβαρές αδυναμίες του. Αυτές ήρθε να καλύψει η νομοθετική πρωτοβουλία της κυβέρνησης Σαμαρά.

Γράφημα 2 Ύψος Κρατικής Χρηματοδότησης Κομμάτων (σε ποσοστά επί τους χιλίους)

Έτσι με τον Ν. 4304/2014 **περιορίστηκε σημαντικά το ποσοστό των καθαρών εσόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού που αποδίδεται στα πολιτικά κόμματα**. Η τακτική κρατική χρηματοδότηση μειώθηκε από ένα κόμμα μηδέν δύο τοις χιλίους (1,02%) σε μηδέν κόμμα πέντε τοις χιλίους (0,5%).

Αντίστοιχα μειώθηκε το ποσοστό της εκλογικής χρηματοδότησης από 0,022% σε 0,008%. Σημαντικό επίσης ήταν το γεγονός ότι πλέον, το ποσό της κρατικής χρηματοδότησης υπολογιζόταν επί των πραγματοποιηθέντων καθαρών εσόδων του ετήσιου κρατικού προϋπολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους και όχι πιθανολογούμενων. Έτσι διασφαλιζόταν η συμφωνία με τους στόχους δημοσιονομικής προσαρμογής.

Αξίζει να σημειωθεί ότι αυτές οι μειώσεις που επέφερε η Κυβέρνηση Σαμαρά, **ήτοι 51% της τακτικής χρηματοδότησης και 64% της εκλογικής χρηματοδότησης**, αποτέλεσαν και τη βασική αιτία διόγκωσης και δυσκολίας εξυπηρέτησης των δανείων της Νέας Δημοκρατίας και του ΠΑΣΟΚ. Αυτό αποτελεί και μία **απόδειξη της πολιτικής** που επέλεξε η Κυβέρνηση Σαμαρά, η οποία έθεσε σε **πρώτη προτεραιότητα τα οικονομικά της χώρας** και όχι των κομμάτων, παρά το γεγονός ότι έτσι υπήρξε σοβαρός κίνδυνος να καταστήσει το ίδιο του το κόμμα, τη Νέα Δημοκρατία, μη – δανειακά – ενήμερο.

Επιπλέον, με το Ν. 4304/2014 καθιερώθηκε η υποχρέωση **όλα τα έσοδα και οι δαπάνες των κομμάτων και των νομικών τους προσώπων να διακινούνται μέσω συγκεκριμένων τραπεζικών λογαριασμών**, με μέγιστο αριθμό τους 3. Έτσι διευκολύνθηκε ο έλεγχος και η διαφάνεια, καθώς το σύνολο των εσόδων καταλήγουν σε αυτούς και οι δαπάνες αποδεικνύονται με τραπεζικά παραστατικά. Η μη γνωστοποίηση στην Επιτροπή Ελέγχου των σχετικών τραπεζικών λογαριασμών επισύρει το μέτρο της κατάσχεσης αυτών.

Εύρημα # 4

Στα πλαίσια της αυστηροποίησης του τρόπου καταβολής της κρατικής χρηματοδότησης και προσαρμογής στις συνθήκες της οικονομικής κρίσης, η Κυβέρνηση Σαμαρά με το Ν. **4304/2014**, επέφερε δύο σημαντικές τροποποιήσεις, παρόλο που αυτές θα δυσχέραιναν την ήδη δύσκολη οικονομική κατάσταση της ΝΔ: (α) τον **περιορισμό της κρατικής χρηματοδότησης σε ποσοστό άνω του 50%** και (β) την **απαγόρευση για εκχώρηση της κρατικής χρηματοδότησης για διάστημα άνω του ενός έτους**.

Προβλέφθηκε η χρηματοδότηση των τραπεζικών λογαριασμών να γίνεται με μεθόδους που να επιτρέπουν τη **σύνδεση κάθε ποσού με φυσικό ή νομικό πρόσωπο** και η **ταυτοποίηση** των τελευταίων. Με αυτό τον τρόπο αντιμετωπίστηκε το πρόβλημα των εικονικών εσόδων και εξόδων, ενώ προβλέφθηκε ότι κάθε εισφορά άνω των 1.500€ έπρεπε να διενεργείται αποκλειστικά μέσω των τραπεζικών λογαριασμών των κομμάτων.

Ως αντιστάθμισμα για τη μείωση της κρατικής χρηματοδότησης, προβλέφθηκε η **άρση της απαγόρευσης στα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου να χρηματοδοτούν πολιτικά κόμματα** (και υποψήφιους). Η άρση αυτή έφερε το εγχώριο πλαίσιο χρηματοδότησης πιο κοντά στο ευρωπαϊκό, αλλά και στην πραγματικότητα.

Η επόμενη σημαντική καινοτομία του 4304/2014 ήταν η απαγόρευση χορήγησης δανείων από τις Τράπεζες με εγγύηση την κρατική χρηματοδότηση πέραν του τρέχοντος οικονομικού έτους. Επιχειρήθηκε έτσι για πρώτη φορά να μπει τέλος στην μέχρι τότε άκρατη δανειοδότηση των πολιτικών κομμάτων με εγγύηση την κρατική χρηματοδότηση, καθώς έως τότε τα κόμματα δανείζονταν (και τα πιστωτικά ιδρύματα χορηγούσαν δάνεια) βασιζόμενα σε μελλοντικά και πιθανολογούμενα και όχι υπαρκτά κεφάλαια.

Εύρημα # 5

Ο ΣΥΡΙΖΑ δανειοδοτήθηκε από την ΕΤΕ το 2014, εκχωρώντας την χρηματοδότηση έως το 2020. Η δανειοδότηση έγινε αφού είχε ψηφιστεί το νέο νομοθετικό πλαίσιο στις Επιτροπές της Βουλής και πριν εγκριθεί από την Ολομέλεια. Ενώ δηλαδή ήταν ήδη γνωστό το νέο νομοθετικό πλαίσιο (μετέπειτα Ν. 4304/2014), με το οποίο απαγορευόταν η εκχώρηση της χρηματοδότησης για διάστημα πέραν του τρέχοντος έτους, ο ΣΥΡΙΖΑ έσπευσε να λάβει δάνειο.

Αξίζει να σημειωθεί ότι κατά τη συζήτηση του Ν. 4304/2014 και ενώ είχε ήδη ολοκληρωθεί η συζήτηση και η ψήφιση στις επιτροπές, ο ΣΥΡΙΖΑ με κατεπείγοντα τρόπο δανειοδοτήθηκε από την Εθνική Τράπεζα με βάση τις διατάξεις του προηγούμενου νόμου (Ν. 3023/2002) και έτσι συμφωνήθηκε να εκχωρήσει τις χρηματοδοτήσεις του έως το 2020 (δηλαδή διάστημα όχι πέραν του τρέχοντος έτους), σε αντίθεση με ότι προέβλεπε ο ήδη γνωστός νόμος, που ψηφίστηκε μετά από λίγες μέρες, τον οποίο ο ΣΥΡΙΖΑ καταψήφισε.

Εύρημα # 6

Ο ΣΥΡΙΖΑ καταψήφισε το άρθρο 5 του μετέπειτα Ν. 4304/2014 (συνεδρίαση Ολομέλειας της Βουλής από 15/10/2014, εισηγητής ΣΥΡΙΖΑ Ό. Γεροβασίλη), με το οποίο προβλεπόταν η απαγόρευση της δυνατότητας εκχώρησης της κρατικής χρηματοδότησης για διάστημα πέραν του τρέχοντος έτους. Στην ομιλία της, η κα. Γεροβασίλη έκανε ειδική αναφορά στις 6 πρώτες από τις 8 παραγράφους του άρθρου. Η απαγόρευση της εκχώρησης της κρατικής χρηματοδότησης ήταν στην 7^η παράγραφο.

γ. Δικαστική Διερεύνηση

Έχει παρατηρηθεί αδυναμία, κυρίως από τη Νέα Δημοκρατία και το ΠΑΣΟΚ, να εξυπηρετήσουν τα δάνειά τους υπό το παρόν θεσμικό πλαίσιο χρηματοδότησης των κομμάτων. Ωστόσο, η αδυναμία αυτή από μόνη της δεν μπορεί να τεκμηριώσει παρατυπία και, πολύ περισσότερο, δόλο στη χορήγηση των δανείων προς τα κόμματα αυτά. Αυτό ενισχύεται και από το γεγονός ότι αν το ύψος της κρατικής χρηματοδότησης ήταν στα παλαιότερα επίπεδα, προ της μείωσης

με τη νομοθετική παρέμβαση της Κυβέρνησης Σαμαρά, τότε δε θα υπήρχε πρόβλημα εξυπηρέτησής τους. Με άλλα λόγια, η **Κυβέρνηση Σαμαρά, έθεσε το δημόσιο συμφέρον, πάνω από το κομματικό συμφέρον**, νομοθετώντας μέτρα τα οποία εν γνώσει της υπονόμειαν τη δυνατότητα αποπληρωμής των υφιστάμενων δανείων, κάτι το οποίο ο ΣΥΡΙΖΑ κακόπιστα προσπαθεί να αξιοποιήσει πολιτικά.

Χαρακτηριστικά, η Τράπεζα της Ελλάδος, σε σχετική αναφορά της του 2012, επικεντρώνεται στα χρονικά σημεία στα οποία έγιναν οι χορηγήσεις και διαπιστώνει ότι οι σχετικές αποφάσεις ήταν δικαιολογημένες με τα δεδομένα εκείνων των χρονικών στιγμών. Διαπιστώνει **αδυναμία των πολιτικών κομμάτων (στα οποία συμπεριλαμβάνει και το ΚΚΕ και τον ΣΥΡΙΖΑ) να αποπληρώσουν τα δάνειά τους, εξ αιτίας επιγενομένων συνθηκών και άλλων υποχρεώσεων** (στην περίπτωση του ΚΚΕ η εγγύηση υπέρ της «Τυποεκδοτική Α.Ε.» και στην περίπτωση του ΣΥΡΙΖΑ υπέρ της «Αυγής»).

Στον αντίποδα κινείται η **πορισματική αναφορά Καλούδη**, στην οποία γίνεται εκτενής αναφορά παρακάτω, με την οποία ζητείται να διωχθούν για απιστία οι οικονομικοί υπεύθυνοι των κομμάτων (ΠΑΣΟΚ, ΝΔ, ΚΚΕ) και οι υπεύθυνοι για τη χορήγηση των δανείων σ' αυτά, πλην του ΣΥΡΙΖΑ.

Πολύς λόγος έγινε για την αναφορά, την οποία ο επίκουρος Εισαγγελέας Οικονομικού Εγκλήματος Γεώργιος Καλούδης υπέβαλε προς τους προϊσταμένους του και με την οποία **πρότεινε να διωχθούν για απιστία σε βαθμό κακουργήματος όλα τα τραπεζικά στελέχη**, τα οποία συμμετείχαν σε δανειοδοτήσεις των πολιτικών κομμάτων (**πλην του ΣΥΡΙΖΑ**), καθώς και οι οικονομικοί υπεύθυνοι των κομμάτων που ζήτησαν τα σχετικά δάνεια. Η μη αποδεκτή λογική του πορίσματος αυτού, **που είναι σε αντίφαση** με την ειδική έκθεση της Τράπεζας της Ελλάδος, είναι ότι, αφού εκ του αποτελέσματος τα δάνεια τελικώς είναι δύσκολο να αποπληρωθούν, αυτοί που τα χορήγησαν διέπραξαν απιστία, βλάπτοντας εν γνώσει τους τις περιουσίες των πιστωτικών ιδρυμάτων στα οποία υπηρετούσαν. Η αναφορά αυτή υπεβλήθη σε συνέχεια προκαταρκτικής εξέτασης που διεξήχθη.

Είναι εντυπωσιακό πως σε ένα πόρισμα εισαγγελικού λειτουργού δεν κρίνονται τα στοιχεία της αντικειμενικής και υποκειμενικής υπόστασης των ερευνώμενων αδικημάτων, αλλά συγκυριακά στοιχεία, τα οποία τελικά οδηγούν σε μια αντιφατική πρόταση. Στο πόρισμα αυτό προτείνεται να μη παραμπεφθούν τα τραπεζικά στελέχη που ενέκριναν τις δανειοδοτήσεις προς το ΣΥΡΙΖΑ όχι για κάποιον άλλο λόγο, αλλά επειδή **ένα μεταγενέστερο γεγονός**, εντελώς έξω από τον έλεγχό τους και **μη προβλέψιμο** όταν αποφασίστηκε η χορήγηση των δανείων, δηλαδή **η άνοδος των εκλογικών ποσοστών του ΣΥΡΙΖΑ**, κατέστησε κατ' αρχήν λιγότερο επισφαλή την αποπληρωμή των δανείων που ο ΣΥΡΙΖΑ έλαβε.

Εύρημα # 7

Η πορισματική αναφορά Καλούδη προδίδει **άγνοια βασικών ποινικών όρων**, καθώς **δεν κρίνονται** τα στοιχεία της αντικειμενικής και υποκειμενικής υπόστασης των ερευνώμενων αδικημάτων, **αλλά συγκυριακά** στοιχεία και **μεταγενέστερα, μη προβλέψιμα, γεγονότα που δε μπορούσαν να ληφθούν υπ' όψιν** από τους λαμβάνοντες την **απόφαση** χορήγησης των δανείων κατά το **χρόνο λήψης** αυτής.

Ειρήσθω εν παρόδω, τα σημερινά δεδομένα όπως προκύπτουν από τις τρέχουσες δημοσκοπήσεις, ανατρέπουν τα δεδομένα της αναφοράς Καλούδη ως προς τον ΣΥΡΙΖΑ και κατά συνέπεια, σύμφωνα με αυτό το σκεπτικό, **ίσως σε λίγο καιρό θα έπρεπε να παραπεμφθούν και όσοι εμπλέκονται με το δανεισμό και του ΣΥΡΙΖΑ.**

Σε μια πορισματική αναφορά που έχει συναχθεί το 2013, η οποία αξιολογεί πράξεις που έγιναν κυρίως μέχρι το 2009, **ο εισαγγελικός λειτουργός δεν κρίνει ούτε τα αντικειμενικά δεδομένα** (λ.χ. πιστοληπτική ικανότητα, επάρκεια κρατικών χρηματοδοτήσεων) που σχετίζονται με τη διαχείριση της περιουσίας των τραπεζών, **ούτε την ύπαρξη τυχόν δόλου** (και δη γνώσεως, όπως απαιτεί το άρθρο 390 ΠΚ) στο πρόσωπο των στελεχών που ενέκριναν τις δανειοδοτήσεις.

Αντιθέτως, κρίνει αποκλειστικά και μόνο με τα δεδομένα των εκλογικών ποσοστών του έτους 2012 και πράξεις, οι οποίες ταυτίζονται σχεδόν πλήρως κατά το αντικειμενικό και υποκειμενικό τους στοιχείο (οι δανειοδοτήσεις κομμάτων με τις ίδιες ακριβώς διασφαλίσεις - σε αναλογία, προφανώς, με το ποσόν του δανείου που έλαβαν), **όλως αδικαιολόγητα αξιολογούνται εντελώς διαφορετικά.**

Εύρημα # 8

Με τη λογική που αναπτύσσει η **πορισματική αναφορά Καλούδη**, η **δανειοδότηση του ΣΥΡΙΖΑ** ήταν **παράνομη** πράξη το **2009**, η οποία **νομιμοποιήθηκε** το **2012**, με τα εκλογικά αποτελέσματα του έτους αυτού, **αλλά ενδεχομένως να ξανακαταστεί παράνομη, εάν** οι προσεχείς εκλογές γίνουν εντός του επομένου χρονικού διαστήματος και **επιβεβαιωθούν οι δημοσκοπήσεις**, κατά τις οποίες τα **ποσοστά του ΣΥΡΙΖΑ θα μειωθούν σημαντικά.**

Πρόκειται για συλλογιστική που παραβιάζει βασικές αρχές του ποινικού δικαίου και του καταλογισμού, ο οποίος εντοπίζεται χρονικά στο χρονικό εκείνο σημείο, κατά το οποίο φέρεται να έχει τελεσθεί η διερευνώμενη πράξη ή παράλειψη. Προδίδει όμως και **άγνοια βασικών**

ποινικών όρων, όπως του δόλου (και του διαχωρισμού του σε άμεσο και ενδεχόμενο), καθώς και της νομοθετικής μεταβολής που έχει επέλθει στη διάταξη του άρθρου 390 ΠΚ, δηλαδή τη διάταξη που τυποποιεί το αδίκημα της απιστίας, με το άρθρο 36 παρ. 2 Ν. 2172/1993.

Με τη διάταξη αυτή μεταβλήθηκε η υποκειμενική υπόσταση του αδικήματος: πλέον, απιστία διαπράττει όποιος με γνώση ζημιώνει περιουσία άλλου, ενώ η προγενέστερη διατύπωση του άρθρου 390 ΠΚ αναφερόταν σε πρόθεση, και όχι γνώση. Επομένως, **για να θεωρηθεί ότι έχει διαπραχθεί απιστία θα πρέπει ο δράστης να γνωρίζει ότι με την πράξη του θα ζημιώσει την περιουσία που διαχειρίζεται.**

Σε κανένα σημείο του πορίσματος δεν τεκμηριώνεται η γνώση αυτή. Σε κανένα σημείο του πορίσματος δεν προκύπτει ότι τα στελέχη των πιστωτικών ιδρυμάτων ενέκριναν τη χορήγηση των δανείων γνωρίζοντας ότι αυτά επρόκειτο να καταστούν επισφαλής. **Η πορισματική αναφορά έρχεται**, και μάλιστα κατά τρόπο πανηγυρικό, **σε αντίθεση με την ειδική έκθεση της ίδιας της εποπτεύουσας αρχής, της Τράπεζας της Ελλάδος**, η οποία αξιολογεί τις εξασφαλίσεις που είχαν παράσχει τα πολιτικά κόμματα, δηλαδή την εκχώρηση των μελλοντικών χρηματοδοτήσεών τους, ως απολύτως επαρκείς, τουλάχιστον κατά το χρονικό σημείο κατά το οποίο είχαν παρασχεθεί.

Ακόμη πιο χαρακτηριστική είναι και η συμπερίληψη, στα πρόσωπα που προτείνεται να διωχθούν, των οικονομικών υπευθύνων των κομμάτων που έλαβαν τα δάνεια. Κατά των προσώπων αυτών, σύμφωνα με την πορισματική αναφορά, πρέπει να ασκηθεί ποινική δίωξη για ηθική αυτουργία (άρθρο 45 ΠΚ) στην απιστία που διέπραξαν τα τραπεζικά στελέχη. **Ωστόσο, δεν περιέχει κανένα στοιχείο από το οποίο να μπορεί να προκύψει ότι οι οικονομικοί υπεύθυνοι των κομμάτων προκάλεσαν και μάλιστα με πειθώ και φορτικότητα, στα τραπεζικά στελέχη την απόφαση για τη χορήγηση των δανείων.**

Ο εισαγγελικός λειτουργός έκρινε ότι μόνη η υποβολή των αιτημάτων για τη χορήγηση δανείων συνιστά ηθική αυτουργία. Θεώρησε, δηλαδή, ότι τα αιτήματα, χωρίς να μεσολαβήσει κάποια άλλη ενέργεια (ή τουλάχιστον χωρίς να αναφέρει κάποια άλλη ενέργεια που ενδεχομένως να είχε μεσολαβήσει), προκάλεσαν σε μια σειρά από τραπεζικά στελέχη την απόφαση να βλάψουν την περιουσία των τραπεζών τους. Έκρινε ότι τα πιστοδοτικά όργανα διαμόρφωσαν την απόφασή τους, επειδή το ίδιο το αίτημα περιείχε στοιχεία που επηρέασαν τη βούλησή τους. Η προχειρότητα αυτής της συναγωγής είναι χαρακτηριστική και από μόνη της θα αρκούσε, για να χαρακτηρίσει τη συνολική ποιότητα της πορισματικής αναφοράς.

Έχει αξία, στο σημείο αυτό, να υπομνησθεί ότι:

Εύρημα # 9

Το μόνο κόμμα που ρητώς ζήτησε να του χορηγηθεί δάνειο χωρίς να τηρηθούν τα συνήθη πιστοληπτικά κριτήρια - καθώς γνώριζε ότι δεν τα πληροί - ήταν ο ΣΥΡΙΖΑ, με την από 14/12/2010 επιστολή του κ. Τσίπρα προς την ΕΤΕ.

Ο Πρόεδρος του, σημερινός Πρωθυπουργός, κ. Τσίπρας έγραφε, σε επιστολή του προς την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (υπόψη του Προέδρου κ. Β. Ράπανου), στις 14.12.2010:

*“Είναι προφανές ότι η παραπάνω ρύθμιση πέραν το ότι διαμορφώνει ένα σταθερό πλαίσιο σχέσεων θα επιτρέψει και σε εμάς να διευθετήσουμε καλύτερα τις υποχρεώσεις μας. Είμαστε απολύτως πεπεισμένοι για τη δυνατότητα του κόμματός μας, με εικοσαετή σχεδόν και σταθερή παρουσία στη Βουλή και Ευρωβουλή, να ανταποκριθεί με συνέπεια σε μια τέτοια ρύθμιση. **Μας είναι επίσης απολύτως σαφές ότι η αποδοχή των παραπάνω δύο αιτημάτων μας απαιτεί ευρύτερη θεώρηση και δεν προσδιορίζεται αποκλειστικά με αυστηρά και μοναδικά χρηματοοικονομικά κριτήρια.**”*

Δηλαδή, αν κάποιο κόμμα προχώρησε και, πέρα από την αίτηση για δανειοδότηση, με χωριστή επιστολή προς τον Πρόεδρο της ΕΤΕ, ζήτησε αυτή να αντιμετωπισθεί όχι με χρηματοοικονομικά κριτήρια, γνωρίζοντας ότι ζητά κάτι τουλάχιστον παράτυπο, αυτό το κόμμα ήταν ο ΣΥΡΙΖΑ, δηλώνοντας καταφανώς τη γνώση του ότι άλλως η αποδοχή των παραπάνω δύο αιτημάτων δεν ήταν εφικτή.

Το δεδομένο αυτό τονίζει τη **μεροληψία της αναφοράς**, η οποία προκύπτει κυρίως από το στοιχείο που αναφέρθηκε παραπάνω: από τη διαφορετική αντιμετώπιση εντελώς παρόμοιων καταστάσεων. Το σύνολο των δανειοδοτήσεων που εξέτασε ο εισαγγελικός λειτουργός είχαν ένα κοινό στοιχείο: με εξαίρεση το ΚΚΕ, το οποίο προσέφερε και εμπράγματα διασφαλίσεις, όλα τα κόμματα, **συμπεριλαμβανομένου του ΣΥΡΙΖΑ**, ως βασική διασφάλιση παρέχουν τις μελλοντικές κρατικές χρηματοδοτήσεις. Οι δανειακές χορηγήσεις που έγιναν, καλύπτονταν από ισόποσες προσδοκώμενες χρηματοδοτήσεις.

Επομένως τα πιστωτικά ιδρύματα, όταν αποφάσιζαν να χορηγήσουν δάνεια στα κόμματα, ελάμβαναν τις ίδιες ακριβώς εγγυήσεις. Ως εκ τούτου, η ποινική αξιολόγηση των πράξεων αυτών δεν μπορεί να διαφοροποιείται μεταξύ των κομμάτων, ειδικά όταν απουσιάζει οποιαδήποτε αναφορά στην πορισματική αναφορά που να διαφοροποιεί τις χορηγήσεις κατά το χρονικό σημείο που αυτές εγένοντο. Η επίκληση της ανόδου των εκλογικών ποσοστών του

ΣΥΡΙΖΑ το 2012 είναι εμφανέστατα προσχηματική και σκοπεύει να καλύψει την πρόδηλη μεροληψία, απάδουσα σε εισαγγελικό λειτουργό, του συντάξαντος την πορισματική αναφορά.

i. Ν. 4146/2013

Πολύς λόγος έχει γίνει για τις συνέπειες ψήφισης του Ν. 4146/2013, αναφορικά με το άρθρο σχετικά με τη δήθεν «αρχαιοθέτηση» υποθέσεων που σχετίζονται με τη δανειοδότηση των πολιτικών κομμάτων.

Στις 18 Απριλίου 2013 τέθηκε σε ισχύ ο ν. 4146/2013. Στο άρθρο 78 του νόμου αυτού υπήρχε η εξής διάταξη:

“Δεν συνιστά απιστία, κατά την έννοια των άρθρων 256 και 390 του Ποινικού Κώδικα, για τον Πρόεδρο, τα μέλη του Δ.Σ. και τα στελέχη των Τραπεζών, η σύναψη δανείων πάσης φύσεως με νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, του ευρύτερου δημοσίου τομέα, όπως αυτός οριοθετείται κατά νόμο, καθώς και η εν γένει παροχή πιστώσεων σε αυτά, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις: α) υφίστανται αποφάσεις των θεσμοθετημένων εγκριτικών επιτροπών ή οργάνων κάθε τράπεζας και β) τηρήθηκαν, κατά τη χορήγησή τους, οι σχετικές κανονιστικές πράξεις της Τράπεζας της Ελλάδος (ΠΔΤΕ).”

Ο νόμος αυτός συκοφαντήθηκε ως **κρυπτο-αμνηστευτικός**. Θεωρήθηκε, δηλαδή, ότι είχε μοναδικό σκοπό να εξαλείψει το αξιόποινο των χορηγήσεων, κατά το παρελθόν, δανείων σε πολιτικά κόμματα από πιστωτικά ιδρύματα. **Μια τέτοια ανάγνωση όμως είναι εντελώς επιφανειακή** και αγνοεί την παγιωμένη νομολογία που είχε αναπτύξει ο Άρειος Πάγος σε σχέση με το αδίκημα της απιστίας, αλλά και την ερμηνεία της διάταξης του άρθρου 390 ΠΚ από τη θεωρία. Στοιχεία της παγιωμένης αυτής νομολογίας αποκρυσταλλώθηκαν στη νέα διάταξη, με αποτέλεσμα αυτή να είναι ερμηνευτική και να οδηγεί σε ασφάλεια δικαίου.

Πρέπει κατ' αρχάς να παρατηρηθεί ότι **το άρθρο 78 Ν. 4146/2013** δεν αποσκοπεί στο να εξαλείψει το αξιόποινο ήδη τελεσθεισών πράξεων, ούτε είναι περιοριστικό, αλλά **έχει γενική εφαρμογή**. Δίνει δηλαδή, μια κατεύθυνση προς τους δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς για την ερμηνεία μιας διάταξης, που είχε επικριθεί για την ασάφεια και τη γενικότητά της. **Στις τραπεζικές συναλλαγές η εκτίμηση του επιχειρηματικού κινδύνου είναι συχνά δυσχερής**. Επομένως, **τα τραπεζικά στελέχη καλούνται να λάβουν αποφάσεις, των οποίων τις συνέπειες δεν μπορούν να γνωρίζουν εκ των προτέρων**. Για το λόγο αυτό και **εφαρμόζονται, μέσω θεσμοθετημένων διαδικασιών, ουσιαστικά κριτήρια που αφορούν στην εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας των δανειοληπτών και της τιμολόγησης των δανείων**.

Δεδομένου του δημοσίου συμφέροντος που συνδέεται με τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος, **οι διαδικασίες και τα κριτήρια αυτά έχουν εν πολλοίς καθιερωθεί με κανονιστικές πράξεις της εποπτεύουσας αρχής** (Τράπεζα της Ελλάδος). Ωστόσο, **ακόμη και η τήρηση των διαδικασιών και των κριτηρίων αυτών δεν μπορεί να διασφαλίσει ότι τα δάνεια που θα χορηγηθούν, πρόκειται να αποπληρωθούν.**

Η διατύπωση του άρθρου 390 ΠΚ θα μπορούσε να οδηγήσει έτσι σε άδικα αποτελέσματα, καθώς θα μπορούσε να θεωρηθεί ποινικώς κολάσιμη μια πράξη για τη χορήγηση (με τήρηση όλων των διαδικασιών) δανείου, στην περίπτωση που για οποιονδήποτε λόγο ο λήπτης του δανείου δεν θα μπορούσε στη συνέχεια να το αποπληρώσει.

Στην πράξη, ανεξαρτήτως του οικονομικού κλίματος, σχεδόν ποτέ δεν αποπληρώνεται σε μία χρονική περίοδο το σύνολο όλων των δανείων λόγω γεγονότων που αφορούν τον εκάστοτε δανειολήπτη και γι' αυτό οι Τράπεζες για όλα τα δάνεια αφενός δεσμεύουν κεφάλαιο αφετέρου στην τιμολόγηση των δανείων χρεώνουν το κόστος του κινδύνου δανεισμού. **Άρα, σε ακραία ερμηνεία, όλοι οι τραπεζίτες, όλων των χωρών, κάθε χρόνο έχουν υποπέσει σε απιστία.**

Εν όψει του κινδύνου αυτού (αλλά και αντίστοιχων κινδύνων σε άλλες περιπτώσεις διαχείρισης περιουσίας, κυρίως συνδεδεμένων με την ανάληψη, ούτως ή άλλως, επιχειρηματικού κινδύνου), τόσο η **θεωρία**, όσο και ο **Άρειος Πάγος** έχουν παγιώσει τα κριτήρια, επί τη βάση των οποίων μια ζημιόγonos συμπεριφορά ως προς την περιουσία τρίτου συνιστά απιστία.

Έτσι αναπτύχθηκε η θεωρία της καταχρήσεως, κατά την οποία βασικό στοιχείο της απιστίας είναι η κατάχρηση της εξουσίας διαθέσεως που συνίσταται στην υπέρβαση των ορίων της επιτρεπτής δράσεως του αντιπροσώπου. Η υπέρβαση αυτή γίνεται με την παράβαση των κανόνων της επιμέλειας και της καλής διαχείρισης της ξένης περιουσίας. Για να διαπιστωθεί εάν εκχώρησε τέτοια παράβαση, αποβλέπουμε στο είδος της περί ης πρόκειται επιμέλειας ή διαχείρισης και στους κανόνες που έχουν διαμορφωθεί στις συναλλαγές και διέπουν την επιτυχή αγωγή εις πέρας αυτής (βλ. *Ν. Ανδρουλάκη, Η απιστία- άγραφον ουσιώδες συστατικόν του εγκλήματος της «απιστίας» (390 ΠΚ), ΠοινΧρ ΚΕ'.161-170*).

Αντιστοίχως, ο **Άρειος Πάγος** έχει δεχθεί: *“Σύμφωνα με την επικρατούσα στην θεωρία και την νομολογία θεωρία της καταχρήσεως, η εγκληματική συμπεριφορά πραγματώνεται, όταν ο διαχειριστής καταχράται της προς τους τρίτους αντιπροσωπευτικής εξουσίας του, ήτοι όταν εν γνώσει του υπερβαίνει τα όρια της επιτρεπτής έννομης δράσης του, τα οποία οφείλει να τηρεί στα πλαίσια της αντιπροσωπευτικής του εξουσίας, παραβαίνοντας του κανόνες επιμελούς διαχείρισης. Τους τελευταίους (κανόνες) προσδιορίζει ο νόμος, η σύμβαση μεταξύ του κυρίου*

της περιουσίας και του διαχειριστή (π.χ. σύμβαση εντολής, σύμβαση χρηματοπιστωτικής παραγγελίας κλπ), τα καταστατικά και οι εσωτερικοί κανονισμοί επιχειρήσεων, το είδος και οι στόχοι της διαχείρισης και οι διαμορφωμένοι στις συναλλαγές κανόνες επιμέλειας (ΑΠ Συμβ. 967/2009)».

Έτσι, «για την στοιχειοθέτηση του εγκλήματος αυτού απαιτείται ο υπαίτιος: α) να έχει νομότυπη αντιπροσωπευτική εξουσία β) να υλοποιεί αυτή προς τα έξω δηλ. προς τρίτους γ) να υπερβαίνει τα όρια της αντιπροσωπευτικής εξουσίας που του έχουν τεθεί και δ) εν γνώσει του, χωρίς πρόθεση ιδιοποίησης, να προκαλεί συγκεκριμένη βλάβη στην περιουσία που διαχειρίζεται παραβιάζοντας τους κανόνες καλής επιμέλειας και διαχείρισης της ξένης περιουσίας» (ΑΠ Συμβ. 204/2010).

Με βάση τα παραπάνω, «τέσσερα είναι τα βασικά στοιχεία της απιστίας: α) νομίμως θεμελιωμένη εξουσία αντιπροσωπεύσεως, β) εξωτερική και δικαιοπρακτική ενέργεια του αντιπροσώπου, γ) κατάχρηση της (αντιπροσωπευτικής) εξουσίας διαθέσεως, συνιστάμενη στην υπέρβαση των ορίων της επιτρεπτής δράσεως του αντιπροσώπου επί τη βάση της εσωτερικής σχέσεως στο πλαίσιο των δυνατοτήτων του να προκαλεί την παραγωγή εννόμων συνεπειών και δ) επαγωγή ζημίας στην αλλότρια περιουσία. ... Υποκειμενικά δεν αρκεί ο ενδεχόμενος δόλος, αφού πλέον η διατύπωση του άρθρου, μετά τον ν. 2172/1993, είναι «με γνώση», δηλαδή απαιτείται «υπερχειλής υποκειμενική υπόσταση», άμεσος δόλος, ο οποίος περιλαμβάνει τη γνώση του δράστη ότι η πράξη είναι επιζήμια για την περιουσία που διαχειρίζεται ή επιμελείται και τη θέλησή του να επιφέρει τη ζημία αυτή» (ΑΠ Συμβ. 973/2010).

Συνεπώς, βασικό στοιχείο του αδικήματος της απιστίας, σύμφωνα με τη θεωρία και τη νομολογία που υιοθέτησε τη θεωρία της καταχρήσεως, είναι η κατάχρηση της αντιπροσωπευτικής εξουσίας που έχει το πρόσωπο που διαχειρίζεται την περιουσία τρίτου - όπως οι διοικήσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων. Η κατάχρηση αυτή συνίσταται στη διενέργεια τραπεζικών πράξεων και, ειδικότερα, δανειοδοτήσεων χωρίς την τήρηση των κανόνων επιμέλειας. Οι κανόνες αυτοί, που είναι διαδικαστικοί (αναθέτουν σε συγκεκριμένα όργανα τις αποφάσεις για δανειοδοτήσεις) αλλά και ουσιαστικοί (θέτουν συγκεκριμένα κριτήρια για την αποτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητας), έχουν διατυπωθεί με τις κανονιστικές πράξεις της Τράπεζας της Ελλάδος. Επομένως, **ακόμη και χωρίς τη θέσπιση του άρθρου 78 του Ν. 4146/2013, η θεωρία και η νομολογία δεν θα θεωρούσε απιστία τη χορήγηση δανείου που έγινε από τα αρμόδια όργανα με την τήρηση των διαδικαστικών και ουσιαστικών προϋποθέσεων που θέτει η εποπτεύουσα αρχή.**

ii. Συμπεράσματα

Από τα παραπάνω προκύπτουν δύο **συμπεράσματα**.

Εύρημα # 10

Η **πορισματική αναφορά Καλούδη**, για την οποία έγινε παραπάνω λόγος, **αγνόησε παντελώς την ερμηνεία που έχει υιοθετήσει τόσο η θεωρία, όσο και η νομολογία του Αρείου Πάγου**, ως προς το **αδίκημα της απιστίας**.

Το πρώτο είναι ότι η **πορισματική αναφορά Καλούδη**, για την οποία έγινε παραπάνω λόγος, **αγνόησε παντελώς την ερμηνεία που έχει υιοθετήσει τόσο η θεωρία, όσο και η νομολογία του Αρείου Πάγου**, ως προς το αδίκημα της απιστίας - ένα ακόμη δείγμα χαρακτηριστικής προχειρότητας και μεροληψίας, απαράδεκτης για εισαγγελικό λειτουργό. Το δεύτερο είναι ότι ο χαρακτήρας του άρθρου 78 Ν. 4146/2013 είναι σαφώς **ερμηνευτικός**: δεν εισήγαγε νέο δίκαιο, αλλά κατέγραψε τα όσα είχαν παγιωθεί στη θεωρία και στη νομολογία ως προς το αδίκημα της απιστίας.

Εύρημα # 11

Ο **χαρακτήρας του άρθρου 78 Ν. 4146/2013** είναι σαφώς **ερμηνευτικός**: **δεν εισήγαγε νέο δίκαιο**, αλλά **κατέγραψε** τα όσα είχαν **παγιωθεί** στη **θεωρία** και στη **νομολογία** ως προς το **αδίκημα της απιστίας**.

Κάνει εντύπωση ότι εξετάσθηκε η συμμόρφωση ή μη των στελεχών των τραπεζών με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο και μάλιστα επ' αφορμή της ψήφισης ενός νέου νόμου. Εάν η διερεύνηση αυτή είχε γίνει ορθά εξ αρχής, θα είχε διαπιστωθεί ότι οι πράξεις που περιγράφονται στην πορισματική αναφορά Καλούδη δεν αποτελούν απιστία. Εν όψει αυτού, **το γεγονός ότι ο κ. Καλούδης αγνόησε την ειδική έκθεση της Τράπεζας της Ελλάδος, η οποία δεν απέδιδε κάποιες ευθύνες, κρίνοντας ότι είχαν ακολουθηθεί οι δέουσες διαδικασίες, καθιστά ακόμη πιο κραυγαλέα τη μεροληψία της πορισματικής αναφοράς Καλούδη**.

Εύρημα # 12

Η **υπόθεση της πορισματικής αναφοράς Καλούδη** τέθηκε στο **αρχείο** από τον **αρμόδιο Εισαγγελέα Οικονομικού Εγκλήματος**, κ. Ι. Δραγάτση **μετά από αντικειμενική εξέταση του θέματος** και μαρτυριών κρίνοντας ότι **δεν έχουν διαπραχθεί αδικήματα και όχι λόγω τυπικών λόγων ή αμνήστευσης των αδικημάτων**.

Προς επίρρωση των παραπάνω, ο αρμόδιος επίκουρος Εισαγγελέας Οικονομικού Εγκλήματος κ. Ιωάννης Δραγάτσης, ο οποίος προΐστατο της υπόθεσης, αποφάσισε να θέσει την υπόθεση στο αρχείο, **κρίνοντας ότι δεν έχουν διαπραχθεί αδικήματα. Η θέση της υπόθεσης στο αρχείο δεν έγινε, όπως εσφαλμένα ισχυρίστηκαν κάποια μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής, λόγω της ψήφισης του 4146/2013, ο οποίος δόθηκε αμνήστευσε τα αδικήματα, ή λόγω τυπικών λόγων, αλλά μετά από αντικειμενική εξέταση του θέματος.**

d. ΣΥΡΙΖΑ

Ο ΕΑΡ/ΣΥΝ/ΣΥΡΙΖΑ, παρά τα όσα ισχυρίζεται, αποδείχθηκε πανηγυρικά κατά τη διάρκεια της παρούσας Εξεταστικής Επιτροπής ότι:

1. ακολούθησε ακριβώς την ίδια τακτική δανεισμού με τα υπόλοιπα κόμματα,
2. χρησιμοποίησε ως εξασφαλίσεις αποκλειστικά και μόνο την κρατική χρηματοδότηση τρεχόντων και μελλοντικών ετών,
3. είναι το μοναδικό πολιτικό κόμμα που έχει αιτηθεί δανεισμού, ζητώντας ρητά τη μη τήρηση χρηματοοικονομικών κριτηρίων και επί τη βάση ιστορικών δεδομένων,
4. είναι το μοναδικό πολιτικό κόμμα που έχει ευνοηθεί – εις διπλούν – κατά το παρελθόν από διαγραφή τραπεζικού χρέους,
5. είναι το μοναδικό πολιτικό κόμμα που σχετίζεται άμεσα με εξωχώριες – offshore – εταιρείες, ενώ
6. υπάρχει πλήθος αποριών και αναπάντητων ερωτημάτων γύρω από την ιδιοκτησία του κτηρίου επί της Πλατείας Κουμουνδούρου.

Όλα τα εν λόγω συμπεράσματα αναλύονται εκτενώς στη συνέχεια και οδηγούν στο συμπέρασμα ότι:

Εύρημα # 13

Αν υπάρχει ένα **πολιτικό κόμμα** το οποίο **ωφελήθηκε** από το **θρυλούμενο τρίγωνο** – Πολιτικά κόμματα | ΜΜΕ | Τραπεζικό σύστημα – τότε αυτό είναι **αποκλειστικά** ο **ΣΥΡΙΖΑ**.

i. Εισαγωγή

Ο ΣΥΡΙΖΑ ισχυρίζεται ότι είναι το μόνο κόμμα που δεν έχει ληξιπρόθεσμες οφειλές προς τις Τράπεζες. Ο ισχυρισμός αυτός όμως είναι παραπλανητικός σε δύο επίπεδα. Αφ' ενός **αποκρύπτει ότι έχει ζητήσει και έχει επιτύχει τη μετάθεση ημερομηνιών για την πληρωμή ληξιπρόθεσμων δόσεων από την Εθνική Τράπεζα**. Δηλαδή, παρ' ότι ο δανεισμός του ήταν

σημαντικά μικρότερος από αυτόν των άλλων κομμάτων και παρ' όλο που τα εκλογικά του ποσοστά του επέτρεψαν να έχει αυξημένη κρατική χρηματοδότηση και ρευστότητα, εν τούτοις **ήδη από τα έτη 2014 και 2015 δυσκολευόταν να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του**, με αποτέλεσμα να ζητήσει από την Εθνική Τράπεζα να του επιτραπεί η καθυστέρηση στην καταβολή των οφειλομένων δόσεων.

Το δεύτερο στοιχείο που αποκρύπτει είναι ότι παρέχει εγγύηση (letter of comfort) για το δανεισμό της εφημερίδας «Αυγή» (και της ομώνυμης ανώνυμης εταιρείας), η οποία έχει συσσωρευμένες ζημιές πολλών εκατομμυρίων ευρώ και αντίστοιχες συσσωρευμένες οφειλές. Επομένως, δεν είναι σαφές το ύψος της εγγυητικής του ευθύνης, **αλλά είναι εμφανές το πρόβλημα της διπλής εκχώρησης** καθώς έχει ήδη παράσχει ως εγγυήσεις το σύνολο της κρατικής χρηματοδότησης για τα δάνεια του κόμματος. Από την άλλη, δεν μπορεί να αποκλεισθεί η κάλυψη των οφειλών που έχει η Αυγή έναντι των πιστωτικών ιδρυμάτων από μέρος του δανεισμού του ΣΥΡΙΖΑ, ενώ παραμένουν ακάλυπτες οι οφειλές της εφημερίδας προς προμηθευτές και λοιπούς συναλλασσομένους.

Από αυτό προκύπτουν **δύο συμπεράσματα**, αφενός ότι η Περιφέρεια Αττικής δεν έχει κάνει σωστά τη δουλειά της καθώς δεν απαίτησε άμεσα την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου ούτε την έθεσε σε εκκαθάριση, αφετέρου έπρεπε να πραγματοποιηθεί η Εξεταστική Επιτροπή για να μας πει ο εκπρόσωπος του ΣΥΡΙΖΑ, κατά τη μαρτυρία του, ότι προτίθεται στο μέλλον να γίνει νέα ΑΜΚ, χωρίς όμως να αναφέρει συγκεκριμένο σχέδιο δράσης

Η πραγματικότητα για τις οφειλές του ΣΥΡΙΖΑ και η αναντιστοιχία μεταξύ λόγων / καταγγελιών προς τα άλλα κόμματα για διαπλοκή με τα πιστωτικά ιδρύματα και της πραγματικότητας επιτείνεται από τα ευρήματα της διαδικασίας ενώπιον της Επιτροπής.

Εύρημα # 14

Ο ΣΥΡΙΖΑ ακολούθησε ακριβώς την **ίδια τακτική δανεισμού με τα υπόλοιπα κόμματα**, δηλαδή λάμβανε χορηγήσεις με μοναδική εγγύηση αποκλειστικά και μόνο την τρέχουσα και τη μελλοντική κρατική χρηματοδότηση (έως βάθους 8ετίας).

Πράγματι, από τα ευρήματα αυτά προκύπτει ότι ο ΣΥΡΙΖΑ **όχι απλώς δανειζόταν με όρους παρόμοιους με τα υπόλοιπα κόμματα, αλλά ωφελήθηκε από διαγραφή χρεών τόσο του ιδίου (εάν γίνει δεκτός ο ισχυρισμός ότι αποτελεί διάδοχο σχήμα της ΕΑΡ – περί αυτού θα γίνει αναλυτικός λόγος παρακάτω), όσο και της Αυγής, της οποίας είναι βασικός και κύριος μέτοχος, ενώ αντιμετωπίζονται από το πιστωτικό σύστημα ουσιαστικά ως όμιλος.**

Τέλος, ενδιαφέρον στοιχείο ως προς τη δανειοδοτική κατάσταση του ΣΥΡΙΖΑ αποτελεί ο συσχετισμός της πολιτικής χορήγησης των εν λόγω δανείων με την πορισματική αναφορά Καλούδη. Όπως αναφέρθηκε και νωρίτερα, με τη λογική που αναπτύσσει η πορισματική αναφορά Καλούδη **η δανειοδότηση του ΣΥΡΙΖΑ ήταν παράνομη πράξη το 2009, η οποία νομιμοποιήθηκε το 2012** με τα εκλογικά αποτελέσματα του έτους αυτού, **αλλά ενδεχομένως να ξανακαταστεί παράνομη, εάν οι προσεχείς εκλογές γίνουν εντός του επομένου χρονικού διαστήματος και επιβεβαιωθούν οι δημοσκοπήσεις**, κατά τις οποίες τα ποσοστά του ΣΥΡΙΖΑ θα μειωθούν σημαντικά.

ii. Δανειοδοτήσεις

Ο ΣΥΡΙΖΑ έχει λάβει δάνεια από την Εθνική Τράπεζα. Όπως και τα υπόλοιπα κόμματα, έχει παράσχει ως κάλυμμα για τα δάνειά του την εκχώρηση μελλοντικών κρατικών χρηματοδοτήσεων και μάλιστα μέχρι το 2020. **Βασική διαφορά από τα υπόλοιπα κόμματα είναι ότι έχει λάβει σημαντικά δάνεια**, σε σχέση με το συνολικό ύψος χορηγήσεων του κόμματος και της κρατικής χρηματοδότησης που λαμβάνει **και μετά το 2010 μέχρι και αρκετά πρόσφατα**.

Η διαφορά αυτή εξηγείται εν μέρει μόνο από τα αυξημένα εκλογικά του ποσοστά. Κυρίως, όπως προκύπτει από τα σχετικά εισηγητικά σημειώματα της Εθνικής Τράπεζας, **ο επιπλέον δανεισμός του συνδέεται με τη διαρκή** (και διαρκώς αναβαλλόμενη) **υπόσχεσή του να παράσχει εμπράγματα εξασφαλίσεις** και ειδικότερα να εγγράψει βάρος επί του ακινήτου στην Πλατεία Κουμουνδούρου, στο οποίο στεγάζεται το κόμμα.

Μέχρι το 2016 ο ΣΥΡΙΖΑ δεν είχε καθυστερήσει την καταβολή κάποιας δόσης. Ωστόσο, **είχε ζητήσει ήδη από το 2015 να μετατεθεί η ημερομηνία πληρωμής κάποιων δόσεων**, αίτημα που έγινε αποδεκτό από την Εθνική και επέτρεψε στον ΣΥΡΙΖΑ να συνεχίσει να εμφανίζεται «συνεπής» ως προς την εξυπηρέτηση των δανείων του, ενώ στην πράξη δεν ήταν.

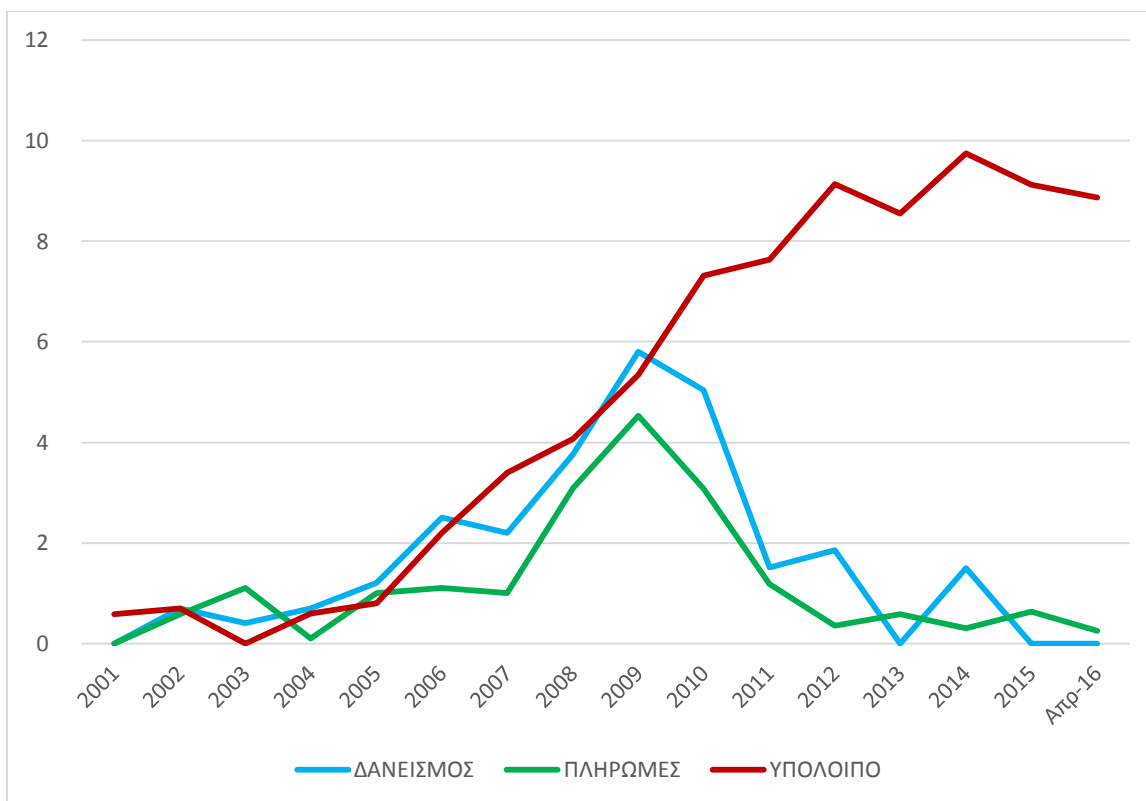
Η μετάθεση της ημερομηνίας πληρωμής συνδεόταν **με ένα negative pledge που είχε παράσχει ο ΣΥΡΙΖΑ, υποσχόμενος ότι δεν πρόκειται να παραχωρήσει κάποια εμπράγματα εξασφάλιση στο ακίνητο της Κουμουνδούρου σε άλλο πιστωτή** και παράλληλα, με την υπόσχεσή του ότι επίκειται η επίλυση κάποιων ζητημάτων που δεν του επέτρεπαν να εγγράψει εμπράγματο βάρος επί του συγκεκριμένου ακινήτου, υπέρ της Εθνικής, τη δεδομένη στιγμή. Οι αναφορές στο εν λόγω ακίνητο ξεκινούν από το 2013 και η υπόσχεση για την επικείμενη τακτοποίηση των σχετικών ζητημάτων επαναλαμβάνεται καθ' όλο το 2014 και το 2015.

Η μετάθεση των ημερομηνιών πληρωμής κάποιων χρεολυτικών δόσεων στηρίζεται και σε μία ακόμη υπόσχεση που έχει δώσει ο **ΣΥΡΙΖΑ** μέσω επιστολής του προς την **Εθνική Τράπεζα**: **υπόσχεται ότι θα προωθήσει νομοθετική ρύθμιση (!), με την οποία θα αυξήσει την κρατική χρηματοδότηση των κομμάτων.**

Πίνακας 3 Δανεισμός ΣΥΡΙΖΑ από Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος

ΕΤΟΣ	ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ	ΥΠΟΛΟΙΠΟ
2001	-	-	586.940,57 €
2002	700.000,00 €	586.940,57 €	700.000,00 €
2003	400.000,00 €	1.100.000,00 €	- €
2004	700.363,62 €	100.363,62 €	600.000,00 €
2005	1.200.000,00 €	1.000.000,00 €	800.000,00 €
2006	2.500.000,00 €	1.100.000,00 €	2.200.000,00 €
2007	2.200.000,00 €	1.000.000,00 €	3.400.000,00 €
2008	3.764.674,94 €	3.090.000,00 €	4.074.674,94 €
2009	5.800.000,00 €	4.524.674,94 €	5.350.000,00 €
2010	5.040.000,00 €	3.077.550,95 €	7.312.449,05 €
2011	1.510.000,00 €	1.181.449,05 €	7.641.000,00 €
2012	1.850.000,00 €	350.000,00 €	9.141.000,00 €
2013	- €	584.640,00 €	8.556.360,00 €
2014	1.500.000,00 €	300.000,00 €	9.756.360,00 €
2015	- €	628.180,00 €	9.128.180,00 €
Απρ-16	- €	253.180,00 €	8.875.000,00 €

Έτσι, ενώ η **κυβέρνηση Σαμαρά** ψήφισε τη μείωση της επιβάρυνσης των φορολογουμένων για τη στήριξη των πολιτικών κομμάτων και στηρίζεται πλέον κατά κύριο λόγο στην ιδιωτική χρηματοδότηση, ο **ΣΥΡΙΖΑ** εμφανίζεται να υπόσχεται ότι θα αξιοποιήσει την κρατική εξουσία και την πρόσκαιρη κοινοβουλευτική του πλειοψηφία, με σκοπό να αντλήσει κρατικούς πόρους για την εξόφληση των οφειλών του.

Γράφημα 3 Δανεισμός, Πληρωμές & Υπόλοιπο ΣΥΡΙΖΑ (σε εκ. €)

Εύρημα # 15

Ο ΣΥΡΙΖΑ είναι το μοναδικό κόμμα που αιτήθηκε, με επιστολή από 16/03/2016 του προς την ΕΤΕ, μετάθεση πληρωμής χρεολυτικών δόσεων επί τη βάσει υπόσχεσης για την προώθηση νομοθετικής ρύθμισης, με την οποία θα αυξήσει την κρατική χρηματοδότηση των κομμάτων.

Πιο πριν, δηλαδή πριν την άνοδο των εκλογικών του ποσοστών, ο ΣΥΡΙΖΑ ήταν αυτός που υποστήριζε ότι τα δάνεια προς τα κόμματα δεν πρέπει να παρέχονται με αυστηρά χρηματοοικονομικά κριτήρια, δηλαδή με αξιολόγηση της πιστοληπτικής τους ικανότητας, αλλά να συνεκτιμάται και η συνεισφορά τους στη δημοκρατική λειτουργία της Πολιτείας. Ζητούσε, δηλαδή, με επιστολή του Προέδρου του να παρακαμφθούν οι συνήθεις διαδικασίες και τα κανονικά κριτήρια για τη χορήγηση δανείων, προκειμένου να λάβει δάνεια χωρίς διασφάλιση. Ο ΣΥΡΙΖΑ, δηλαδή, ήταν το μόνο κόμμα που, πέρα από τις αιτήσεις για χορήγηση δανείων, επιχειρηματολόγούσε ενεργά και πίεζε, ζητώντας να του χορηγηθούν πιστοδοτήσεις χωρίς να πληροί τα αντίστοιχα κριτήρια. Η πολιτική υποκρισία και ο λαϊκισμός σε όλο τους το μεγαλείο.

Πίνακας 4 Αναλυτικά Στοιχεία Δανεισμού ΣΥΡΙΖΑ

Α/Π ΣΥΜΒΑΣΗΣ 0407037708	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΥΠΟΛΟΙΠΟ	ΑΥΞΗΣΗ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΝΕΧΥΡΙΑΣΗΣ	ΕΝΕΧΥΡΟ ¹ (ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ)
		1.320.616,29 €		07/11/2002	2003
		1.320.616,29 €		30/12/2003	2004
	29/11/2004	1.320.616,29 €		29/11/2004	2005
		1.320.616,29 €		25/10/2005	2006
	18/07/2006	2.200.000,00 €	879.383,71 €	18/07/2006	2007-2008-2009-2010
ΑΡΧΙΚΗ ΠΡΑΞΗ	06/02/2007	2.550.000,00 €	350.000,00 €	-	-
ΠΡΟΣΘΕΤΗ	10/07/2007	3.550.000,00 €	1.000.000,00 €	-	-
ΠΡΟΣΘΕΤΗ	18/12/2007	4.000.000,00 €	450.000,00 €	-	-
ΠΡΟΣΘΕΤΗ	01/04/2008	5.000.000,00 €	1.000.000,00 €	03/04/2009	2010-2011
ΠΡΟΣΘΕΤΗ	20/10/2009	6.000.000,00 €	1.000.000,00 €	20/10/2009	2010-2011-2012-2013- 2014
ΠΡΟΣΘΕΤΗ	30/03/2010	8.000.000,00 €	2.000.000,00 €	-	-
ΠΡΟΣΘΕΤΗ	22/12/2010	10.000.000,00 €	2.000.000,00 €	22/12/2010	2015-2016-2017-2018

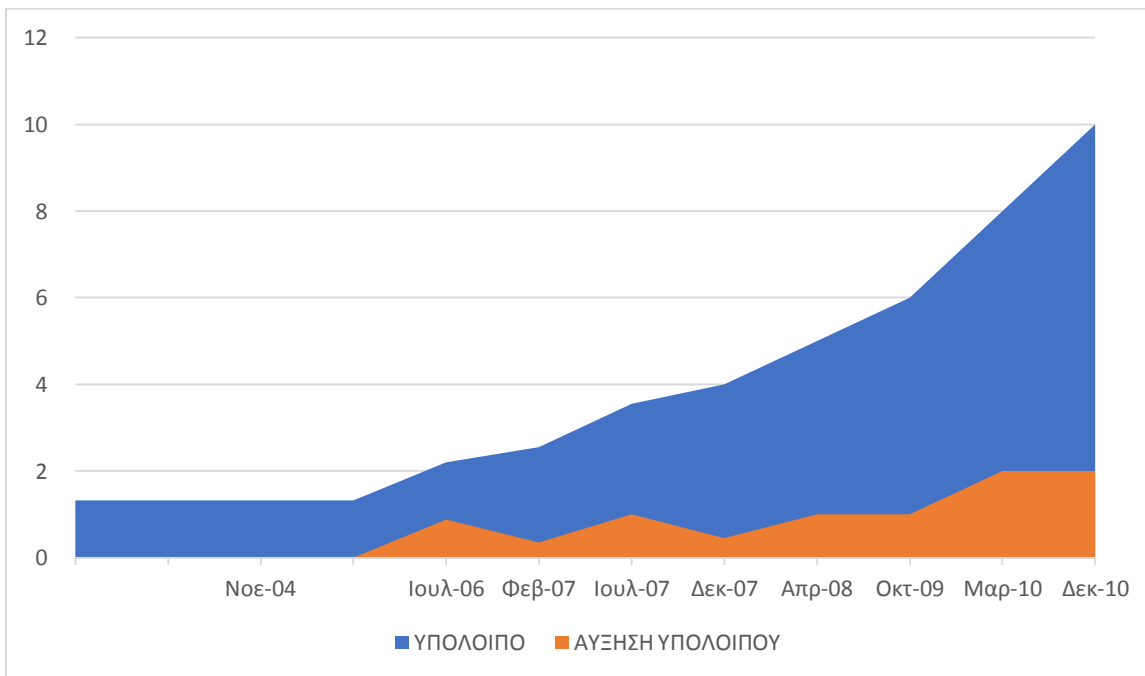
Ακόμη, πρέπει να επισημανθεί ότι ο ΣΥΡΙΖΑ, ο οποίος δημοσίως έχει τόσο σφοδρά επικρίνει τη λήψη δανείων με εξασφάλιση μέσω της εκχώρησης μελλοντικών απαιτήσεων, όχι μόνο ακολούθησε την ίδια πρακτική, αλλά και έσπευσε προφανώς μέσα από **κατεπείγουσες τραπεζικές διαδικασίες** να το κάνει αυτό όταν η κυβέρνηση Σαμαρά νομοθετούσε για να την απαγορεύσει, **εν γνώσει του ότι έπραττε κάτι που σε λίγες ημέρες θα ήταν παράνομο**. Έτσι

Εύρημα # 16

Ο ΣΥΡΙΖΑ είναι το μοναδικό πολιτικό κόμμα που έχει αιτηθεί δανεισμό χωρίς πιστή τήρηση αυστηρών χρηματοοικονομικών κριτηρίων και επί τη βάση ιστορικών δεδομένων.

¹ Αναφέρεται η τακτική χρηματοδότηση, από την οποία εξαιρείται το ποσό που αναλογεί σε ερευνητικούς και επιμορφωτικούς σκοπούς

προέβη στην εκχώρηση, ενώ είχε περάσει από την αρμόδια επιτροπή το σχέδιο νόμου που επρόκειτο να ψηφισθεί ως Ν. 4304/2014, που απαγορεύει την εκχώρηση μελλοντικών χρηματοδοτήσεων των κομμάτων.

Γράφημα 4 Υπόλοιπο & Μεταβολή Υπολοίπου Δανεισμού ΣΥΡΙΖΑ (σε εκ. €)

Ο ΣΥΡΙΖΑ μεθόδευσε, μετά την ψήφιση από την Επιτροπή και προτού το νομοσχέδιο φθάσει προς ψήφιση στην Ολομέλεια της Βουλής, να εκχωρήσει τις χρηματοδοτήσεις του μέχρι το 2020 προς την Εθνική Τράπεζα, προλαβαίνοντας κυριολεκτικά την τελευταία στιγμή τη σχετική απαγόρευση, ενώ παράλληλα καταψήφισε και το συγκεκριμένο άρθρο του τότε υπό συζήτηση σχεδίου νόμου (νυν άρθρο 7 Ν. 4304/2014).

Εύρημα # 17

Ο **ΣΥΡΙΖΑ** έχει συνάψει με την ΕΤΕ **4** πρόσθετες **πράξεις** αύξησης πιστώσεων **χωρίς** να εκχωρήσει καμία **εγγύηση**, ενώ εμφανίζει σε τρεις διαφορετικές πράξεις εκχώρηση της χρηματοδότησης του 2010 (**τριπλή εκχώρηση**) και σε δύο διαφορετικές πράξεις εκχώρηση της χρηματοδότησης του 2011 (**διπλή εκχώρηση**). Παράλληλα, **διπλή εκχώρηση** χρηματοδότησης υπάρχει και λόγω των εγγυήσεων που παρέχει με Letter of Comfort για τα δάνεια της ΑΥΓΗΣ.

Επιπλέον εύρημα, ως προς το δανεισμό του ΣΥΡΙΖΑ αποτελεί το γεγονός ότι για τις πρόσθετες πράξεις αύξησης πιστώσεων που έχουν συναφθεί το 2007 (τρεις πράξεις) και το 2008 (μία πράξη) συνολικού ύψους €2.800.000 δεν εμφανίζονται συμβάσεις ενεχυρίασης.

Πίνακας 5 Συσχέτιση Ενεχυριάσεων & Ετών Κρατικής Χρηματοδότησης ΣΥΡΙΖΑ

ΕΠΙΧ/ΓΗΣΗ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΝΕΧΥΡΙΑΣΗΣ							
	07/11 2002	30/12 2003	29/11 2004	25/10 2005	18/07 2006	03/04 2009	20/10 2009	22/12 2010
2002								
2003	X							
2004		X						
2005			X					
2006				X				
2007					X			
2008					X			
2009					X			
2010					X	X	X	
2011						X	X	
2012							X	
2013							X	
2014							X	
2015								X
2016								X
2017								X
2018								X

Τέλος, ενδιαφέρον στοιχείο αποτελεί το γεγονός ότι η τακτική χρηματοδότηση του 2010 έχει εκχωρηθεί προς την Εθνική Τράπεζα **τρεις φορές** (συμβάσεις από 18/07/2006, 03/04/2009 και 20/10/2009), ενώ η τακτική χρηματοδότηση του 2011 έχει εκχωρηθεί **δύο φορές** (συμβάσεις από 03/04/2009 και 20/10/2009). Παράλληλα, διπλή εκχώρηση – έμμεσα – υπάρχει λόγω του Letter of Comfort του ΣΥΡΙΖΑ με το οποίο εγγυάται δάνεια της ΑΥΓΗΣ.

Δηλαδή, το ένα και μοναδικό ζήτημα το οποίο ο ΣΥΡΙΖΑ ανεπιτυχώς επιχειρεί να προσάψει στη Νέα Δημοκρατία αναφορικά με το δανεισμό της, το έχει ο ίδιος κάνει πράξη ήδη τρεις φορές!

iii. Το ακίνητο της Κουμουνδούρου

Το έτος 1990 η ΕΑΡ απέκτησε με αγορά, ένα ακίνητο στην Πλατεία Κουμουνδούρου, όπου στεγάσθηκε ο Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου (ΣΥΝ). Για την αγορά του ακινήτου αυτού η ΕΑΡ είχε λάβει δάνειο από την Ιονική και Λαϊκή Τράπεζα. Ο ΣΥΝ έκτοτε χρησιμοποιούσε το ακίνητο αυτό και στη συνέχεια το χρησιμοποιούσε ο ΣΥΡΙΖΑ. **Ωστόσο, καμία πράξη μεταβίβασης δεν πραγματοποιήθηκε μεταξύ της ΕΑΡ και του ΣΥΝ/ ΣΥΡΙΖΑ, από την οποία να μπορεί να θεωρηθεί ότι ο ΣΥΡΙΖΑ έχει αποκτήσει το εν λόγω ακίνητο στην κυριότητά του και κανένας φόρος μεταβίβασης ή άλλος δεν έχει καταβληθεί.**

Μέχρι το 1998, παρ' όλο που στο κτίριο στεγαζόταν ο ΣΥΝ (ο οποίος εν τω μεταξύ είχε παύσει να είναι συνασπισμός κομμάτων και έγινε ενιαίο κόμμα), η ΕΑΡ ήταν το κόμμα που συναλλασσόταν με τη δανείστρια Τράπεζα. Η ΕΑΡ – που δεν είχε συμμετάσχει σε καμία εκλογική αναμέτρηση, και δεν είχε δικούς τους πόρους, ούτε κρατική χρηματοδότηση – **αδυνατούσε προφανώς να αποπληρώσει το δάνειο που είχε λάβει. Για το λόγο αυτό και η Ιονική Τράπεζα τελικώς διέγραψε χρέος ύψους 225.000.000 εκατομμυρίων δραχμών που της όφειλε η ΕΑΡ και αντιστοιχούν στο 60% της συνολικής οφειλής, χωρίς να βγάλει στον πλειστηριασμό την περιουσία της ΕΑΡ, ήτοι το ακίνητο της Κουμουνδούρου, με αποτέλεσμα το ακίνητο να παραμείνει στην ιδιοκτησία της ΕΑΡ με πολύ μειωμένη οφειλή.** Σύμφωνα με τα όσα ανέφερε και ο ίδιος ο εκπρόσωπος του ΣΥΡΙΖΑ, κατά την εξέταση του στην Εξεταστική Επιτροπή, *«το συγκεκριμένο ακίνητο είχε αγοραστεί από την Ελληνική Αριστερά (Ε.ΑΡ.) το 1990, με δάνειο από την Ιονική Τράπεζα και το 1998 έγινε μονομερής άρση κατασχέσεως, αφού προηγουμένως καταβλήθηκε το 40% του οφειλόμενου ποσού»* και διεγράφη το υπόλοιπο 60%.

Εύρημα # 18

Ο ΣΥΡΙΖΑ είναι το **μοναδικό πολιτικό κόμμα** που έχει **ευνοηθεί – εις διπλούν –** κατά το παρελθόν από **διαγραφή τραπεζικού χρέους: (α)** με τη διαγραφή της οφειλής για το **ακίνητο της Κουμουνδούρου** και **(β)** με τη διαγραφή οφειλής μέρους **χρεών** της εφημερίδας **ΑΥΓΗ**, της οποίας είναι βασικός μέτοχος.

Εν τω μεταξύ, ιδρύθηκε ο ΣΥΡΙΖΑ, του οποίου ο ΣΥΝ ήταν ιδρυτικό μέλος και στη συνέχεια, το 2012, ο ΣΥΡΙΖΑ έγινε ενιαίο κόμμα. **Από τις δηλώσεις που έχουν κατατεθεί στον Άρειο Πάγο προκύπτει ότι ο ΣΥΝ και ο ΣΥΡΙΖΑ δεν αποτελούν σε καμία περίπτωση μετασχηματισμό της ΕΑΡ, αλλά ιδρύθηκαν εξ υπαρχής ως αυτόνομες, καινούργιες κομματικές οντότητες.** Επομένως, με δεδομένο ότι **δεν υπήρξε κάποια μεταβιβαστική δικαιοπραξία του ακινήτου από την ΕΑΡ προς τον ΣΥΝ/ΣΥΡΙΖΑ** και δεδομένου ότι ο ΣΥΝ και ο ΣΥΡΙΖΑ δεν μπορούν, σύμφωνα με τις δηλώσεις που έχουν καταθέσει στον Άρειο Πάγο, να θεωρηθούν διάδοχα

σχήματα της ΕΑΡ (ώστε να δικαιολογείται η κτήση με καθολική διαδοχή), **δεν υπάρχει κάποιο νομικό έρεισμα στον ισχυρισμό του ΣΥΡΙΖΑ ότι το ακίνητο είναι ιδιοκτησίας του.**

Εάν, ωστόσο, θεωρηθεί ότι πράγματι ο ΣΥΡΙΖΑ είναι, κατά κάποιον τρόπο διάδοχο σχήμα της ΕΑΡ, τότε δύο διαπιστώσεις γίνονται εμφανείς:

Η μία είναι ότι ο ΣΥΡΙΖΑ είναι το μόνο πολιτικό κόμμα, του οποίου έχει διαγραφεί – εις διπλούν – μέρος του χρέους προς τράπεζες. Μάλιστα, η διαγραφή αυτή συνδέεται με την απόκτηση ενός σημαντικού περιουσιακού στοιχείου, ενός πλήρους, λειτουργικού ακινήτου, όπου στεγάζονται τα γραφεία του, από την πώληση του οποίου η τράπεζα θα μπορούσε να λάβει το ποσό του δανείου που διέγραψε. Αντιθέτως για παράδειγμα, η Νέα Δημοκρατία μισθώνει τα γραφεία της.

Επιπλέον, ο εκπρόσωπος του ΣΥΡΙΖΑ, στην Εξεταστική Επιτροπή, **ισχυρίστηκε** ότι η μεταβίβαση του ακινήτου στον ΣΥΡΙΖΑ, έγινε τον Μάρτιο του 2016, αν και είναι γνωστό ότι ο ΣΥΡΙΖΑ ήδη από το 2013 όφειλε να ολοκληρώσει τις διαδικασίες δέσμευσης του ακινήτου υπέρ της Εθνικής Τράπεζας, όπως σχετικώς είχε ζητηθεί από την Τράπεζα. Αν υποθέσουμε, όμως, ότι η εν λόγω μεταβίβαση έχει πραγματοποιηθεί και το ακίνητο ανήκει στον ΣΥΡΙΖΑ, τότε τίθενται **πολυάριθμα ερωτήματα** π.χ. αν πληρώθηκε φόρος μεταβίβασης, αν καταβλήθηκε τίμημα, αν πληρώθηκε φόρος ακίνητης περιουσίας τα τελευταία 16 έτη, ενώ παράλληλα τίθενται ερωτήματα και για τυχόν άλλους φόρους που προκύπτουν από τη μεταβίβαση του ακινήτου και ποια η έννομη σχέση χρήσης του κτηρίου από τον ΣΥΡΙΖΑ με τον αρχικό ιδιοκτήτη για τα πριν το 2016 έτη και αν πληρώθηκε φόρος εισοδήματος επί των τεκμαρτών μισθωμάτων.

Εύρημα # 19

Ο ΣΥΡΙΖΑ πρέπει να **διευκρινίσει (α) το ιδιοκτησιακό καθεστώς του κτηρίου της Κουμουνδούρου** και να προσκομίσει το σχετικό συμβόλαιο και **(β) ποια είναι η πραγματική του σχέση με το πολιτικό κόμμα της ΕΑΡ.** Ο εκπρόσωπος του ΣΥΡΙΖΑ στην **Εξεταστική Επιτροπή, ο Υπουργός Επικρατείας & Κυβερνητικός Εκπρόσωπος και ο Υπουργός Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Ερώτηση Βουλευτών ΝΔ ΑΠ 1.500/25-11-2016)** και **δεν έδωσαν σαφείς απαντήσεις** για αυτά τα δύο ζητήματα, από τα οποία προκύπτει **πλήθος αναπάντητων αποριών.**

Η δεύτερη διαπίστωση είναι ότι, μολονότι ο ΣΥΡΙΖΑ τώρα ισχυρίζεται ότι είναι διάδοχο σχήμα της ΕΑΡ, το 1998 ο ΣΥΝ ισχυριζόταν το αντίθετο. Το δάνειο της ΕΑΡ διεγράφη επειδή δεν διαφαινόταν προοπτική να έχει η ίδια η ΕΑΡ έσοδα. Αντιθέτως, τα τότε έσοδα του ΣΥΝ δεν

χρησιμοποιήθηκαν με σκοπό την αποπληρωμή του δανείου. Έτσι, σε κάποιο χρονικό σημείο υπάρχει απατηλή συμπεριφορά εκ μέρους της ΕΑΡ ή του ΣΥΝ ή του ΣΥΡΙΖΑ ή, διαφορετικά, σοβαρές ενδείξεις για την τέλεση του αδικήματος της απιστίας (αφού η τράπεζα διέγραψε οριστικά την οφειλή της ΕΑΡ, μολονότι μπορούσε να επιληφθεί των περιουσιακών στοιχείων/ χρηματοδότησης του ΣΥΝ - πέρα από την αυτονόητη δυνατότητά της να επιβάλει κατάσχεση ή εμπράγματο βάρος επί του ακινήτου).

Επιπλέον, αναφορικά με το κτήριο της Πλατείας Κουμουνδούρου, τίθενται και ερωτήματα σε σχέση με τον τρόπο που το έχει αντιμετωπίσει η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος. Ενώ, λοιπόν, ο ΣΥΡΙΖΑ έχει προσφερθεί και έχει παράσχει στην **Εθνική Τράπεζα** δικαίωμα εγγραφής προσημείωσης του κτηρίου επί της Πλατείας Κουμουνδούρου, εφόσον ζητηθεί από την Τράπεζα και παρά το γεγονός ότι ο ΣΥΡΙΖΑ δεν πληρώνει στην ώρα του τις δόσεις του δανείου, η Εθνική Τράπεζα δεν το έχει ακόμη προσημειώσει.

Εύρημα # 20

Το εύλογο **ερώτημα** που προκύπτει για το **κτήριο** επί της Πλατείας Κουμουνδούρου είναι: αφού ο **ΣΥΡΙΖΑ** έχει δηλώσει την **πρόθεση** για **προσημείωση**, γιατί η ΕΤΕ δεν το έχει προσημειώσει; **Ή η Διοίκηση της Τράπεζας δεν κάνει καλά τη δουλειά της ή το κτήριο δεν έχει ξεκάθαρο ιδιοκτησιακό καθεστώς!**

iv. Δανειοδότηση Αυγής

Με τη δανειοδότηση του ΣΥΡΙΖΑ συνδέεται αρρήκτως και η δανειοδότηση της Αυγής. **Ο ΣΥΡΙΖΑ εγγυάται τα δάνεια της Αυγής, η οποία δανειοδοτείται από την ίδια τράπεζα (Εθνική).** Στην πράξη, όπως παραδέχθηκε και ο εκπρόσωπος του ΣΥΡΙΖΑ στην Εξεταστική Επιτροπή, σε επίπεδο δανειοδότησης οι δύο φορείς αντιμετωπίζονται ενιαία ως Όμιλος, δηλαδή **ένα πολιτικό κόμμα και μία εφημερίδα**, για πρώτη φορά στην Ελλάδα, **αντιμετωπίζονται** από μία τράπεζα ως Όμιλος.

Όμως, **οι συσσωρευμένες ζημιές της Αυγής είναι σημαντικές και οδήγησαν την Τράπεζα της Ελλάδος, στην ειδική έκθεση του 2012, να διατυπώσει επιφυλάξεις για την ικανότητα του ΣΥΡΙΖΑ να αποπληρώσει το δανεισμό του ακριβώς εξαιτίας της ύπαρξης χρεών της Αυγής, τα οποία έχει εγγυηθεί.** Άλλωστε, και στο παρελθόν η Εθνική Τράπεζα είχε διαγράψει σημαντικά χρέη της Αυγής προς αυτήν, προτού δεχθεί το 2001 να ξεκινήσει εκ νέου τη δανειακή χρηματοδότησή της.

Δεδομένης της άμεσης μετοχικής σύνδεσης μεταξύ ΣΥΡΙΖΑ και ΑΥΓΗΣ και της εγγυητικής σχέσης της προς αυτήν,, η εν λόγω διαγραφή χρέους της Αυγής από την Εθνική Τράπεζα αποτελεί τη **δεύτερη φορά που ο ΣΥΡΙΖΑ ευνοείται από διαγραφή τραπεζικού χρέους!**

Εύρημα # 21

Ο **ΣΥΡΙΖΑ** είναι ο βασικός μέτοχος της εφημερίδας **ΑΥΓΗ**, ασκεί τον έλεγχο και κατά συνέπεια η εφημερίδα αποτελεί **θυγατρική του κόμματος**. Αποτέλεσμα να μπορεί να εμφανίζονται **πλήθος προβλημάτων** στον **έλεγχο** της **χρηματοδότησης** του **ΣΥΡΙΖΑ** (μεταφορά ζημιών από τη μία εταιρεία στην άλλη, δωρεάν διαφήμιση κλπ.).

Η **συμβιωτική σχέση** ανάμεσα σε ένα πολιτικό κόμμα και μία ανώνυμη εταιρεία που εκδίδει εφημερίδα, δημιουργεί σοβαρά θεσμικά ζητήματα. Η **σχέση αυτή προκύπτει από τη σαφή πλειοψηφία που έχει στο μετοχολόγιο της εταιρείας που εκδίδει την εφημερίδα ο ΣΥΡΙΖΑ**, τον ορισμό εκ μέρους του ΣΥΡΙΖΑ του διοικητικού συμβουλίου της εταιρείας, αλλά και από τα πιστοδοτικά σημειώματα της Εθνικής Τράπεζας, όπου επισημαίνεται η σχέση, προκειμένου να δικαιολογηθεί η εγγύηση που παρέχει ο ΣΥΡΙΖΑ προς την εφημερίδα. **Ακόμη πιο σημαντική όμως, είναι η παραδοχή της ίδιας της εφημερίδας, ότι «πορεύεται ως οργανική συνιστώσα του μεγάλου λαϊκού-δημοκρατικού ρεύματος του ΣΥΡΙΖΑ»** («Η ΑΥΓΗ στη νέα εποχή», <http://www.avgi.gr/article/10838/1582567/-e-auge-ste-nea-epoche>).

Με τη σχέση αυτή ο ΣΥΡΙΖΑ μπορεί να επιλέγει να επιβαρύνει με ορισμένα από τα χρέη του την εφημερίδα ή το αντίστροφο, να της αναθέτει προωθητικές ενέργειες χωρίς να μπορεί να προκύψει και να αξιολογηθεί η σχετική δαπάνη, ενώ και οι ετήσιες ζημίες της εφημερίδας, καθώς και η δωρεάν διαφήμιση που παρέχει στον ΣΥΡΙΖΑ, δεν προσμετρούνται στο όριο χρηματοδότησης που μπορεί να έχει ένα πολιτικό κόμμα από ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο, σύμφωνα με το ν. 4304/2014.

Έσοδα της Αυγής, άφεση των χρεών της, ακόμη και η συμμετοχή σε αύξηση του μετοχικού της κεφαλαίου στην πραγματικότητα ισοδυναμούν με ενίσχυση του ΣΥΡΙΖΑ. Με λίγα λόγια, η σχέση ΣΥΡΙΖΑ και Αυγής παραβιάζει πολλαπλώς τη νομοθεσία σε σχέση με τη χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων και αξιοποιείται για συναλλαγές χωρίς διαφάνεια. Ειδικότερα παραδείγματα καταδεικνύουν τα παραπάνω.

Η Αυγή πραγματοποίησε το 2013-2014 **αύξηση μετοχικού κεφαλαίου**. Η **σχετική πρόσκληση έγινε χωρίς να συνοδεύεται από πληροφοριακό δελτίο**, το οποίο θα κατεδείκνυε τη δεινή οικονομική θέση της εφημερίδας (αρνητική καθαρή θέση, συσσωρευμένες ζημίες, συνεχόμενες ζημιογόνες χρήσεις, όπως προκύπτει από τις παρατηρήσεις των ορκωτών λογιστών στους

ισολογισμούς - επειδή έχει γίνει αρκετή προσπάθεια συγκάλυψης της αλήθειας στα στοιχεία του ίδιου του ισολογισμού).

Από το γεγονός αυτό, αλλά και από τον τρόπο με τον οποίο απευθύνθηκε η σχετική πρόσκληση, ήταν προφανές ότι σκοπός της συμμετοχής στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου δεν ήταν η συμμετοχή σε μια εταιρεία της ιδιωτικής οικονομίας, με προσδοκία συμμετοχής στα κέρδη της δια της διανομής μερίσματος. Αντιθέτως, σκοπός ήταν η ενίσχυση της εφημερίδας με σκοπό την ενδυνάμωση του ρόλου της ως επικοινωνιακού βραχίονα του ΣΥΡΙΖΑ, δηλαδή η ισχυροποίηση του ίδιου του ΣΥΡΙΖΑ.

Επομένως, **όσοι συμμετείχαν στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου έδωσαν στην πραγματικότητα συνδρομή προς τον ΣΥΡΙΖΑ, συνδρομή όμως που δεν συνοδεύθηκε από τις εγγυήσεις διαφάνειας που προβλέπει η νομοθεσία.** Δε μπορεί να διακριβωθεί, με μία εξαίρεση, τι ποσά χορηγήθηκαν, εάν στην αύξηση συμμετείχαν μόνο Έλληνες (ή νομικά πρόσωπα που εδρεύουν στην Ελλάδα) ή αλλοδαποί, πράγμα που θα συνιστούσε παραβίαση της εκλογικής νομοθεσίας. **Δεν μπορεί, δηλαδή, να ελεγχθεί η προέλευση των κεφαλαίων που μεταφέρθηκαν στον ΣΥΡΙΖΑ.**

Στο πλαίσιο της αύξησης αυτής, **16.500 μετοχές της Αυγής, αξίας σχεδόν 100.000 ευρώ, αποκτήθηκαν από μια αλλοδαπή εταιρεία που (πιθανώς) εδρεύει στην Κύπρο, με την επωνυμία «The Atlas Cyprus International Trust».** Ο ΣΥΡΙΖΑ έχει αρνηθεί να αποκαλύψει ποια είναι τα φυσικά πρόσωπα που κρύβονται πίσω από την εταιρεία αυτή, ποια είναι η προέλευση των χρημάτων και να δώσει οποιοδήποτε άλλο σχετικό στοιχείο, μολονότι η εταιρεία είναι βασικός μέτοχος σε ΜΜΕ. Οπωσδήποτε, όμως, **η συμμετοχή της εταιρείας αυτής στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της Αυγής συνιστά παράνομη χρηματοδότηση πολιτικού κόμματος,** καθώς προέρχεται από το εξωτερικό και υπερβαίνει το επιτρεπόμενο ετήσιο όριο χρηματοδότησης από ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο.

Εύρημα # 22

Ο ΣΥΡΙΖΑ είναι το **μοναδικό πολιτικό κόμμα** που έχει άμεση **σχέση** και **χρηματοδοτείται** από εξωχώριες – **offshore** – εταιρείες, μέσω της συμμετοχής τους στο μετοχολόγιο της Αυγής και συγκεκριμένα από την **The Atlas Cyprus International Trust**. Αποτέλεσμα αυτού είναι να **μην είναι δυνατό να αποκαλυφθεί το φυσικό πρόσωπο** πίσω από αυτήν τη χρηματοδότηση.

Μία ακόμη παράμετρος που αναδεικνύει την περιγραφή της νομοθεσίας για τα πολιτικά κόμματα είναι και η **διαφήμιση που δέχεται η Αυγή από τα πιστωτικά ιδρύματα**. Για χρονικό διάστημα σχεδόν διετίας (2012-2014) η **Αυγή είχε συμφωνήσει ότι θα συμψηφίζει οφειλές της προς την Εθνική Τράπεζα με διαφημίσεις**. Πέραν αυτού, τα τελευταία χρόνια έχει λάβει διαφημίσεις που συχνά υπερβαίνουν σε αξία τα 1.000.000 ευρώ ετησίως από πιστωτικά ιδρύματα, μολοντί η κυκλοφορία της είναι πολύ μικρή (1.000 φύλλα περίπου ημερησίως, 3.500 φύλλα η κυριακάτικη έκδοση).

Οι διαφημίσεις αυτές δηλαδή, οι οποίες δεν έχουν το παραμικρό οικονομικό αντίκρισμα για τις τράπεζες (άλλωστε ο Πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ είχε διακηρύξει ότι ψηφοφόροι του ΣΥΡΙΖΑ έχουν ελάχιστα χρήματα στις τράπεζες), συνιστούν έμμεση και μάλλον αθέμιτη ενίσχυση της εφημερίδας και, κατ' επέκτασιν του ΣΥΡΙΖΑ και πάλι κατά παράβαση των επιταγών της προεκλογικής νομοθεσίας.

ν. Συμπεράσματα

Τα βασικά συμπεράσματα που προέκυψαν μετά την εξέταση μαρτύρων και των αποδεικτικών εγγράφων, για τη δανειοδότηση του ΣΥΡΙΖΑ και της εφημερίδας ΑΥΓΗ είναι:

1. Τα δάνεια του ΣΥΡΙΖΑ παρείχοντο με τις ίδιες διασφαλίσεις που ίσχυαν για τα άλλα κόμματα, ενώ ο ΣΥΡΙΖΑ εκχωρούσε μελλοντικές χρηματοδοτήσεις πολλών χρήσεων, έως και δεκαετία (Επιστολή Αλέξη Τσίπρα από 14/12/2010) όχι μόνο για τη δική του δανειοδότηση, αλλά διαβεβαίωνε εγγράφως τις τράπεζες και για λογαριασμό της "ΑΥΓΗΣ" και των δανείων της.

Επιστολή Αλέξη Τσίπρα προς την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (υπόψη του Προέδρου κ. Β. Ράπανου), στις 14.12.2010: *«[Γι' αυτό] σας υποβάλλουμε την πρόταση, όπως **το χρέος μας, [...] να θεωρηθεί δάνειο δεκαετούς εξόφλησης και να προσδιοριστεί το ετήσιο τοκοχρεολύσιο το οποίο οφείλουμε να καταβάλουμε.**»*

2. Ο ΣΥΡΙΖΑ ήταν το **μόνο** πολιτικό κόμμα που ζήτησε να λάβει δάνεια χωρίς διασφαλίσεις. Με επιστολή του, ο Πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ και νυν Πρωθυπουργός κ. Αλέξης Τσίπρας, ζήτησε να λάβει ο ΣΥΡΙΖΑ δάνεια εκτός αυστηρών χρηματοοικονομικών κριτηρίων, στο πλαίσιο μια ευρύτερης θεώρησης και επί τη βάσει ιστορικών δεδομένων (Επιστολή Αλέξη Τσίπρα από 14/12/2010), καθώς γνώριζε ότι δεν πληρούσε τα τυπικά κριτήρια χορηγήσεων.

Επιστολή Αλέξη Τσίπρα προς την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος (υπόψη του Προέδρου κ. Β. Ράπανου), στις 14.12.2010: *«Η (δανειακή) σχέση (ΣΥΡΙΖΑ – ΕΤΕ) αυτή διαταράχθηκε από εξαιρετικά αυξημένες δαπάνες λόγω των διπλών εκλογών του 2009 και από την **καθίζηση***

*της κρατικής χρηματοδότησης του 2010. [...] Είμαστε απολύτως πεπεισμένοι για τη δυνατότητα του κόμματός μας, με **εικοσαετή σχεδόν και σταθερή παρουσία** στη Βουλή και Ευρωβουλή, να ανταποκριθεί με συνέπεια σε μία τέτοια ρύθμιση. Μας είναι απολύτως σαφές ότι η **αποδοχή των παραπάνω δύο αιτημάτων** μας απαιτεί **ευρύτερη θεώρηση και δεν προσδιορίζεται αποκλειστικά με αυστηρά και μοναδικά χρηματοοικονομικά κριτήρια.**».*

3. Από την εξέταση των μαρτύρων δε δόθηκαν πειστικές απαντήσεις ως προς το εάν ο ΣΥΡΙΖΑ είναι ή όχι διάδοχο σχήμα της ΕΑΡ ούτε προσκομίστηκε οποιοδήποτε σχετικό έγγραφο. Η σχέση μεταξύ ΕΑΡ/ΣΥΡΙΖΑ είναι αποφασιστικής σημασίας προκειμένου να διασαφηνιστούν και τα θέματα κτήσης του κτηρίου της Πλατείας Κουμουνδούρου στο οποίο στεγάζονται τα κομματικά γραφεία και αν έχουν καταβληθεί οι αναλογούντες φόροι. **Γιατί, αν μεν ο ΣΥΡΙΖΑ είναι διάδοχος της ΕΑΡ, τότε έχει ευνοηθεί από σημαντικότερη διαγραφή χρέους για δάνειο που έλαβε η ΕΑΡ προκειμένου να αποκτηθεί το κτήριο. Εάν δεν αποτελεί διάδοχο, τότε υπάρχει θέμα διαφάνειας στον τρόπο με τον οποίο το κτήριο περιήλθε στην κυριότητά του.** Και πώς μπόρεσε να χρησιμοποιηθεί ως εμπράγματη εξασφάλιση έναντι δανείων ένα ακίνητο που δεν διαθέτει νόμιμους τίτλους ιδιοκτησίας;
4. Εξαιρετικά ζητήματα αδιαφάνειας προκαλεί εξάλλου και η σχέση μεταξύ ΑΥΓΗΣ και ΣΥΡΙΖΑ. Η κομματική του εφημερίδα έχει ευνοηθεί από διαγραφή χρέους από την Εθνική Τράπεζα, ενώ παραμένει άγνωστη η προέλευση των κεφαλαίων – από εξωχώρια εταιρεία – που ενισχύουν οικονομικά την Αυγή και, κατ' επέκτασιν, τον ΣΥΡΙΖΑ και κανείς δε διευκρίνισε το ρόλο της κυπριακής εταιρείας στη διαδικασία αύξησης μετοχικού κεφαλαίου. Η κομματική εφημερίδα έχει ωφεληθεί από σημαντικό τμήμα της διαφημιστικής δαπάνης των κομμάτων παρά την περιορισμένη κυκλοφορία της. Η όλη αυτή διαπλεκόμενη **συμβιωτική σχέση του ΣΥΡΙΖΑ με την Αυγή οδηγεί σε πλήρη αδιαφάνεια και παραβάσεις της νομοθεσίας που διέπει τα πολιτικά κόμματα.**
5. Αναφορικά με το **επιχείρημα** των βουλευτών της πλειοψηφίας ότι **σήμερα τα χρέη του ΣΥΡΙΖΑ είναι ενήμερα**, σημειώνεται ότι σε περίπτωση εκλογών και σύμφωνα με τα ποσοστά που δείχνει ο ΣΥΡΙΖΑ να λαμβάνει στις τωρινές δημοσκοπήσεις, θα είναι υπέρμετρα δυσχερής η κάλυψη των υποχρεώσεών του.

e. Νέα Δημοκρατία

i. Γενικές Παρατηρήσεις

Ο δανεισμός της Νέας Δημοκρατίας **ακολούθησε την πορεία που είχε ο δανεισμός και των υπολοίπων κομμάτων.** Αυξήθηκε σημαντικά τη δεκαετία του 2000 κυρίως στα εκλογικά έτη,

όταν έπρεπε να αντιμετωπισθούν οι αυξημένες δαπάνες που σχετίζονταν με τις εθνικές εκλογές (2004, 2007, 2009) και τις ευρωεκλογές (2004, 2009). Οι επιπλέον εκταμιεύσεις που έγιναν μετά το έτος 2010 αφορούσαν σε κάλυψη επειγουσών αναγκών και ήταν συγκριτικά πολύ μικρότερες από αυτές που είχαν γίνει τη δεκαετία του 2000.

Ωστόσο, πριν το 2010 και ιδίως πριν το 2009 τίποτε δεν έδειχνε ότι θα μπορούσε ξαφνικά να επέλθει ο ισχυρότατος κλονισμός στην ελληνική οικονομία και το τραπεζικό σύστημα που επισυνέβη με την οικονομική κρίση και την είσοδο της χώρας στα μνημόνια.

Όταν η οικονομική κρίση ενέσκηψε, η **Αγροτική Τράπεζα** (βασικός χρηματοδότης της Νέας Δημοκρατίας, αλλά και άλλων πολιτικών κομμάτων) **απαίτησε, προκειμένου να μη καταγγείλει τα δάνεια και να καταστούν αυτά άμεσα εκτελεστά στο σύνολό τους, σημαντική αύξηση των επιτοκίων**. Στην πραγματικότητα, αμέσως μετά τα stress tests της Blackrock στο Τραπεζικό Σύστημα, η Αγροτική Τράπεζα **υπερτετραπλασίασε** το επιτόκιο από 1,7%-2,1% στο 9,8% μεσοσταθμικά με **μονομερή** της **απαίτηση** προς τη Νέα Δημοκρατία.

Μολονότι η **Νέα Δημοκρατία δεν έλαβε ούτε ένα ευρώ επιπλέον από την Αγροτική Τράπεζα, εν τούτοις οι ετήσιες δαπάνες για εξυπηρέτηση των τόκων εκτινάχθηκαν**, με αποτέλεσμα να πρέπει μεγάλο μέρος των εσόδων της να το κατευθύνει στην πληρωμή των τόκων προς την Αγροτική Τράπεζα.

Η κατάσταση αυτή προκάλεσε, όπως ήταν αναμενόμενο, οικονομική ασφυξία, η οποία επιτάχθηκε από την ανάγκη χρηματοδότησης προεκλογικών εκστρατειών για τις διπλές εθνικές εκλογές του έτους 2012 και οδήγησε στην ανάγκη για τη λήψη έκτακτου δανείου από την Τράπεζα Αττικής.

Για το δάνειο αυτό εκχωρήθηκε μέρος της κρατικής χρηματοδότησης των ετών 2013 και 2014. Η χρηματοδότηση των ετών αυτών είχε ήδη εκχωρηθεί στην Αγροτική Τράπεζα και για το λόγο αυτό λανθασμένα κατηγορήθηκε η Νέα Δημοκρατία ότι εκχώρησε το ίδιο ποσόν δύο φορές.

Ωστόσο, όπως αποδείχθηκε από τη διαδικασία ενώπιον της Επιτροπής, **το ποσόν που εκχωρήθηκε αθροιστικά στην Αγροτική και την Τράπεζα Αττικής θα καλυπτόταν από την κρατική χρηματοδότηση για τα αντίστοιχα έτη**, σύμφωνα με τις προσδοκίες που είχαν τόσο η τράπεζα, όσο και η Νέα Δημοκρατία κατά τη στιγμή που ελήφθη το δάνειο από την Τράπεζα Αττικής.

Ακόμη πιο σημαντικό εύρημα όμως είναι, ότι η **Νέα Δημοκρατία γνωστοποίησε** στην Τράπεζα Αττικής (με σχετική επιστολή της από 18/10/2011), παράλληλα με το αίτημά της για τη λήψη δανείου, **την εκχώρηση που είχε προηγηθεί**. Δηλαδή το δάνειο αυτό ελήφθη κατά τρόπο απολύτως διαφανή και η εκτίμηση των διασφαλίσεων που παρέσχε η Νέα Δημοκρατία έγινε με συνεκτίμηση όλων των πραγματικών δεδομένων που ίσχυαν κατά τη λήψη του.

Ο **ισχυρισμός** του ΣΥΡΙΖΑ ότι ο **Αθανάσιος Σκορδάς**, τότε εκπρόσωπος της ΝΔ, **διαβεβαιώνοντας** ότι η υπό κράτηση δανειακή **σύμβαση της Ν.Δ. με την Τράπεζα Αττικής ήδη** διασφαλιζόταν **με εκχώρηση μέρους της κρατικής χρηματοδότησης 2013-2014** «ως δεύτερη απαίτηση μετά την ΑΤΕ προς την οποία έχουν εκχωρηθεί 12.000.000 για κάθε έτος», πιθανώς ειψεύδετο και άρα συντρέχει θέμα κακουργηματικής απάτης, **είναι νομικά αβάσιμος και μαρτυρά την εμπάθεια του συντάκτη του αβάσιμου και ατεκμηρίωτου πορίσματος**.

Εξ εγγράφων φερόντων βεβαία χρονολογία που προσεκομίσθησαν στην επιτροπή προκύπτει ότι η **ΝΔ**, δια του Αθανασίου Σκορδά, **είχε γνωστοποιήσει στην Τράπεζα Αττικής** ότι είχε ήδη εκχωρήσει την κρατική χρηματοδότηση τα έτη 2013-2014 μέχρι του ποσού των 12.000.000 ευρώ κατ' έτος (βλ. την από 18-11-2011 επιστολή του Αθανασίου Σκορδά προς την Τράπεζα Αττικής – Εικόνα 1 – και το σχετικό Εξώδικο της Τράπεζας Αττικής από το οποίο προκύπτει η γνώση της Τράπεζας για την συγκεκριμένη επιστολή).

Τι το ψευδές λοιπόν διαλαμβάνει η δήλωση αυτή; Ότι δεν ήταν εκχωρημένη, όπως λέει η δήλωση αυτή, η χρηματοδότηση; Αφενός προκύπτει εξ εγγράφων ότι ήταν πράγματι εκχωρημένη, άρα η δήλωση ήταν αληθής, αφετέρου αν δεν ήταν εκχωρημένη, τότε δεν προκύπτει θέμα διπλής εκχώρησης. Πού την είδαν την απάτη οι κ.κ. συνάδελφοι του ΣΥΡΙΖΑ; Απλώς φανερώνουν την αγωνία τους ενόψει της ανυπαρξίας ευρημάτων, κάτι να κατασκευάσουν και να εμπλέξουν έναν πασιφανώς αθώο άνθρωπο.

Αξίζει να σημειωθεί ότι κατά την κατάθεση του μάρτυρα εκ μέρους της Τράπεζας Αττικής αναφέρθηκε ότι η Διοίκηση δεν γνώριζε τη σχετική από 18/10/2011 επιστολή της Νέας Δημοκρατίας.

Το εν λόγω γεγονός αποδίδεται – καλοπροαίρετα – κατά πάσα πιθανότητα, σε ελλιπή πληροφόρηση από πλευράς του μάρτυρα, όμως, η τυχόν ελλιπής πληροφόρηση του μάρτυρα, δεν είναι ικανή να αναιρέσει το πραγματικό γεγονός της αποστολής της εν λόγω, από 18.10.2011, επιστολής.

Αθήνα, 18/10/2011
Αρ. Πρ.: 225...

Προς
ΑΤΤΙCΑΒΑΝΚ ΑΤΕ

ΘΕΜΑ : Χρηματοδότηση κεφαλαίου κίνησης.

Λόγω της καθυστέρησης της καταβολής της Κρατικής Χρηματοδότησής μας έτους 2011 και προκειμένου να καλύψουμε ζωτικής σημασίας ανάγκες (μισθοδοσία, εισφορές, Δώρο Χριστουγέννων κλπ), σας παρακαλούμε όπως μας εγκρίνετε την χρηματοδότηση κεφαλαίου κίνησης ύψους 2.000.000,00€.

Το εν λόγω δάνειο θα διασφαλίζεται με την εκχώρηση μέρους της Κρατικής Χρηματοδότησης ύψους 2.200.000,00€ των ετών 2013 και 2014 ως δεύτερη απαίτηση μετά την ΑΤΕ, στην οποία έχουν εκχωρηθεί 12.000.000,00€ για κάθε έτος ως εξής:

- Ποσό 800.000,00€ με την είσπραξη της επιχορήγησης την 31/12/2013.
- Ποσό 1.200.000,00€ με την είσπραξη της επιχορήγησης την 31/12/2014.

Για την κάλυψη των ανωτέρω αναγκών μας η εκταμίευση του κεφαλαίου θα μπορούσε να γίνει τμηματικά:

- 800.000,00€ μέχρι 26/10/2011
- 600.000,00€ μέχρι 25/11/2011
- 600.000,00€ μέχρι 20/12/2011

Επίσης ζητούμε την κεφαλαιοποίηση των τόκων πρώτου εξαμήνου 2012 και την αποπληρωμή τους μαζί με το εναπομένον κεφάλαιο στις 31/12/2014 ενώ οι υπόλοιποι τόκοι θα καταβάλλονται κανονικά από ίδιους πόρους.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΣΚΟΡΔΑΣ

Εικόνα 1 Επιστολή Αθ. Σκορδά προς Τράπεζα Αττικής

ΕΝΩΠΙΟΝ ΠΑΝΤΟΣ ΑΡΜΟΔΙΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΚΑΙ ΑΡΧΗΣ

ΕΞΩΔΙΚΗ ΟΧΛΗΣΗ, ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ, ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΚΑΤΑΒΟΛΗ
ΟΦΕΙΛΗΣ ΚΑΙ ΔΗΛΩΣΗ

Της ανώνυμης τραπεζικής εταιρείας με την επωνυμία «ΑΤΤΙΚΑ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ», που εδρεύει στην Αθήνα και στην οδό Ομήρου, αριθμός 23, όπως νομίμως εκπροσωπείται.

ΚΑΤΑ

Του Πολιτικού Κόμματος με την επωνυμία «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ» και συντετμημένως «Ν.Δ.», που εδρεύει στην Αθήνα και στη Λεωφόρο Ανδρέα Συγγρού, αριθμός 340, με Αριθμό Φορολογικού Μητρώου 090280585, όπως νομίμως εκπροσωπείται.

*****

A.1. Με τη με αριθμό πρωτοκόλλου 285/18-10-2011 Επιστολή - Αίτηση το προς ό η παρούσα Εξώδικη Όχληση, Διαμαρτυρία, Πρόσκληση και Δήλωση Πολιτικό Κόμμα με την επωνυμία «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ» αιτήθηκε από την νυν Οχλούσα, Διαμαρτυρόμενη, Προσκαλούσα και Δηλούσα ανώνυμη τραπεζική εταιρεία με την επωνυμία «ΑΤΤΙΚΑ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» την λήψη χρηματοδότησης κεφαλαίου κίνησης ύψους 2.000.000 ευρώ για την κάλυψη των αναγκών του, με διασφάλιση την εκχώρηση μέρους της Κρατικής Χρηματοδότησης ύψους 2.200.000,00 € των ετών 2013 και 2014.

Συγκεκριμένως στη με αριθμό πρωτοκόλλου 285/18-10-2011 Επιστολή - Αίτηση του προς ό η παρούσα Εξώδικη Όχληση, Διαμαρτυρία, Πρόσκληση και Δήλωση Πολιτικό Κόμμα με την επωνυμία «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ» αυτολεξεί αναγράφονται τα εξής:

«Προς

ΑΤΤΙΚΑ BANK ΑΤΕ

ΘΕΜΑ : Χρηματοδότηση κεφαλαίου κίνησης.

ΕΠΙΔΕΞΗΚΕ
28.12.2014
ΟΙ ΔΙΚΑΣΤΕΣ ΕΠΙΤΡΕΚΤΕΣ
ΜΑΡΙΑ ΑΓ. ΣΑΒΒΑΚΟΥ
ΧΡΗΣΤΟΣ Ν. ΜΟΥΡΟΥΣ
ΧΑΡ. ΤΕΚΟΝΙΔΗΣ - ΑΒΡΑΜΙΔΗΣ
ΤΑΧ. 210/...

Εικόνα 2 Εξώδικο Attica Bank προς ΝΔ, σελ. 1

Λόγω της καθυστέρησης της καταβολής της Κρατικής Χρηματοδότησης μας έτους 2011 και προκειμένου να καλύψουμε ζωτικής σημασίας ανάγκες (μισθοδοσία, εισφορές, Δώρο Χριστουγέννων κλπ), σας παρακαλούμε όπως μας εγκρίνετε την χρηματοδότηση κεφαλαίου κίνησης ύψους 2.000.000,00€.

Το εν λόγω δάνειο θα διασφαλίζεται με την εκχώρηση μέρους της Κρατικής Χρηματοδότησης ύψους 2.200.000,00€ των ετών 2013 και 2014 ως δευτέρα απαίτηση μετά την ΑΤΕ, στην οποία έχουν εκχωρηθεί 12.000.000,00€ για

κάθε έτος ως εξής:

- Ποσό 800.000,00€ με την είσπραξη της επιχορήγησης την 31/12/2013.
- Ποσό 1.200.000,00€ με την είσπραξη της επιχορήγησης την 31/12/2014.

Για την κάλυψη των ανωτέρω αναγκών μας η εκταμίευση του κεφαλαίου θα μπορούσε να γίνει τμηματικά:

- 800.000,00€ μέχρι 26/10/2011
- 600.000,00€ μέχρι 25/11/2011
- 600.000,00€ μέχρι 20/12/2011

Επίσης ζητούμε την κεφαλαιοποίηση των τόκων πρώτου εξαμήνου 2012 και την αποπληρωμή τους μαζί με το εναπομένον κεφάλαιο στις 31/12/2014 ενώ οι υπόλοιποι τόκοι θα καταβάλλονται κανονικά από ίδιους πόρους.» (Βλέπε: σχετικό 1).

Α.2. Με τη με αριθμό 812/02-11-2011 Σύμβαση Δανείου, που συνήφθη μεταξύ της νυν Οχλούσας, Διαμαρτυρόμενης, Προσκαλούσας και Δηλούσας ανώνυμης τραπεζικής εταιρείας με την επωνυμία «ΑΤΤΙΚΑ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» και του προς ό η παρούσα Εξώδικη Όχληση, Διαμαρτυρία, Πρόσκληση και Δήλωση Πολιτικό Κόμμα με την επωνυμία «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», χορηγήθηκε στο προειρημένο Πολιτικό Κόμμα το αιτηθέν δάνειο ποσού δύο εκατομμυρίων (2.000.000) ευρώ, με εξαμηνιαίο εκτοκισμό, περίοδο χάριτος μέχρι 30-06-2012 και κεφαλαιοποίηση των τόκων στην λήξη του δανείου, το οποίο συμφωνήθηκε να εκταμιευθεί τμηματικώς, και συγκεκριμένως: α) ποσόν 800.000 ευρώ μέχρι την 15-11-2011, β) ποσόν 600.00 ευρώ μέχρι 30-11-2011, και γ) ποσόν 600.00 ευρώ μέχρι 31-12-2011, ενώ ρητώς συμφωνήθηκε ότι το εν λόγω δάνειο θα έχει διάρκεια μέχρι την 31-12-2014 και η εξόφλησή του θα πραγματοποιηθεί σε δύο (2) χρεολυτικές δόσεις ως εξής α) ποσόν 800.000 ευρώ θα καταβληθεί την 31-12-

2013 και β) το εναπομείναν υπόλοιπο, πλέον των συμπεφωνημένων τόκων, την 31-12-2014 (Βλέπε: σχετικό 2).

Περαιτέρω με την προμνησθείσα με αριθμό 812/02-11-2011 Σύμβαση Δανείου αυτολεξεί συμφωνήθηκε ότι «σε περίπτωση καθυστέρησης πληρωμής οποιασδήποτε δόσης ή μέρους αυτής ή τόκου, φόρου και προμήθειας ή εξόδων θα οφείλεται αυτοδικαίως τόκος υπερημερίας χωρίς να απαιτείται κοινοποίηση επιταγής προς πληρωμή ή άλλη όχληση ή ειδοποίηση του οφειλέτη. Το κατάλοιπο θα καθίσταται αμέσως ληξιπρόθεσμο και ο οφειλέτης οφείλει επ' αυτού από την επόμενη αυτοδικαίως και χωρίς ειδική προς τούτο ειδοποίησή του, τόκους υπερημερίας (ανεξάρτητα αν στο κατάλοιπο περιλαμβάνονται και τόκοι) με ανά εξαμήνο κεφαλαιοποίηση των τόκων που προέρχονται από τον εκτοκισμό των σε καθυστέρηση οφειλόμενων τόκων, οι οποίοι (τόκοι υπερημερίας) υπολογίζονται με το συμβατικό επιτόκιο υπερημερίας, το οποίο συμφωνείται το εκάστοτε ανώτατο επιτρεπόμενο από τον Νόμο και τις αρμόδιες αρχές και το οποίο σήμερα είναι 2,5 εκατοστιαίες μονάδες πάνω από το επιτόκιο που ορίζεται στο άρθρο 5 της παρούσας σύμβασης.

Η Τράπεζα διατηρεί το δικαίωμα να μεταβάλει μονομερώς τον αριθμό των εκατοστιαίων μονάδων (σήμερα 2,5% ως άνω) δια του οποίου θα προσαυξάνεται το επιτόκιο που καθορίζεται στο άρθρο 5 της παρούσας, σε περίπτωση υπερημερίας του οφειλέτη, εφόσον τούτο επιτρέπεται από το Νόμο και τις αρμόδιες αρχές.

Σε κάθε περίπτωση καθυστέρησης πληρωμής οποιασδήποτε δόσης ή μέρους αυτής ή τόκου ή φόρου και προμήθειας ή εξόδων, η δανείστρια έχει το δικαίωμα να καταγγείλει τη σύμβαση και να κηρύξει ληξιπρόθεσμο και απαιτητό ολόκληρο το δάνειο επί του οποίου θα λογίζεται πλέον τόκος υπερημερίας, ο οποίος θα υπολογισθεί με το Δικαστικό Επιτόκιο υπερημερίας το οποίο συμφωνείται ότι είναι το εκάστοτε ανώτατο επιτρεπόμενο από το Νόμο και τις αρμόδιες αρχές, από την επομένη της κατά τα άνω καταγγελίας επιδιώκοντας ταυτόχρονα δικαστικώς την εξόφληση του υπολοίπου κεφαλαίου μετά των αναλογούντων τόκων οι οποίοι θα ανατοκίζονται ανά εξαμήνο προστιθέμενοι στο ληξιπρόθεσμο κεφάλαιο και στο προσωρινό ή οριστικό κατάλοιπο αυτού. Εάν με νεώτερο Νόμο τροποποιηθεί το δικαίωμα ανατοκισμού, τότε ο ανατοκισμός θα γίνεται στα μικρότερα διαστήματα που θα επιτρέπει ο Νόμος.

10.Τυχόν μη άσκηση των δικαιωμάτων της «δανειστρίας» που απορρέουν από τη σύμβαση αυτή δεν θα σημαίνει παραίτησή της από τα δικαιώματα αυτά ούτε σιωπηρή παράταση της λήξης του δανείου, συνολικά ή μερικά.» (Βλέπε: σχετικό 2).

B.1. Σε εκτέλεση της προειρημένης με αριθμό 812/02-11-2011 Σύμβασης Δανείου το προς ό η παρούσα Εξώδικη Όχληση, Διαμαρτυρία, Πρόσκληση και Δήλωση Πολιτικό Κόμμα με την επωνυμία «**ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ**» έλαβε το συμπεφωνημένο δάνειο και εκταμίευσε το σύνολο των δόσεων, που συμφωνήθηκαν, πλην όμως μέχρι και σήμερα σε ουδεμία απολύτως καταβολή για την εξόφληση του εν λόγω δανείου έχει προβεί, καίτοι νομίμως έχει ενημερωθεί και οχληθεί για την καταβολή του κεφαλαίου και των συμβατικών και νόμιμων τόκων.

B.2. Ειδικότερον:

α) με τη με αριθμό **Επιστολής 232/27-02-2013** Επιστολή της η νυν Οχλούσα, Διαμαρτυρόμενη, Προσκαλούσα και Δηλούσα ανώνυμη τραπεζική εταιρεία κάλεσε το προς ό η παρούσα Εξώδικη Όχληση, Διαμαρτυρία, Πρόσκληση και Δήλωση Πολιτικό Κόμμα, όπως προβεί στην άμεση εξόφληση των υποχρεώσεων του. Συγκεκριμένως στην προειρημένη με αριθμό **Επιστολής 232/27-02-2013** Επιστολή αναγράφονται επί λέξει τα εξής: «Σε συνέχεια της υπ'αριθμόν 59/15-01-2013 επιστολής μας και της με αριθμό πρωτοκόλλου 909/16-1-2013 επιστολής σας, σχετικά με την χρέωση των τόκων της περιόδου από 01-07-2012 έως 30-12-2012 ύψους € 92.028,44, οι οποίοι παραμένουν έως σήμερα ανεξόφλητοι, παρακαλούμε για την άμεση εξόφληση της υποχρέωσής σας.» (Βλέπε: σχετικό 3),

β) με τη με αριθμό **Επιστολής 359/04-04-2013** Επιστολή της η νυν Οχλούσα, Διαμαρτυρόμενη, Προσκαλούσα και Δηλούσα ανώνυμη τραπεζική εταιρεία ζήτησε από το προς ό η παρούσα Εξώδικη Όχληση, Διαμαρτυρία, Πρόσκληση και Δήλωση Πολιτικό Κόμμα την άμεση εξόφληση των οφειλών του. Συγκεκριμένως στην προειρημένη με αριθμό **Επιστολής 359/04-04-2013** Επιστολή αναγράφονται επί λέξει τα εξής: «Σε συνέχεια της υπ' αριθμόν 232/27-02-2013 επιστολής μας, σας γνωρίζουμε ότι εκκρεμεί η εξόφληση των τόκων της περιόδου από 01-07-2012 έως 30-12-2012 ύψους € 92.028,44.

Παρακαλούμε για την άμεση ανταπόκρισή σας.» (Βλέπε: σχετικό 4),

γ) με τη με αριθμό Επιστολής 652/04-07-2013 Επιστολή της η νυν Οχλούσα, Διαμαρτυρόμενη, Προσκαλούσα και Δηλούσα ανώνυμη τραπεζική εταιρεία γνωστοποίησε στο προς ό η παρούσα Εξώδικη Όχληση, Διαμαρτυρία, Πρόσκληση και Δήλωση Πολιτικό Κόμμα το ύψος των οφειλόμενων τόκων και ζήτησε ενημέρωση για τον τρόπο εξόφλησης των τόκων της προηγούμενης περιόδου του δανείου. Συγκεκριμένως στην προειρημένη με αριθμό Επιστολής 652/04-07-2013 Επιστολή αναγράφονται επί λέξει τα εξής: «Σχετικά με το ανωτέρω θέμα, σας γνωρίζουμε ότι την 30-06-2013 χρεώθηκαν οι τόκοι της περιόδου από 31-12-2012 έως 30-06-2013 οι οποίοι ανέρχονται στο ποσό των € 91.525,55.

Επιπλέον σας υπενθυμίζουμε ότι οι τόκοι της περιόδου από 01-07-2012 έως 30-12-2012 ύψους € 92.028,44, παραμένουν έως σήμερα ανεξόφλητοι.

Παρακαλούμε όπως μας ενημερώσετε για τον τρόπο εξόφλησης των υποχρεώσεων σας. Στη διάθεσή σας για κάθε διευκρίνιση.» (Βλέπε: σχετικό 5),

δ) με τη με αριθμό Επιστολής 9/07-01-2014 Επιστολή της η νυν Οχλούσα, Διαμαρτυρόμενη, Προσκαλούσα και Δηλούσα ανώνυμη τραπεζική εταιρεία γνωστοποίησε στο προς ό η παρούσα Εξώδικη Όχληση, Διαμαρτυρία, Πρόσκληση και Δήλωση Πολιτικό Κόμμα το ύψος των οφειλόμενων τόκων και δόσης κεφαλαίου και ζήτησε ενημέρωση για τον τρόπο εξόφλησης των οφειλών προς αυτή. Συγκεκριμένως στην προειρημένη με αριθμό Επιστολής 9/07-01-2014 Επιστολή αναγράφονται επί λέξει τα εξής: «Σχετικά με το ανωτέρω θέμα, σας γνωρίζουμε ότι την 31-12-2013 χρεώθηκαν οι τόκοι της περιόδου από 01-07-2013 έως 31-12-2013 οι οποίοι ανέρχονται στο ποσό των € 100.599,55

Επιπλέον σας υπενθυμίζουμε ότι μέχρι σήμερα παραμένουν ανεξόφλητοι:

-Τόκοι της περιόδου από 01-07-2012 έως 30-12-2012 ύψους € 92.028,44.

-Τόκοι της περιόδου από 31-12-2012 έως 30-06-2013 ύψους € 91.525,55, καθώς και

-Δόση κεφαλαίου της 31-12-2013 ύψους € 800.000

Παρακαλούμε όπως μας ενημερώσετε για τον τρόπο εξόφλησης των υποχρεώσεων σας.

Στη διάθεσή σας για κάθε διευκρίνιση.» (Βλέπε: σχετικό 6),

ε) με τη με αριθμό Επιστολής 069/119/14-02-2014 Επιστολή της η νυν Οχλούσα, Διαμαρτυρόμενη, Προσκαλούσα και Δηλούσα ανώνυμη τραπεζική εταιρεία κάλεσε το προς ό η παρούσα Εξώδικη Όχληση, Διαμαρτυρία, Πρόσκληση και Δήλωση Πολιτικό Κόμμα, όπως εξοφλήσει την ληξιπρόθεσμη οφειλή του ποσού € **1.084.153,42**. Συγκεκριμένως στην προειρημένη με αριθμό Επιστολής 069/119/14-02-2014 Επιστολή αναγράφονται επί λέξει τα εξής: «Με την παρούσα σας γνωρίζουμε ότι ο παρακάτω λογαριασμός, ο οποίος τηρείται στο Επιχειρηματικό Κέντρο Ομήρου (069), με βάση τη με αριθμό 812/02-11-2011 Σύμβαση Μακροπρόθεσμου Δανείου, με την οποία σας χορηγήσαμε πίστωση ύψους € 2.000.000,00.- (επρώ δύο εκατομμυρίων), εμφανίζει την 14.02.2014 καθυστερημένη οφειλή ύψους € 1.084.153,54.-, η οποία αναλύεται ως εξής:

Ειδικά Μακρ. Δάνεια Μερικής Διαχ/σης 1069033000000300):

- € 92.028,44.- τόκοι της περιόδου από 01/07/2012 έως 30/12/2012,
- € 91.525,55.- τόκοι της περιόδου από 31/12/2012 έως 30/06/2013,
- € 800.000,00.- Δόση Κεφαλαίου της 31/12/2013,
- € 100.599,55.- τόκοι της περιόδου από 01/07/2013 έως 31/12/2013.

Για τους λόγους αυτούς και όπως δικαιούμαστε από τη Σύμβαση και το Νόμο, σας καλούμε όπως μέσα σε δέκα (10) εργάσιμες ημέρες από την κοινοποίηση της παρούσας, τακτοποιήσετε την ανωτέρω ληξιπρόθεσμη οφειλή ποσού € 1.084.153,42.- (ΕΥΡΩ ΕΝΑ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΟ ΟΓΔΟΝΤΑ ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΕΚΑΤΟΝ ΠΕΝΗΝΤΑ ΤΡΙΑ ΚΑΙ ΠΕΝΗΝΤΑ ΤΕΣΣΕΡΑ ΛΕΠΤΑ).

Σας δηλώνουμε δε ότι σε περίπτωση που δεν ανταποκριθείτε στην παρούσα πρόσκλησή μας θα αναγκαστούμε να ασκήσουμε τα νόμιμα δικαιώματά μας για την ικανοποίηση της απαίτησής μας.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για κάθε συμπληρωματική διευκρίνιση.» (Βλέπε: σχετικό 7).

Γ. Παρά τις προειρημένες επανειλημμένες οχλήσεις της νυν Οχλούσας, Διαμαρτυρόμενης, Προσκαλούσας και Δηλούσας ανώνυμης τραπεζικής εταιρείας με την επωνυμία «ΑΤΤΙΚΑ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» το προς ό η παρούσα Εξώδικη Όχληση, Διαμαρτυρία, Πρόσκληση και Δήλωση Πολιτικό Κόμμα με την επωνυμία «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ» σε ουδεμία απολύτως καταβολή για την εξόφληση του

οφειλόμενου δανείου και των νόμιμων και συμβατικών τόκων έχει προβεί, με αναπόδραστη συνέπεια το εν λόγω δάνειο να έχει καταστεί στο σύνολό του ληξιπρόθεσμο και η συνολική οφειλή να ανέρχεται στο ποσό των 2.839.264,65 ευρώ, πλέον των συμβατικών τόκων υπερημερίας και εξ ανάτοκισμού κατά τα προβλεπόμενα στη **με αριθμό 802/02-11-2011 Σύμβαση Δανείου** και στο νόμο.

II. Επειδή με τη **με αριθμό 812/02-11-2011 Σύμβαση Δανείου**, που συνήφθη μεταξύ της νυν Οχλούσας, Διαμαρτυρόμενης, Προσκαλούσας και Δηλούσας ανώνυμης τραπεζικής εταιρείας με την επωνυμία «**ΑΤΤΙΚΑ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ**» και του προς ό η παρούσα Εξώδικη Όχληση, Διαμαρτυρία, Πρόσκληση και Δήλωση Πολιτικό Κόμμα με την επωνυμία «**ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ**», χορηγήθηκε στο προειρημένο Πολιτικό Κόμμα δάνειο ποσού δύο εκατομμυρίων (2.000.000) ευρώ, με εξαμηνιαίο εκτοκισμό, περίοδο χάριτος μέχρι **30-06-2012** και κεφαλαιοποίηση των τόκων στην λήξη του συμπεφωνημένου δανείου,

Επειδή το εν λόγω δάνειο εκταμιεύθηκε κατά τα συμπεφωνημένα τμηματικώς, και συγκεκριμένως: **α)** ποσόν **800.000 ευρώ** μέχρι την **15-11-2011**, **β)** ποσόν **600.00 ευρώ** μέχρι **30-11-2011**, και **γ)** ποσόν **600.00 ευρώ** μέχρι **31-12-2011**,

Επειδή ρητώς συμφωνήθηκε ότι το εν λόγω δάνειο θα έχει διάρκεια μέχρι την **31-12-2014** και η εξόφλησή του θα πραγματοποιηθεί σε δύο (2) χρεολυτικές δόσεις ως εξής: **α)** ποσόν **800.000 ευρώ** θα καταβληθεί την **31-12-2013** και **β)** το εναπομείναν υπόλοιπο, πλέον των συμπεφωνημένων τόκων, την **31-12-2014**,

Επειδή παρά τις συνεχείς οχλήσεις της νυν Οχλούσας, Διαμαρτυρόμενης, Προσκαλούσας και Δηλούσας ανώνυμης τραπεζικής εταιρείας με την επωνυμία «**ΑΤΤΙΚΑ BANK ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ**» το προς ό η παρούσα Εξώδικη Όχληση, Διαμαρτυρία, Πρόσκληση και Δήλωση Πολιτικό Κόμμα με την επωνυμία «**ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ**» σε ουδεμία απολύτως καταβολή προς εξόφληση του δανείου έχει προβεί,

Επειδή το εν λόγω δάνειο έχει καταστεί στο σύνολό του ληξιπρόθεσμο και η συνολική οφειλή να ανέρχεται στο ποσό των 2.839.264,65 ευρώ, πλέον των

συμβατικών τόκων υπερημερίας και εξ ανατοκισμού κατά τα προβλεπόμενα στη με αριθμό 802/02-11-2011 Σύμβαση Δανείου και στο νόμο,

ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ

Και με τη ρητή επιφύλαξη κάθε νομίμου και συμβατικού δικαιώματος της Οχλούσας, Διαμαρτυρόμενης, Προσκαλούσας και Δηλούσας ανώνυμης τραπεζικής εταιρείας

Η Οχλούσα, Διαμαρτυρόμενη, Προσκαλούσα και Δηλούσα ανώνυμη τραπεζική εταιρεία:

1. Οχλεί το προς ό η παρούσα Εξώδικη Όχληση, Διαμαρτυρία, Πρόσκληση και Δήλωση Πολιτικό Κόμμα με την επωνυμία «**ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ**» για την καταβολή των οφειλομένων χρηματικών ποσών, ήτοι του οφειλόμενου κεφαλαίου και των νομίμων και συμβατικών τόκων.
2. Διαμαρτύρεται για την ασυνέπεια προς εκπλήρωση των συμβατικών υποχρεώσεων του προς ό η παρούσα Εξώδικη Όχληση, Διαμαρτυρία, Πρόσκληση και Δήλωση Πολιτικό Κόμμα με την επωνυμία «**ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ**» και την αδικαιολόγητη άρνησή του, όπως καταβάλλει τα οφειλόμενα ποσά.
3. Προσκαλεί το προς ό η παρούσα Εξώδικη Όχληση, Διαμαρτυρία, Πρόσκληση και Δήλωση Πολιτικό Κόμμα με την επωνυμία «**ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ**», όπως μετά την κοινοποίηση της παρούσας Εξώδικης Όχλησης, Διαμαρτυρίας, Πρόσκλησης και Δήλωσης προβεί στην πλήρη και ολοσχερή εξόφληση των οφειλόμενων ποσών, άλλως, και σε περίπτωση, που το προς ό η παρούσα Εξώδικη Όχληση, Διαμαρτυρία, Πρόσκληση και Δήλωση Πολιτικό Κόμμα αδυνατεί να καταβάλλει το εν λόγω οφειλόμενο ποσόν, κεφάλαιο και τόκους, όπως εντός ευλόγου προθεσμίας προσέλθει στην Οχλούσα, Διαμαρτυρόμενη, Προσκαλούσα και Δηλούσα ανώνυμη τραπεζική εταιρεία για τον διακανονισμό της αποπληρωμής των οφειλών του.

ΑΛΛΩΣ

4. Δηλώνει ότι θα ασκήσει τα νόμιμα δικαιώματά της ενώπιον των αρμόδιων Δικαστηρίων για την αναγκαστική είσπραξη των οφειλόμενων ποσών.

Με την ρητή επιφύλαξη κάθε νομίμου και συμβατικού δικαιώματος της Οχλούσας, Διαμαρτυρόμενης, Προσκαλούσας και Δηλούσας ανώνυμης τραπεζικής εταιρείας, αρμόδιος δικαστικός επιμελητής παραγγέλλεται, όπως νομίμως επιδώσει την παρούσα και τα συγκοινοποιούμενα αναφερόμενα έγγραφα προς ό απευθύνεται, προς γνώση του και για τις νόμιμες συνέπειες, αντιγράφων αυτήν ολόκληρη στην έκθεση επίδοσής του.

Αθήνα, 28-12-2015

Ο Πληρεξούσιος Δικηγόρος

I.K. ΜΑΝΤΖΟΥΡΑΝΗΣ-Ι.Ν. ΜΑΓΓΑΝΙΑΡΗΣ
 & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
 ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Κ. ΜΑΝΤΖΟΥΡΑΝΗΣ
 ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ - Μέλος (Α.Μ./Σ.Α.: 7349)
 Μουρμουρατών 29 - Δεσφ. Τ.Κ. 104 34
 Τηλ: 210 3841138 - Fax: 210 3805732
 Α.Μ.Δ.Ε.Α.: 80140
 Α.Φ.Μ.: 998950830 - Δ.Ο.Υ. 4 Δ' ΑΘΗΝΩΝ
 e-mail: lawwoman@otenet.gr

ii. Βασικά Αίτια Δυσχέρειας Αποπληρωμής

Υπό τα σημερινά δεδομένα, είναι πολύ δύσκολο για τη Νέα Δημοκρατία να αποπληρώσει το δανεισμό που έλαβε. Παρ' όλα αυτά **είναι γνωστή η σημαντική προσπάθεια που καταβάλλει για μείωση των λειτουργικών της εξόδων με σημαντική μείωση του προσωπικού, καθώς και των λοιπών παγίων δαπανών (μισθωμάτων κ.λπ.).**

Εξάλλου, η δυσκολία αποπληρωμής των δανείων προέκυψε πολύ μετά τη λήψη τους και οφείλεται **κυρίως** στη μείωση της κρατικής χρηματοδότησης που επήλθε από νομοθετικές ρυθμίσεις και **δευτερευόντως** στη μείωση των κρατικών εσόδων λόγω της οικονομικής κρίσης.

Εύρημα # 23

Η **δυσχέρεια αποπληρωμής των δανείων της Νέας Δημοκρατίας εμφανίστηκε** κυρίως **λόγω (α)** της **μείωσης** της κρατικής **χρηματοδότησης**, την οποία η ίδια νομοθέτησε και **(β)** της – υπέρογκης – **αύξησης των επιτοκίων** από πλευράς Αγροτικής Τράπεζας.

Πρώτος απρόβλεπτος παράγοντας ήταν η οικονομική κρίση, η οποία οδήγησε στην Αγροτική Τράπεζα να απαιτήσει και να επιτύχει τον υπερτετραπλασιασμό των επιτοκίων δανεισμού. Συνέπεια αυτής της μεταβολής, όπως αναφέρθηκε, ήταν να αυξηθεί το κόστος εξυπηρέτησης των τόκων και να υπερβαίνει πλέον κατά πολύ τη σημαντικά μειωμένη ετήσια κρατική χρηματοδότηση. Έτσι, τα όποια ποσά θα μπορούσε να διαθέσει η Νέα Δημοκρατία για αποπληρωμή των δανείων δεν κατευθύνονται στο κεφάλαιό τους ώστε να το απομειώσουν, αλλά στην κάλυψη της υψηλότατης τοκοφορίας.

Δεύτερος παράγοντας, λιγότερο σημαντικός, όπως έχει αναδειχθεί νωρίτερα (Εύρημα #3) και με το παράδειγμα του ΚΚΕ, ήταν η μείωση των εκλογικών της ποσοστών. Στις εκλογές του Ιουνίου 2012, του Ιανουαρίου 2015 και του Σεπτεμβρίου 2015 η Νέα Δημοκρατία έλαβε ποσοστά τα οποία κυμαίνονται στο 65% των εκλογικών ποσοστών που ελάμβανε στο παρελθόν. Έτσι, μειώθηκε η συμμετοχή της στο διανεμόμενο ποσό της κρατικής χρηματοδότησης.

Τρίτος και σημαντικότερος παράγοντας ήταν η μείωση της κρατικής χρηματοδότησης προς τα πολιτικά κόμματα καθ' εαυτήν. Με το Ν. 4304/2014, της κυβέρνησης Σαμαρά, μειώθηκε περίπου στο ήμισυ το ποσό της συνολικής τακτικής κρατικής χρηματοδότησης προς τα κόμματα. Συνέπεια αυτής της συνολικής μείωσης ήταν και η αντίστοιχη μείωση των προσδοκώμενων εσόδων της Νέας Δημοκρατίας κατά το ήμισυ.

Και τα τρία αυτά γεγονότα ήταν πολύ μεταγενέστερα της κάθε απόφασης δανεισμού και εκταμίευσης προς τη Νέα Δημοκρατία (με εξαίρεση την εκταμίευση από την Τράπεζα Αττικής). Μάλιστα, εκ της φύσεώς τους όχι μόνο δεν ήταν, αλλά δεν μπορούσαν και να είναι προβλέψιμα όταν λαμβάνονταν οι αποφάσεις για δανειοδότηση. Με άλλα λόγια, η δυσχέρεια αποπληρωμής των δανείων εκ μέρους της Νέας Δημοκρατίας είναι επιγενόμενη και εντελώς αναντίστοιχη με τις συνθήκες που ίσχυαν κατά τη χορήγησή τους.

Επιπλέον, θα πρέπει να δοθεί έμφαση στο γεγονός ότι η Νέα Δημοκρατία συμπεριέλαβε στο Καταστατικό της ρητή απαγόρευση δανεισμού και ότι, εκτός από σημαντικές περικοπές δαπανών, έχει κάνει και προσπάθεια για άνοιγμα στην κοινωνία, ώστε να στηρίζεται πλέον στη χρηματοδότηση από αυτήν, επιδιώκοντας να δημιουργήσει μια ευρεία βάση χρηματοδοτών, με μικρές συνεισφορές από πολλούς.

Τέλος, αντίθετα με το ΣΥΡΙΖΑ (επιστολή προς ΕΤΕ από 16/03/2016), **αφενός** η Νέα Δημοκρατία δεν έχει υποσχεθεί ότι θα αυξήσει εκ νέου τα ποσά της κρατικής χρηματοδότησης, προκειμένου να μπορεί να ανταποκριθεί στις δικές της υποχρεώσεις, **αφετέρου** πληρώνει ενόικιο για τη στέγαση των γραφείων της καθώς δεν απέκτησε ούτε άμεσα ούτε έμμεσα κτήριο με κούρεμα τραπεζικού δανείου κατά 60%, όπως έχει πράξει ο ΣΥΡΙΖΑ.

iii. Ανάλυση εκχωρήσεων κρατικών χρηματοδοτήσεων ετών 2013 & 2014

Ακολουθεί στη συνέχεια συνοπτική ανάλυση της εκχώρησης / ενεχυρίασης της προσδοκώμενης κρατικής χρηματοδότησης των ετών 2013 και 2014 (περιλαμβανομένης κι αυτής για ερευνητικούς και επιμορφωτικούς σκοπούς) προς την Αγροτική Τράπεζα και την Τράπεζα Αττικής

1. Εκχωρήσεις προς Αγροτική Τράπεζα

Με σύμβαση ημερομηνίας 27 Ιουλίου 2010, συμφωνήθηκε μεταξύ της Νέας Δημοκρατίας και της Αγροτικής Τράπεζας η αναδιάρθρωση του τραπεζικού δανεισμού της Νέας Δημοκρατίας και η ετήσια αποπληρωμή των οφειλών με το παρακάτω χρονοδιάγραμμα:

Προς εξασφάλιση της καταβολής της δόσης για το έτος 2013 εκχωρήθηκε, με τη σύμβαση ημερομηνίας 17 Αυγούστου 2009, η τακτική χρηματοδότηση του 2013 και, με τη σύμβαση ημερομηνίας 11 Σεπτεμβρίου 2009, η ενίσχυση για ερευνητικούς και επιμορφωτικούς σκοπούς του 2013. Αντίστοιχα, προς εξασφάλιση της καταβολής της δόσης για το έτος 2014, εκχωρήθηκε, με τη σύμβαση ημερομηνίας 26 Ιουλίου 2010, τόσο η τακτική κρατική χρηματοδότηση, όσο και η ενίσχυση για ερευνητικούς και επιμορφωτικούς σκοπούς του 2014.

Πίνακας 6 Χρονοδιάγραμμα Προγράμματος Αποπληρωμής Δανείων ΝΔ προς ΑΤΕ

Έτος	Ποσόν καταβολής (σε ευρώ)	Υπόλοιπο (σε ευρώ)
2011	8.000.000	94.000.000
2012	12.000.000	82.000.000
2013	12.000.000	70.000.000
2014	12.000.000	58.000.000
2015	-	58.000.000
2016	12.000.000	46.000.000
2017	12.000.000	34.000.000

2. Εκχώρηση προς Τράπεζα Αττικής

Στη συνέχεια, με την υπ' αριθμόν 812/02.11.2011 σύμβαση, η Νέα Δημοκρατία έλαβε δάνειο ύψους € 2.000.000 από την Τράπεζα Αττικής. Προς εξασφάλιση της καταβολής του δανείου αυτού η Νέα Δημοκρατία συνήψε με την Τράπεζα Αττικής την από 2 Νοεμβρίου 2011 σύμβαση εκχώρησης - ενεχυρίασης απαίτησης, με την οποία εκχώρησε προς την Τράπεζα μέρος της κρατικής χρηματοδότησης των ετών 2013 και 2014 προς εξασφάλιση της 812/02.11.2011 συμβάσεως δανείου.

Οι σχετικοί κρίσιμοι όροι της συμβάσεως εκχώρησης - ενεχυρίασης απαίτησης έχουν ως εξής:

2.- Με την παρούσα σύμβαση και προς εξασφάλιση οποιασδήποτε απαίτησης της "Τράπεζας" από την ανωτέρω με αριθμό 812/02-11-2011 σύμβαση δανείου μετά των τόκων, τόκων επί τόκων, προμηθειών και εξόδων γενικά και ανεξάρτητα από το ληξιπρόθεσμο ή μη της απαίτησης αυτής, ο "Εκχωρητής - Ενεχυριάζων" εκχωρεί λόγω ενεχύρου στην "Τράπεζα" που αποδέχεται, ποσό δύο εκατομμυρίων διακοσίων χιλιάδων (€ 2.200.000) ευρώ από την απαίτησή του κατά του Ελληνικού Δημοσίου που απορρέει από την κρατική τακτική χρηματοδότηση και την οικονομική ενίσχυση για ερευνητικούς και επιμορφωτικούς σκοπούς των ετών 2013 και 2014, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1, 2, 3 και 4 του ν. 3023/2002.

3.- Λόγω της εκχώρησης-ενεχυρίασης αυτής επί της πιο πάνω απαιτήσεως, η "Εκχωρητής - Ενεχυριάζων" συνεκχωρεί, ενεχυριάζει και μεταβιβάζει στην "Τράπεζα", που αποδέχεται, όλα τα

σχετικά δικαιώματά του προσωπικά και πραγματικά και τις σχετικές αγωγές και υπόσχεται και εγγυάται την εκχωρούμενη-ενεχυριαζόμενη απαίτηση ελεύθερη από κάθε ενοχικό και εμπράγματο βάρος, άλλη ενεχυρίαση, εκχώρηση, συμψηφισμό, ένσταση, προσβολή, απαίτηση τρίτου, κατάσχεση ή οποιαδήποτε δέσμευση.

4.- Η “Εκχωρητής-Ενεχυριάζων” δηλώνει ρητά ότι δεν έχει συμφωνηθεί το ανεκχώρητο της παραπάνω απαίτησης, ότι η άνω απαίτηση δεν έχει εκχωρηθεί ή ενεχυριαστεί σε τρίτον ή συμψηφισθεί με απαίτηση τρίτου, ή κατασχεθεί από τρίτο, ότι εξακολουθεί να ισχύει και ότι ο ίδιος είναι αποκλειστικός και μόνος δικαιούχος αυτής, καθώς και ότι μέχρι σήμερα ουδέν ποσό έχει ληφθεί από το Ελληνικό Δημόσιο που να αφορά την παραπάνω απαίτηση και ούτε θα ληφθεί στο μέλλον από αυτόν.

3. Η συμβατότητα των δύο εκχωρήσεων

Η κρατική χρηματοδότηση, αθροιζόμενη στην ενίσχυση για ερευνητικούς και επιμορφωτικούς σκοπούς, που έλαβε η Νέα Δημοκρατία το 2011 ανήλθε σε 17.000.000 περίπου (4 τρίμηνα επί 4.250.000 ευρώ ανά τρίμηνο). Στις 2 Νοεμβρίου 2011 δεν είχε σχηματισθεί ακόμη η κυβέρνηση Παπαδήμου (η κυβέρνηση Παπανδρέου είχε πλειοψηφία στη Βουλή), οπότε η προσδοκία ήταν ότι η κυβέρνηση θα εξαντλούσε την τετραετία και το ύψος της κρατικής χρηματοδότησης θα παρέμενε λίγο ως πολύ αμετάβλητο.

Εύρημα # 24

Η **Attica Bank** είχε **πλήρη πληροφόρηση** για τις **εκχωρήσεις** στις οποίες είχε προχωρήσει η Νέα Δημοκρατία για την κρατική **χρηματοδότηση** των ετών **2013** και **2014**, κατά τη διαδικασία της αίτησης και πριν τη λήψη του δανείου. Συγκεκριμένα, η **Attica Bank** έλαβε εν γνώσει της **δεύτερη απαίτηση** μετά την πρότερη εκχώρηση της ΝΔ προς την ΑΤΕ, όπως προκύπτει από τη σχετική επιστολή της Νέας Δημοκρατίας καθώς και από το σχετικό εξώδικο (28/12/2015) και την αγωγή (19/12/2016) της Τράπεζας Αττικής.

Επομένως, βασίμως ανέμενε η Νέα Δημοκρατία ότι θα **εισπράξει** τουλάχιστον το έτος **2013** περί τα **17.000.000 ευρώ**. Υπό το πρίσμα αυτό πρέπει να ερμηνευθεί η υπόσχεση που έδωσε η Νέα Δημοκρατία στη σύμβαση με την Τράπεζα Αττικής, ερμηνεία που επαληθεύεται πλήρως από την επιστολή/αίτηση από 18/10/2011 της Νέας Δημοκρατίας προς την Τράπεζα Αττικής (ΑΠ Εξεταστικής: 139/18-07-2016). Στην επιστολή αυτή αναφέρεται ότι «το εν λόγω δάνειο θα διασφαλίζεται με την εκχώρηση μέρους της Κρατικής Χρηματοδότησης ύψους 2.200.000,00€ των ετών 2013 και 2014 ως **δεύτερη απαίτηση μετά την ΑΤΕ ...**».

Κατά συνέπεια στην **από 02.11.2011 σύμβαση εκχώρησης – ενεχυρίασης απαίτησης** μεταξύ της **Τράπεζας Αττικής** και της **Νέας Δημοκρατίας**, από την οποία προκύπτει ότι το δανειοδοτηθέν κόμμα Νέα Δημοκρατία υπόσχεται και εγγυάται την εκχωρούμενη-ενεχυριαζόμενη απαίτηση μέχρι ποσού 2.200.000,00 € από την κρατική χρηματοδότηση των ετών 2013 και 2014, ελεύθερη από κάθε ενοχικό και εμπράγματο βάρος, άλλη ενεχυρίαση, συμψηφισμό, εκχώρηση, ένσταση, προσβολή, απαίτηση τρίτου κατάσχεση ή οποιαδήποτε δέσμευση, **η δέσμευση αυτή αφορά τη μη πρότερη ύπαρξη δεύτερης εκχώρησης, πέραν της δηλωθείσης προς την ΑΤΕ, σε οποιονδήποτε τρίτο.**

Επομένως, και η Τράπεζα Αττικής αντιλαμβάνεται τη σύμβαση εκχωρήσεως ως αφορώσα μόνο σε μέρος της κρατικής χρηματοδότησης, **ως δεύτερη απαίτηση**, το οποίο με βάση τα δεδομένα της στιγμής, κατά την οποίαν καταρτίσθηκε η σύμβαση, “περίσσευε”. Συμφωνεί, δηλαδή, ότι η “υπόσχεση” που έδωσε η Νέα Δημοκρατία δεν αφορά στο σύνολο της κρατικής χρηματοδότησης, δηλαδή ότι η Νέα Δημοκρατία δεν υποσχέθηκε πως κανένα μέρος της χρηματοδότησης δεν έχει εκχωρηθεί, αλλά ότι στην πραγματικότητα υποσχέθηκε ότι **δεν υπάρχει άλλη δεύτερη δέσμευση, εκχώρηση, ενεχυρίαση** κ.λπ. μετά την πρώτη εκχώρηση προς την ΑΤΕ, γεγονός που – **επιβεβαιωμένα** – γνώριζε η Τράπεζα Αττικής.

Συγκεκριμένα προκύπτει και από την εξώδικη όχληση, διαμαρτυρία κ.λπ. της Τράπεζας Αττικής προς τη Νέα Δημοκρατία, ημερομηνίας 28 Δεκεμβρίου 2015 ότι η διασφάλιση προς αυτήν αφορά “*την εκχώρηση μέρους της Κρατικής Χρηματοδότησης ύψους 2.200.000 € των ετών 2013 και 2014*”.

Με βάση τα παραπάνω προκύπτει καταφανώς ότι η **Νέα Δημοκρατία** και ο **Διευθυντής** της **δεν επέδειξαν απατηλή συμπεριφορά** έναντι της Τράπεζας Αττικής. Αντιθέτως, ήταν **απολύτως ειλικρινείς** και **αποκάλυψαν, ως όφειλαν**, τη γενομένη προηγούμενη **εκχώρηση** προς την Αγροτική Τράπεζα.

Επιπλέον, να τονιστεί ότι είναι σαφές ότι κατά το χρονικό σημείο, κατά το οποίο συνήφθησαν οι παραπάνω συμβάσεις, η Νέα Δημοκρατία είχε κάθε λόγο να προσδοκά ότι θα εξακολουθήσει να λαμβάνει κρατική χρηματοδότηση στο ύψος των € 17.000.000 ετησίως. Αντιστοίχως, παρόμοια πεποίθηση είχε δικαιολογημένα σχηματίσει και η Τράπεζα Αττικής. Επομένως, κατά το χρονικό σημείο εκείνο η απόφαση για δανειοδότηση της Νέας Δημοκρατίας, με την εγγύηση που παρασχέθηκε, είναι επαρκώς τεκμηριωμένη και σύμφωνη με τους τραπεζικούς κανόνες και την τραπεζική τακτική.

Συμπερασματικά, στην από **18.10.2011** επιστολή του **Αθανασίου Σκορδά** προς την Τράπεζα Αττικής γίνεται **σαφέστατα** και **πανηγυρικά** η **δήλωση** ότι, αφενός μεν δίδεται προς

εξασφάλιση **μέρος** της κρατικής χρηματοδότησης των ετών 2013 και 2014 και αφετέρου ότι η χορηγούμενη εξασφάλιση έρχεται **δεύτερη** σε σχέση με την ΑΤΕ.

Η **δήλωση** αυτή **αποτυπώνει** γεγονότα **αληθή**: **αφενός** μεν ότι πράγματι η ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ έχει εκχωρήσει στην ΑΤΕ ποσό ΜΕΧΡΙ 12.000.000 ευρώ από την προϋπολογιζόμενη για κάθε ένα από τα ανωτέρω έτη κρατική χρηματοδότηση, **αφετέρου** δε ότι η εξασφάλιση που η ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ υπόσχεται να παράσχει στην Τράπεζα Αττικής, εάν και εφόσον αυτή εγκρίνει το δάνειο των 2.000.000 ευρώ, θα είναι σε κάθε περίπτωση **ΔΕΥΤΕΡΗ** στη σειρά κατάταξης, αφού προηγείται η ΑΤΕ.

Αυτή η δήλωση είναι **σαφής, ειλικρινής, αληθής** και καταγράφει με απόλυτη **πιστότητα** τόσο την **πραγματικότητα** όσο και το **αίτημα**, το οποίο έχει να κρίνει και να εγκρίνει ή να απορρίψει η Τράπεζα Αττικής.

Το γεγονός δε ότι η **Τράπεζα Αττικής** ούτε **παραπληροφορήθηκε** ούτε, πολύ περισσότερο, **εξαπατήθηκε από τον Αθανάσιο Σκορδά**, αλλά **γνώριζε καλώς τα δεδομένα**, όταν ενέκρινε το δάνειο των 2.000.000 ευρώ, αποδεικνύεται πέραν πάσης αμφιβολίας από την από 28.12.2015 εξώδικη όχλησή της προς τη ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, στην οποία **ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ**, περιλαμβάνοντάς την ολόκληρη, στην ανωτέρω από 18.10.2011 επιστολή του Αθανασίου Σκορδά.

Συνεπώς, από το 2011 μέχρι το 2015, η **Τράπεζα Αττικής γνώριζε** ότι έρχεται **δεύτερη** στη σειρά εξασφάλισης και ότι της έχει εκχωρηθεί μέρος της κρατικής χρηματοδότησης των ετών 2013-2014.

Το **υποκρυπτόμενο κακόπιστο επιχείρημα** ότι η κρατική χρηματοδότηση των ετών 2013-2014 δεν έφθασε, εκ των υστέρων, για να καλύψει τα δύο δάνεια, **παραγνωρίζει συνειδητά** την επελθούσα **μείωση** της κρατικής χρηματοδότησης και τις μεσολαβήσασες εκλογές του 2012, τις οποίες ουδείς μπορούσε να προβλέψει το 2011, κατά τις οποίες το ποσοστό της ΝΕΑΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ μειώθηκε από το σχεδόν 33% του 2009 στο 18%.

Είναι δε άξιο μνημονεύσεως το γεγονός ότι το ποσό της κρατικής χρηματοδότησης, **με βάση το έτος 2012**, θα **υπερκάλυπτε** την εκχωρηθείσα **απαίτηση** της ΝΕΑΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ και **ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΔΥΟ ΤΡΑΠΕΖΕΣ** (ΑΤΕ και Τράπεζα Αττικής), εάν δεν είχαν μεσολαβήσει οι εκλογές του 2012, δεδομένου ότι αυτό ανήλθε στο ποσό των 13.690.820,86 ευρώ.

Η **δήλωση**, δηλαδή, του **Αθανασίου Σκορδά**, το **2011** ήτο **απολύτως σωστή** και **αληθής**, με **βάση τα τότε δεδομένα**, διότι, ασφαλώς, θα ήτο γραφικό, αν δεν είναι τραγικό, ο ΣΥΡΙΖΑ σήμερα να κατηγορεί για διάπραξη κακουργηματικής απάτης έναν **αθώο**, επειδή δεν πρόβλεψε το 2011 **ότι: (α)** θα γίνουν πρόωρες εκλογές το 2012, **(β)** η ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ θα λάβει ποσοστό 18%, **(γ)** θα μειωθεί δραστικά η κρατική της χρηματοδότηση και **(δ)** εξ αυτού του λόγου, δεν θα μπορεί να καταβάλει 12.000.000 ευρώ στην ΑΤΕ συν 800.000 ευρώ στην Τράπεζα Αττικής, σύνολο, δηλαδή, 12.800.000 ευρώ, όταν γνώριζε ότι, σύμφωνα με τη συνήθη πορεία των πραγμάτων, το ποσό αυτό θα υπερκαλυπτόταν από τη χορηγηθησόμενη κρατική χρηματοδότηση.

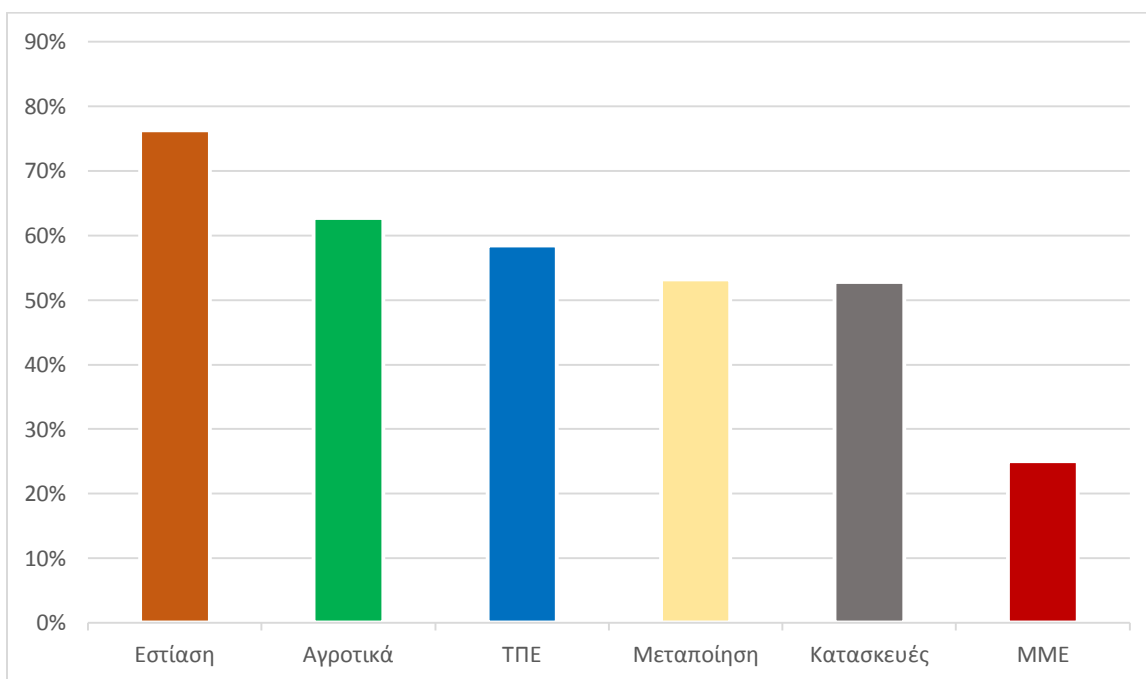
Εν κατακλείδι, **ουδεμία παράσταση ψευδών γεγονότων** ως αληθών διεπράχθη από τον Αθανάσιο Σκορδά, η οποία μάλιστα να ευρίσκεται σε άμεση αιτιώδη συνάφεια προς την επελθούσα ζημία της Τράπεζας Αττικής.

V. Δάνεια Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης

Άξια αναφοράς κατά την εξέταση των δανείων των μέσων μαζικής ενημέρωσης είναι η δήλωση του Διοικητή της Τραπεζής Ελλάδος, κ. Ι. Στουρνάρα (Εξεταστική Επιτροπή, 11/10/2016): «Κατ' αρχήν, για τα ΜΜΕ -για να απαντήσω και στο ερώτημα που έθεσε πριν ο Πρόεδρος- τα δάνεια είναι περίπου 1,3 δισεκατομμύρια σήμερα, σύμφωνα με το υπόλοιπο του Μαρτίου 2016 και αυτά που είναι σε καθυστέρηση είναι 317 εκατομμύρια, κάτι που σημαίνει ότι ο μέσος όρος στα ΜΜΕ μη εξυπηρετούμενων δανείων είναι 25%. Είναι εκ των χαμηλοτέρων που έχουμε στην ελληνική οικονομία».

Εύρημα # 25

Η έκθεση του Τραπεζικού Συστήματος σε μη εξυπηρετούμενα δάνεια για τον κλάδο των ΜΜΕ είναι από τις χαμηλότερες, σε επίπεδο κλάδου.

Γράφημα 5 Ποσοστό μη Εξυπηρετούμενων Δανείων ανά Κλάδο

Σύμφωνα με στοιχεία της ΤτΕ (ΙΑΝ-2017) Σημαντικές δυσκολίες στην αποτελεσματική διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων των ελληνικών τραπεζών προκύπτουν από την επισκόπηση του Ελληνικού Χρηματοπιστωτικού Συστήματος της ΤτΕ. Πολύ υψηλά ποσοστά παρατηρούνται στους κλάδους της εστίασης (76,3%), των αγροτικών δραστηριοτήτων (62,7%), των τηλεπικοινωνιών, πληροφορικής και ενημέρωσης (58,4%), της μεταποίησης (53,2%) και των κατασκευών (52,8%). Η σύγκριση μεταξύ των κλάδων αποδεικνύει τα λεγόμενα του κ. Ι.

Στουρνάρα στην Εξεταστική Επιτροπή, ότι δηλαδή το άνοιγμα των τραπεζών στον κλάδο των ΜΜΕ είναι εκ των χαμηλότερων στην ελληνική οικονομία.

Παράλληλα, από τη συνολική εξέταση των ευρημάτων για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης παρατηρείται ότι ο δανεισμός του κλάδου έχει πραγματοποιηθεί χωρίς παρέκκλιση από τις οδηγίες της Τράπεζας της Ελλάδος και χωρίς να αποδειχθεί ότι ακολουθήθηκε σε κάποια περίπτωση διαφορετική τακτική για τη δανειοδότηση των ΜΜΕ. Έτσι, ένας ακόμη ισχυρισμός του ΣΥΡΙΖΑ στην Εξεταστική Επιτροπή, ότι δηλαδή υπήρξε τριγωνική σχέση ΜΜΕ – Πολιτικών – Τραπεζών, έμεινε αναπόδεικτος με – ίσως – μοναδική εξαίρεση, την εφημερίδα Αυγή, το κομματικό όργανο του ΣΥΡΙΖΑ.

Εύρημα # 26

Από το υποστηρικτικό υλικό και τις μαρτυρίες στην Εξεταστική Επιτροπή σε καμία περίπτωση **δεν προέκυψε οποιαδήποτε πολιτική παρέμβαση για τη χορήγηση δανείων στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.**

α. Γενικό πλαίσιο

Πριν από οποιαδήποτε άλλη ανάλυση, πρέπει να καταστεί σαφές ότι δεν αποτελεί έργο της Επιτροπής αυτή καθαυτή η έρευνα της αστικολογικής εξέλιξης αμιγώς ιδιωτικών σχέσεων, όπως είναι οι δανειακές σχέσεις πιστωτικών ιδρυμάτων με αντισυμβαλλόμενους επιχειρήσεις Μ.Μ.Ε., ακόμη και αν η εξέλιξη αυτή ήταν παθολογική.

Αντίθετη προσέγγιση, κατ' αρχάς, θα προϋπέθετε εξαντλητική περιπτωσιολογία, προκειμένου να αποφευχθούν βλαπτικές γενικεύσεις για δανειοδοτούμενους και δανειοδότες. Γιατί, ασφαλώς, κάθε δανειακή σχέση είναι μοναδική ως προς τους όρους σύναψης και εκτέλεσής της, ακόμη και στο πλαίσιο της πιστοδότησης του ίδιου νομικού προσώπου.

Πέραν τούτου όμως, θα συνιστούσε πρωτίστως αθεράπευτο ρήγμα στην αρχή της σχετικότητας των ενοχών και σε άλλες θεμελιώδεις αρχές της ιδιωτικής αυτονομίας και, συνολικά, του νομικού πολιτισμού μας, αλλά και αδικαιολόγητη υποκατάσταση του Κοινοβουλίου στο έργο της πολιτικής δικαιοσύνης. Γιατί είναι βέβαια προφανές ότι οι ιδιωτικές σχέσεις άγονται προς δεσμευτική δικαστική κρίση, μόνο τότε, όταν δηλαδή οι συμμετέχοντες σε αυτές ιδιώτες τις καταστήσουν οι ίδιοι αντικείμενο τέτοιας κρίσης. Ούτε βέβαια το Κοινοβούλιο, κατά παράκαμψη των αρμόδιων και ανεξάρτητων εποπτικών οργάνων του τραπεζικού συστήματος, μπορεί να ασκήσει την αρμοδιότητά του επί της πρωτογενούς έρευνας των συνθηκών

χορήγησης τραπεζικής πίστης αυτών καθ' εαυτές, πόσω μάλλον να συναρτήσει τη δανειοδότηση αυτή με την φερεγγυότητα ενός εκάστου δανειοδοτούμενου.

Από το αποδεικτικό υλικό που τέθηκε υπόψη της Επιτροπής, και συγκεκριμένα από τις καταθέσεις των μαρτύρων που εξετάστηκαν, τις δανειακές συμβάσεις που προσκομίστηκαν (από κοινού με τις σχετικές τροποποιητικές πράξεις τους, τους λογαριασμούς εξυπηρέτησής τους και τις καταγγελίες ή άλλες συμβατικές ενέργειες των μερών) και, τέλος, από τις Ειδικές Εκθέσεις Ελέγχου των αρμόδιων υπηρεσιών της Τράπεζας της Ελλάδας, οι οποίες και περιέχουν αναλυτικούς καταλόγους για τα ποσοτικά στοιχεία του δανεισμού και την εξέλιξη των σχετικών δανειακών σχέσεων, ανασυντίθεται διεξοδικά το πραγματικό πλαίσιο δανεισμού των επιχειρήσεων Μ.Μ.Ε.

b. Γενικά Συμπεράσματα

Με δεδομένο ότι, όπως προεκτέθηκε διεξοδικά, εκφεύγει του Έργου της Επιτροπής η ατομική περιγραφή και κρίση καθεμίας δανειακής σχέσης, στο σημείο αυτό είναι χρήσιμο να καταγραφούν γενικά μόνο συμπεράσματα. Τα συμπεράσματα αυτά ερείδονται σε παραδοχές που αφορούν εν γένει τη δανειοδότηση επιχειρήσεων Μ.Μ.Ε. και βρίσκουν έδαφος και στην ειδικότερη υποκατηγορία των δανείων προς επιχειρήσεις έντυπης δημοσιογραφίας.

- i. Κριτήριο παροχής τραπεζικής πίστης αλλά και εξέλιξης του δανειακού δεσμού είναι αναμφίβολα η κυκλοφορία του εντύπου ή η τηλεθέαση του καναλιού αντίστοιχα. Οι υψηλές πωλήσεις ή ακροματικότητα όχι μόνον παρέχουν άμεση βάση απόληψης εισοδήματος για τη δανειοδοτούμενη επιχείρηση, αλλά, ταυτόχρονα, οδηγούν και σε αύξηση της εισπραττόμενης από αυτήν διαφημιστικής δαπάνης, με αποτέλεσμα τη συνολική διεύρυνση της υπέγγυας για την αποπληρωμή του δανείου περιουσίας. Δεν είναι τυχαίο ότι η παθολογική εξέλιξη των προβληματικών σήμερα δανείων συνέπεσε με την εμφάνιση της γενικής οικονομικής κρίσης αλλά και την καθιέρωση εναλλακτικών πηγών ενημέρωσης (κατά κύριο λόγο διαδικτυακών), δηλαδή με τους παράγοντες εκείνους που επέφεραν αμφισβήτηση της αποκλειστικότητας των παραδοσιακών ενημερωτικών μέσων.
- ii. Πέραν των συνήθων εξασφαλίσεων όλων των επιχειρηματικών δανείων, είτε εμπράγματων (π.χ. εγγραφή βαρών επί εταιρικών ακινήτων) είτε ενοχικών (προεκχωρήσεις μελλοντικών εσόδων ή προσωπικές εγγυήσεις φυσικών προσώπων-μετόχων), στο χώρο του δανεισμού Μ.Μ.Ε. είναι εξαιρετικά συχνή η παροχή εξασφαλίσεων (π.χ. ενεχυριάσεων) και άυλων δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας που είτε σχετίζονται με την παραγωγική διαδικασία είτε αντανακλούν στον υψηλό βαθμό αναγνωρισιμότητας της δανειοδοτούμενης επιχείρησης (π.χ. σημάτων, δικαιωμάτων τεχνογνωσίας κλπ, ταινιοθηκών κλπ).

γ. Εφαρμοστέο νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο

Για να προβεί στις κρίσιμες αξιολογήσεις της, η Επιτροπή οφείλει να αποκρυσταλλώσει τις διατάξεις εκείνες που επικαθορίζουν τη νομιμότητα ή μη των περιστατικών που περιήλθαν σε γνώση της. Και ναι μεν το πόρισμα δεν περιέχει κατ' ανάγκην πλήρη και διεξοδική ερμηνεία των οικείων κανόνων δικαίου, πλην όμως πρέπει να εκκινεί από το περιεχόμενο των ρυθμίσεών τους προκειμένου να θεμελιώσει τις αξιολογικές κρίσεις που διατυπώνει.

Στο πλαίσιο αυτό, λεκτέα είναι τα ακόλουθα:

- i. Η δανειακή σχέση, ως συμβατικός μηχανισμός του ιδιωτικού δικαίου, ρυθμίζεται κατ' αρχήν ως προς τους όρους σύναψης, εκπλήρωσης και λύσης της από τις γενικές και ειδικές διατάξεις του Αστικού Κώδικα (βλ. μεταξύ άλλων, άρθρα 806 επ., 361-388 ΑΚ). Κατά περίπτωση, ενδέχεται να εφαρμόζονται ευθέως ή αναλόγως ειδικά νομοθετήματα για την αξιολόγηση συγκεκριμένων συμβατικών όρων (π.χ. Ν. 2251/1994, όπως ισχύει τροποποιημένος, για τους Γενικούς Όρους Συναλλαγών) ή τη δανειοδότηση ειδικών νομοτυπικών μορφών (όπως π.χ. ο Ν. 3156/2003, όπως ισχύει τροποποιημένος, για την έκδοση ομολογιακών δανείων).
- ii. Περαιτέρω, στο νομικό καθεστώς των δανειακών σχέσεων επιδρά προφανώς το πλέγμα ρυθμιστικών και κανονιστικών διατάξεων που καθορίζουν την εποπτεία του τραπεζικού συστήματος ως προς την παροχή τραπεζικής πίστης και την εξ αυτής συγκέντρωση κινδύνων. Το νομοθετικό αυτό υποσύστημα συγκροτείται ειδικότερα:
  1. Από τις διατάξεις του Ν.3601/2007 (όπως αυτός ίσχυε κατά τους κρίσιμους εξεταζόμενους χρόνους και με παραπομπή στις αντίστοιχες ρυθμίσεις του ισχύοντος πλέον Ν.4261/2014) περί των αρμοδιοτήτων της Τράπεζας της Ελλάδος για την προληπτική εποπτεία επί των πιστωτικών ιδρυμάτων.
  2. Από τις σχετικές Πράξεις του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, και ειδικότερα την ΠΔΤΕ 1955/1991 «Κανόνες χορήγησης δανείων από πιστωτικά ιδρύματα».

Από τη συνδυαστική επισκόπηση των παραπάνω νομικών βάσεων, προκύπτει, ως βασική αξιολογική παράμετρος, ένα διττό συμπέρασμα: Αφενός, ότι ο τραπεζικός δανεισμός δεν υπόκειται σε γενικούς όρους και περιορισμούς, άλλους από εκείνους που οι διατάξεις αυτές καθιερώνουν. Αφετέρου, ότι συγκεκριμένα ο δανεισμός των επιχειρήσεων τύπου δεν ρυθμίζεται από ειδικότερο νομοθετικό πλαίσιο.

- iii. Τέλος, εφαρμοστέες είναι και οι διατάξεις εκείνες του εταιρικού και εν γένει ιδιωτικού δικαίου που ορίζουν τα κριτήρια του ελέγχου της συμπεριφοράς των διοικούντων και της συμβατότητάς της με το συμφέρον του νομικού προσώπου. Οι διατάξεις αυτές είναι εφαρμοστέες τόσο για τους διοικητές πιστωτικών ιδρυμάτων όσο και για τους διοικούντες τις δανειοδοτούμενες επιχειρήσεις. Κρίσιμη είναι η διάταξη του άρθρου 22^α παρ.2 του Ν.2190/1920, η οποία και καθιερώνει τον κανόνα της «εύλογης επιχειρηματικής απόφασης» (Business Judgement Rule-BDR) με τα εκεί θεσπιζόμενα κριτήρια. Ανάλογα συναλλακτικά κριτήρια θεσπίζει και το προεκτεθέν πλαίσιο εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων, κατά την αξιολόγηση της συγκέντρωσης των κινδύνων.

Τυχόν απόκλιση των εμπλεκόμενων φυσικών προσώπων από το μέτρο της αναγκαίας επιμέλειας ή παραβίαση άλλων προστατευτικών διατάξεων, με αποτέλεσμα την πρόκληση περιουσιακών ζημιών στα οικεία νομικά πρόσωπα, θα μπορούσε υπό προϋποθέσεις να ενεργοποιήσει το σύστημα της αστικής αποζημιωτικής (914, 71 ΑΚ) ή ειδικών υποστάσεων ποινικής ευθύνης, όπως ενδεικτικά της απάτης (386 ΠΚ) ή της απιστίας (390 και 256 ΠΚ). Για τον αποκλεισμό της αντικειμενικής υπόστασης της απιστίας ειδικά στο πραγματικό της παροχής δανειακής πίστης, είναι κρίσιμες οι προϋποθέσεις που τάσσει ο νομοθέτης του άρθρου 78 του Ν. 4146/2013 (έστω και μη ευθέως εφαρμοζόμενες στη δανειοδότηση των εντύπων).

Ενόψει της μετοχικής σύνθεσης των πιστωτικών ιδρυμάτων και της ρητής πρόβλεψης του άρθρου 263^Α περ. β' ΠΚ, σημειώνεται ότι η ποινική ευθύνη θα διερευνηθεί υπό το πρίσμα των επιβαρυντικών περιστάσεων που καθιερώνει ο Ν. 1608/1950 αναφορικά με την προστασία της περιουσίας νομικών προσώπων δημοσίου συμφέροντος.

Οι παραπάνω διατάξεις συγκροτούν το στοιχειώδες-και όχι ασφαλώς εξαντλητικό- νομικό πλέγμα αξιολόγησης των κρίσιμων συμπεριφορών. Πρέπει, ωστόσο, να καταστεί σαφές ότι έννομο συμφέρον στην επίκληση ορισμένων από τις παραπάνω διατάξεις έχουν μόνον οι εμπλεκόμενοι στις οικείες σχέσεις ιδιώτες. Με άλλα λόγια, δεν προστατεύουν όλες οι παραπάνω διατάξεις αξιολογήσεις δημοσίου συμφέροντος, ώστε να ερευνηθεί η εφαρμογή τους ή η εξ αυτών άσκηση δικαιωμάτων ιδιωτών από την Επιτροπή. Οι αξιολογήσεις δημοσίου συμφέροντος, όπως αυτές απορρέουν κυρίως από τη συμμετοχή του Δημοσίου και άλλων ΝΠΔΔ στο μετοχικό κεφάλαιο των πιστωτικών ιδρυμάτων αλλά και την ευρύτερη σημασία του τραπεζικού συστήματος για το κοινωνικό σύνολο, αποτυπώνονται στην έκταση εφαρμογής του προαναφερθέντος Ν. 1608/1950.

d. Κριτήρια αξιολόγησης της εξέλιξης του συμβατικού δεσμού

Σε κάθε περίπτωση, η εξέλιξη των ερευνηθεισών δανειακών σχέσεων πρέπει να αξιολογηθεί ποιοτικά υπό το πρίσμα κριτηρίων με νομικό ενδιαφέρον που απορρέουν από το πραγματικό και ιδίως το συγκριτικό πλαίσιο χορήγησής τους.

i. Νομοθετικό μέτρο ευθύνης και κριτήρια επιμέλειας

Σε συνέχεια όλων των παραπάνω, οι κρίσιμες προεκτεθείσες διατάξεις είναι αυτές που επικαθορίζουν το μέτρο της επιμέλειας όλων των εμπλεκόμενων στη διαδικασία δανειοδότησης φορέων.

Για την εκτίμηση του εύλογου χαρακτήρα της απόφασης περί δανειοδότησης, πρέπει να συνεκτιμηθούν τα παρακάτω κριτήρια:

- α. Η καλή πίστη, τόσο δηλαδή η αντικειμενική συναλλακτική ευθύτητα του αποφασίζοντος οργάνου, όσο και η ενδιάθετη υποκειμενική κατάστασή του.
- β. Η επάρκεια των πληροφοριών με βάση τις οποίες λαμβάνεται η απόφαση. Στο πλαίσιο αυτό, είναι κρίσιμο να υπομνησθεί ότι αποτελέσματα του χρόνου κατά τον οποίον μια απαίτηση (ή μέρος αυτής) κατέστη ληξιπρόθεσμη δεν θα μπορούσαν συχνά να έχουν προβλεφθεί-κατά τον κανόνα της «αντικειμενικής εκ των υστέρων πρόβλεψης» του μέσου συνετού συναλλασσόμενου-στον χρόνο ανάληψης της σχετικής υποχρέωσης ή συγκέντρωσης του σχετικού συναλλακτικού κινδύνου. Πρέπει επομένως η επάρκεια των πληροφοριών να εκτιμάται κατά τον χρόνο λήψης της απόφασης ή, σε κάθε περίπτωση, να μην λαμβάνεται υπόψη η ανυπαίτια άγνοια μιας διαθέσιμης πληροφορίας.
- γ. Το εταιρικό συμφέρον ως κίνητρο για τη λήψη της απόφασης.

Η ανταπόκριση της συμπεριφοράς των διοικούντων με τα παραπάνω ουσιαστικά κριτήρια πρέπει κατά κανόνα να αποκλείσει την παρανομία της. Θα ήταν μάλιστα χρήσιμο να λεχθεί ότι το βάρος απόδειξης της ευθύνης το έχει ο επικαλούμενος αυτήν. Τυχόν κρίση περί παρανομίας μιας συμπεριφοράς πρέπει να βασιστεί στη ρητή απόδειξη της μη συνδρομής των προαναφερθέντων κριτηρίων.

Περαιτέρω, αν ήθελε γινόταν δεκτή και μια ερμηνευτική επενέργεια του άρθρου 78 του Ν.4146/2013 στις εδώ ερευνώμενες σχέσεις (όχι με τη μορφή ευθείας εφαρμογής, δεδομένου ότι οι σχέσεις δεν εμπίπτουν κατ' ακριβολογία στο πεδίο εφαρμογής του), θα έπρεπε να εξεταστούν αξιολογικά και δύο πρόσθετα κριτήρια:

- α. Η μη παράκαμψη του σταδίου των εσωτερικών εγκριτικών επιτροπών.
- β. Η μη υπέρβαση του κανονιστικού πλαισίου της εποπτείας της Τράπεζας της Ελλάδος, και ειδικότερα των Πράξεων του Διοικητή της.

Όταν επομένως η χορήγηση του δανείου δεν εναρμονίζεται με αυτά τα δύο εξωτερικά, πλην όμως ουσιαστικά, κριτήρια, τούτο πρέπει να εκληφθεί ως αξιολογική ένδειξη βαρύτατης διαχειριστικής αμέλειας και πρέπει να θεμελιώνεται ή να επιτείνεται η ευθύνη που απορρέει από την ανώμαλη εξέλιξη της σχέσης.

Αντιθέτως, ακόμη και όταν το οικονομικό αποτέλεσμα του συμβατικού δεσμού είναι ζημιογόνο (προφανώς για τα πιστωτικά ιδρύματα), εφόσον οι αποφάσεις πληρούν όλα τα παραπάνω κριτήρια, είναι εύλογο να μην θεμελιώνεται παρανομία, παρά μόνο συγγνωστό σφάλμα επιχειρηματικής εκτίμησης.

ii. Η μεταβολή συνθηκών ως λόγος διάπλασης ιδιωτικών συμβατικών σχέσεων

Σε κάθε περίπτωση, και οι δανειακές σχέσεις των εντύπων πρέπει να ιδωθούν υπό το πρίσμα των βασικών αξιολογικών συναλλακτικών αρχών του ιδιωτικού δικαίου, θεμελιώδης εκ των οποίων είναι αυτή της καλής πίστης (288 ΑΚ). Η γενική αυτή αξιολογική ρήτρα μπορεί να αποτελέσει λόγο διόρθωσης, περιστολής ή εν γένει αναπροσαρμογής των συμφωνημένων παροχών, τόσο αναφορικά με το ύψος αυτών όσο και με τους υπόλοιπους (χρονικούς, εγγυητικούς ή διαδικαστικούς) όρους αποπληρωμής τους. Αξίζει μάλιστα να σημειωθεί ότι η διορθωτική αυτή παρέμβαση της αρχής της καλής πίστης για την αποκατάσταση της ισορροπίας του συμβατικού δεσμού δεν προϋποθέτει κατ' ανάγκην τη συνδρομή των όρων εφαρμογής του ειδικότερου άρθρου 388 ΑΚ, το οποίο και απαιτεί τη διάγνωση του απρόοπτου της μεταβολής και του υπέρμετρα επαχθούς της εκτέλεσης των παροχών.

Αντιθέτως, το άρθρο 288 ΑΚ βρίσκει έδαφος εφαρμογής ακόμη και ελλείψει των ειδικότερων αυτών συνθηκών, όταν λόγοι αντικειμενικοί, οι οποίοι ανάγονται στις γενικές παραδοχές υπό τις οποίες καταρτίστηκε η δανειακή σύμβαση, αλλά και υποκειμενικοί, δηλαδή αναγόμενοι στην κατ' ιδίαν βούληση των μερών, καθιστούν αναγκαία την αποκατάσταση της ισορροπίας μεταξύ παροχής και αντιπαροχής, ή, έστω, την οριοθέτηση της αντιπαροχής (εδώ της αποπληρωμής του δανείου) στο προσήκον μέτρο.

Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει αναμφίβολα να συνεκτιμηθεί η μεταβολή των οικονομικών συνθηκών που εχώρησε, αφενός, μεταξύ του χρόνου κατάρτισης των δανείων, δηλαδή της ανάληψης των σχετικών ενοχικών υποχρεώσεων, και, αφετέρου, του χρόνου στον οποίον οι συμφωνημένες δόσεις κατέστησαν ληξιπρόθεσμες.

Ειδικότερα, πρέπει να συνεκτιμηθούν τα ακόλουθα πραγματικά δεδομένα:

- i. Κατά τη συνήθη τραπεζική πρακτική, οι όροι και των επίμαχων δανείων συμφωνήθηκαν με κριτήριο την οικονομική κατάσταση και την πιστοληπτική ικανότητα των δανειοδοτούμενων στον χρόνο χορήγησής τους.
- ii. Στο μέτρο που οι παρασχεθείσες εξασφαλίσεις ή η εκτίμηση για τη δυνατότητα αποπληρωμής ανάγονταν σε αναμενόμενα μελλοντικά έσοδα των δανειοδοτούμενων, δεν θα μπορούσε, κατά τους κανόνες της μέσης αντικειμενικής πρόβλεψης, να έχει προβλεφθεί η τάξη μεγέθους της μείωσης των εσόδων αυτών και, συνακόλουθα, της έκτασης της υπέγγυας περιουσίας ήδη από τον χρόνο χορήγησης.
- iii. Κατά την κρίσιμη περίοδο, στην οποία ενέσκηψε στη χώρα η βαρύτερη και συνεχιζόμενη οικονομική κρίση, τα έντυπα εμφάνισαν σημαντική πτώση των πωλήσεών τους και της εισπραττόμενης διαφημιστικής δαπάνης. Πράγματι, όπως προέκυψε από όλες τις μαρτυρικές καταθέσεις νόμιμων εκπροσώπων επιχειρήσεων τύπου, η μείωση της αγοραστικής δυνατότητας των Ελλήνων καταναλωτών και, ταυτόχρονα, η έκρηξη άλλων ενημερωτικών μέσων (όπως κυρίως του Διαδικτύου) οδήγησε σε ραγδαία πτώση του κύκλου εργασιών τους. Αντίστοιχα, οι διαφημιζόμενες στα έντυπα επιχειρήσεις έστρεψαν βαθμιαία τη διαφημιστική δαπάνη τους σε άλλα επικοινωνιακά μέσα.
- iv. Βάσιμα επομένως μπορεί να υποστηριχθεί ότι μεταξύ των δύο κρίσιμων χρόνων (ανάληψης της υποχρέωσης και εκπλήρωσης αυτής) εκχώρησε πράγματι σημαντική μεταβολή των συνθηκών και, συγκεκριμένα, μείωση της οικονομικής επιφάνειας των δανειοδοτηθεισών επιχειρήσεων τύπου.

Από τα παραπάνω, συνάγεται αβίαστα ότι, με την επιφύλαξη των ειδικών συνθηκών κάθε ατομικής περίπτωσης, συντρέχουν γενικά στον κλάδο οι προϋποθέσεις που καθιστούν εύλογη την επίκληση μεταβολής των συνθηκών ως λόγο αναπροσαρμογής των παροχών μιας δανειακής σχέσης. Ως εκ τούτου, τυχόν τροποποιήσεις των συμβατικών όρων που έγιναν με πρωτοβουλία των ίδιων των αντισυμβαλλόμενων και στο πλαίσιο της ιδιωτικής αυτονομίας τους, προς αποκατάσταση της ισορροπίας των αμοιβαίων παροχών τους, εμφανίζονται συναλλακτικά εύλογες, δεδομένου ότι βασίζονται σε αξιολογικές αρχές του ιδιωτικού δικαίου και θα μπορούσαν να έχουν απαγγελθεί και από τη δικαστική κρίση.

iii. Συγκρισμότητα σε σχέση με την πορεία των ομοειδών δανείων

Από τη συνολική επισκόπηση του υλικού που τέθηκε υπόψη της Επιτροπής, δεν διαπιστώθηκε ότι οι δανειακές σχέσεις των εντύπων, ως ειδική συναλλακτική κατηγορία, παρουσιάζουν δυσαναλογίες ή ανεξήγητες αποκλίσεις σε σχέση με τα ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά των επιχειρηματικών δανείων της ελληνικής αγοράς ως ευρύτερου συνόλου. Ομοίως, δεν προκύπτει ότι ο δανεισμός ανάγεται σε μεγέθη μεγαλύτερα από το ποσοστό που αντιπροσωπεύουν οι σχετικές επιχειρήσεις στο παραγόμενο εθνικό προϊόν.

Ειδικότερα, αποδείχθηκε ότι τα χορηγηθέντα δάνεια προς επιχειρήσεις Μ.Μ.Ε. ανέρχονται κατά προσέγγιση στο ποσό του 1,311 δισεκατομμυρίου ευρώ, εκ των οποίων τα μη εξυπηρετούμενα και ήδη καταγγεληθέντα αντιπροσωπεύουν κατά προσέγγιση ποσό 319 εκατομμυρίων ευρώ, δηλαδή ποσοστό κατά προσέγγιση ίσο με το 25% των συνολικών χορηγήσεων, τη στιγμή που το ίδιο ποσοστό επί του συνόλου των επιχειρηματικών δανείων προσεγγίζει περίπου το 45% (βλ. ειδικότερα την από 11.10.2016 κατάθεση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος κ. Ιωάννη Στουρνάρα, σύμφωνα με την οποία (44/6):

«ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΣ (Μάρτυς): Με το οριστικό τέλος του χρόνου ενέρχονται σε 1.311.000.000 και τμήμα 319.000.000 αφορά καταγγελλόμενες συμβάσεις και καθυστερήσεις πάνω από ενενήντα ημέρες.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ ΦΑΜΕΛΛΟΣ (Πρόεδρος της Επιτροπής): Άρα, κύριε Στουρνάρα, εγώ το κρατώ...

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΣ (Μάρτυς): Έχω κι άλλους πίνακες αν θέλετε. Πάντως μπορεί να υπάρχουν διαφωνίες για τα νούμερα, αυτό όμως που είναι αδιαμφισβήτητο είναι το εξής: Το σύνολο των μη εξυπηρετούμενων δανείων στην Ελλάδα ως αυτό που λέμε των ανοιγμάτων, όχι των δανείων μόνο, κι αυτών που έχουν πιθανότητα να αθετηθούν, γιατί τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια είναι μικρότερα, άρα μιλάω για μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα, που είναι δηλαδή μη εξυπηρετούμενα δάνεια και αυτά που εξυπηρετούνται, αλλά είναι πιθανώς να μην εξυπηρετηθούν, στο ποσοστό του συνόλου σε όλη την Ελλάδα είναι 45%.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΚΟΖΟΜΠΟΛΗ-ΑΜΑΝΑΤΙΔΗ: Σε όλες τις επιχειρήσεις;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΣ (Μάρτυς): Τώρα στις επιχειρήσεις, στον επιχειρηματικό τομέα, στις μεγάλες επιχειρήσεις, γιατί στους επιχειρηματίες είναι πολύ πιο ψηλό, είναι 67,2%, 59,9% στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Τώρα, στις μεγάλες επιχειρήσεις ο μέσος όρος είναι 29,1%. Στη ναυτιλία που μέχρι τώρα είναι ο κλάδος με την καλύτερη επίδοση, είναι 27,4%. Στα ΜΜΕ τουλάχιστον από τα νούμερα που βγάζω εγώ είναι 25%.»

Τα παραπάνω συμπεράσματα επιρρωνύονται από την από Δεκέμβριο 2016 Ενδιάμεση Έκθεση Νομισματικής Πολιτικής της Τράπεζας της Ελλάδος (σ. 138-139, http://www.bankofgreece.gr/BogEkdoseis/Inter_NomPol2016.pdf), σύμφωνα με την οποία:

«Ο λόγος των δανείων σε καθυστέρηση προς το σύνολο των δανείων στο τέλος Ιουνίου του 2016 διαμορφώθηκε σε 32,7%, οριακά χαμηλότερος από ό,τι το α' τρίμηνο του 2016. Παρόμοια συμπεριφορά παρατηρήθηκε στα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα, με τον αντίστοιχο λόγο να διατηρείται σταθερός σε 45,1%. Αξίζει ωστόσο να επισημανθεί ότι το β' τρίμηνο του έτους, για πρώτη φορά από το 2014, παρατηρήθηκε υποχώρηση, έστω και οριακή κατά 0,2%, του υπολοίπου των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων, τα οποία ανέρχονται σε περίπου 108 δισεκ. ευρώ.

Αναλυτικότερα ως προς τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα, το υψηλότερο ποσοστό καταγράφεται στα δάνεια προς πολύ μικρές επιχειρήσεις και επαγγελματίες (67,2%), στα δάνεια προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις (59,9%) και στα καταναλωτικά δάνεια (55,3%). Χαμηλότερο ποσοστό καταγράφεται στα στεγαστικά δάνεια (41,8%) και στα δάνεια προς μεγάλες επιχειρήσεις (29,1%). Συνολικά στα δάνεια προς επιχειρήσεις το ποσοστό μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων διαμορφώνεται σε 44,7%. Χειρότερη επίδοση εμφάνισαν οι επιχειρήσεις εστίασης (79,5%), κλωστοϋφαντουργίας (75,9%) και χάρτου/ξύλου (71,7%). Σχετικά υψηλά ποσοστά εμφανίζουν οι επιχειρήσεις κατασκευών (54%) και εμπορίου (48,8%), που αντιπροσωπεύουν και μεγάλο μερίδιο στο σύνολο των επιχειρηματικών δανείων. Το χαμηλότερο ποσοστό παρατηρείται στις επιχειρήσεις ενέργειας/πετρελαιοειδών (4,5%). Όσον αφορά τη διάρθρωση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων, μικρή αύξηση εμφάνισαν τα δάνεια αβέβαιης είσπραξης (“unlikely to pay”), τα οποία αποτελούν περίπου το 27,5% του συνόλου των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων. Δυσκολότερα ως προς τη διαχείριση είναι τα δάνεια των οποίων οι δανειακές συμβάσεις έχουν ήδη καταγγεληθεί από τις τράπεζες, τα οποία παραμένουν στο 44% περίπου των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων»

Στις κρίσιμες αναφορές δεν γίνεται καν μνεία στις επιχειρήσεις ΜΜΕ.

Με άλλα λόγια, δεν συνάγεται κανένα συμπέρασμα ότι οι επιχειρήσεις τύπου εμφανίζουν προνομιακή διαφοροποίηση στους όρους δανεισμού και αναδιάρθρωσης ή σημαντικά διαφορετικό ποσοστό μη εξυπηρέτησης σε σχέση με τα δάνεια που λαμβάνουν και εκπληρώνουν οι υπόλοιπες ελληνικές επιχειρήσεις. Αντιθέτως, μια τέτοια υπόθεση ανταποδεικνύεται από το γεγονός ότι η εξυπηρέτηση των δανείων της ειδικότερης αυτής κατηγορίας κινείται σε επίπεδα πολύ υψηλότερα από τους μέσους όρους εξυπηρέτησης των λοιπών επιχειρηματικών δανείων.

Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ότι η δανειοδότηση των εντύπων δεν γνωρίζει συναλλακτικές ιδιαιτερότητες ή άλλες παθογένειες, όπως κάθε ειδικότερη κατηγορία επιχειρηματικής δραστηριότητας. Παρακάτω θα εντοπιστούν και θα σχολιαστούν τέτοιες περιπτώσεις. Ομοίως ασφαλώς δεν σημαίνει και ότι όλες οι επιχειρήσεις του κλάδου έχουν τον ίδιο βαθμό φερεγγυότητας ή αξιοπιστίας στην εκπλήρωση των δανειακών υποχρεώσεών τους.

Η σχετική παρατήρηση συμβάλλει, ωστόσο, στο να συναχθεί το συμπέρασμα ότι ο τραπεζικός δανεισμός των εντύπων δεν βρίσκεται σε αναντιστοιχία με τα γενικά μεγέθη της ελληνικής αγοράς. Αντιθέτως, εμφανίζει μεσοσταθμικά δείκτες έως και συγκριτικά καλύτερους. Ως εκ τούτου, δεν στοιχειοθετείται τεκμήριο ασυνήθους (μη αγοραίας) επιρροής στα ειδικότερα ποσοτικά μεγέθη του οικείου κλάδου.

ε. Συμπερασματική αποτίμηση

Μετά την παραπάνω οριοθέτηση του έργου της Επιτροπής και αποκλειστικά στο πλαίσιο που αυτή χαράσσει, ασφαλέστερη πηγή άντλησης συμπερασμάτων είναι τα πορίσματα των Εκθέσεων Ειδικής Έρευνας της Τράπεζας της Ελλάδος, με την εκεί αναφορά στο λοιπό έγγραφο αποδεικτικό υλικό. Και πράγματι, η εποπτεία του τραπεζικού συστήματος είναι ζήτημα αναγόμενο στην ανεξαρτησία της Τράπεζας της Ελλάδος, όπως αυτή κατοχυρώνεται ως παραδεδεγμένη αρχή του ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος αλλά και του εν γένει ευρωπαϊκού οικονομικού χώρου.

Ως εκ τούτου, τα πορίσματα αυτά οφείλουν να αποτελέσουν γνώμονα της Επιτροπής ακόμη και για την αξιολόγηση της άσκησης των ίδιων των εποπτικών αρμοδιοτήτων της Τράπεζας της Ελλάδος.

Ως προκριματική παρατήρηση πρέπει να σημειωθεί ότι, από το υλικό που τέθηκε υπόψη της Επιτροπής και, ιδίως, την ενώπιόν της κατάθεση των προσώπων που άσκησαν καθήκοντα Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος στους κρίσιμους χρόνους, δεν προέκυψε (τουλάχιστον σε ευρεία έκταση) άσκηση κυρωτικής αρμοδιότητάς της επί των πιστωτικών ιδρυμάτων για δανεισμό τους σε επιχειρήσεις Μ.Μ.Ε. Το έργο της Επιτροπής είναι μεν προφανώς διακριτό από αυτό των εποπτικών αρχών του τραπεζικού συστήματος, σύμφωνα με όσα προεκτέθηκαν, δεδομένου ότι επικεντρώνεται στη διερεύνηση της σχέσης πολιτικής ισχύος-δανεισμού, πλην όμως δικαιούται να βασιστεί στο εξωτερικό και νομικό τεκμήριο της αποχής των εποπτικών μηχανισμών από εκτεταμένες κυρώσεις.

Εύρημα # 27

Ο **μοναδικός** μάρτυς που **ισχυρίστηκε** ότι υπήρχε πολιτική παρέμβαση για τη χορήγηση δανείων στα ΜΜΕ ήταν ο **κ. Γεώργιος Κουρής**, ο οποίος όμως σε σχετικές ερωτήσεις αφενός **δεν αποκάλυψε περαιτέρω στοιχεία** αφετέρου δήλωσε ότι ο ισχυρισμός του **ίσχυε για όλα τα ΜΜΕ εκτός από όσα ανήκαν στον ίδιο**.

Πέραν των ανωτέρω και όπως ήδη έχει αναφερθεί εισαγωγικά, από την ακρόαση των μαρτύρων που κατέθεσαν ενώπιον της Επιτροπής και πέραν ορισμένων γενικόλογων αναφορών που δεν εξειδικεύθηκαν ονομαστικά και δεν τεκμηριώθηκαν περαιτέρω, δεν έχει προκύψει κάποια εμπειριστατωμένη μαρτυρία για οποιαδήποτε μεσολάβηση πολιτικού προσώπου προς πιστωτικό ίδρυμα προκειμένου να επιφυλαχθούν σε επιχείρηση Μ.Μ.Ε. όροι δανεισμού ή εκτέλεσης των συμβατικών υποχρεώσεων διαφορετικοί από τους συνήθεις της αγοράς. Συνάγεται δηλαδή ότι δεν τέθηκε υπόψη της Επιτροπής, τουλάχιστον με στοιχεία

δεκτικά περαιτέρω εξέτασης, ατομική περίπτωση αλλοίωσης της συνήθους πρακτικής του τραπεζικού δανεισμού μετά από πολιτική παρέμβαση.

Η Επιτροπή δεν μπορεί και δεν πρέπει, επουδενί λόγω, να υποκαταστήσει εκκρεμείς διαδικασίες σε οποιαδήποτε βαθμίδα της ελληνικής Δικαιοσύνης, ιδίως ελλείψει του συνόλου του σχετικού κρίσιμου υλικού.

Περαιτέρω, από τα όσα τέθηκαν υπόψη της Επιτροπής, προφανώς και προκύπτουν ατομικές περιπτώσεις επιχειρηματικής αστοχίας δανειοδοτών και δανειοδοτούμενων, διαφορετικής κάθε φορά έντασης και βαρύτητας. Πηγή της περιπτωσιολογικής αυτής παθολογίας είναι, διαζευκτικά ή συνδυαστικά, η ελαστική στάση των Τραπεζών απέναντι στην απροθυμία των μετόχων για κεφαλαιοδότηση των δανειοληπτριών επιχειρήσεων ή για εξορθολογισμό των λειτουργιών τους, με συνέπεια την καθυστερημένη ανάληψη ενεργειών, η ανεπάρκεια των εξασφαλίσεων («άνοιγμα»), καθώς και η διάψευση των προσδοκιών ως προς την αγοραστική ανάκαμψη του εντύπου ή του καναλιού ή τη γενική βελτίωση των συνθηκών της αγοράς. Κάθε περίπτωση είναι μοναδική και οφείλει να κρίνεται ως τέτοια.

Ωστόσο, τα παραπάνω σφάλματα επιχειρηματικής εκτίμησης, πεδίο στο οποίο κατ' εξοχήν υπεισέρχονται υποκειμενικές αξιολογήσεις και ανέλεγκτη χρήση διακριτικής ευχέρειας (όπως π.χ. η πίστη στην προοπτική ανάκαμψης, το συναλλακτικό παρελθόν των συμβαλλομένων, η πρόνοια για θέσεις εργασίας κλπ), δεν συνιστούν αφ' εαυτές και κατ' ανάγκην συμπεριφορές κακόπιστες ή αντίθετες προς το εταιρικό συμφέρον. Σε κάθε περίπτωση, ακόμη και συναλλακτικά αμελείς ή αποκλίνουσες από τα οικεία πρότυπα συμπεριφορές, αν ήθελε αποδειχθούν τέτοιες, φαίνεται να ανάγονται πρωτίστως στην προστασία ιδιωτικών εν στενή εννοία συμφερόντων και δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο κρίσης της Επιτροπής, χωρίς την επίκληση πρόσθετων στοιχείων που επάγονται βλάβη του δημόσιου συμφέροντος.

Επιπροσθέτως και με την επιφύλαξη των παραπάνω, δεν προέκυψε από κάποιο στοιχείο ότι κατά τον χρόνο λήψης των σχετικών αποφάσεων, τα αποφασίζοντα δανειοδοτικά όργανα παρέκαμψαν τις διαθέσιμες σε εκείνα πληροφορίες ή άλλα στοιχεία που θα όφειλαν να έχουν οδηγήσει σε αποκλεισμό της απόφασης. Δεν προέκυψε επίσης, πάντοτε αναφορικά με αίτημα δανειοδότησης επιχείρησης Μ.Μ.Ε., περίπτωση ευρείας και πρόδηλης απόκλισης τράπεζας από τη γενική πιστωτική πολιτική της για επιχειρήσεις ανάλογης φύσης και κλίμακας και, τέλος, δεν αποδείχθηκε οποιαδήποτε μεσολάβηση φορέα του πολιτικού συστήματος ή άλλου εξωσυναλλακτικού παράγοντα για τη μεταβολή ή την αλλοίωση της συνήθους τραπεζικής πρακτικής δανεισμού.

Ομοίως, δεν προέκυψε-τουλάχιστον σε μείζονα βαθμό-κατάλυση της διαδικαστικής τάξης χορήγησης των δανείων, με παράκαμψη των αρμόδιων τραπεζικών επιτροπών ή του κανονιστικού πλαισίου της εποπτικής νομοθεσίας. Σημειώνεται ότι η επικληθείσα στις συνεδριάσεις της Επιτροπής απαγόρευση της παρ.2 του άρθρου 88 του Ν.3601/2007 δεν πρέπει να αναγιγνώσκεται αυτοτελώς, αλλά μόνο προς αποτροπή της καταστρατήγησης της παρ.1 του ίδιου άρθρου.

Ως εκ τούτου, η διαπίστωση της παρανομίας των επίμαχων συμπεριφορών θα προϋπέθετε πρόσθετα στοιχεία, σε σχέση με αυτά που τέθηκαν υπόψη της Επιτροπής. Αν τέτοια στοιχεία ευρίσκονται υπόψη άλλων αρμόδιων αρχών της Ελληνικής Δημοκρατίας, η εδώ εκφραζόμενη γνώμη διατυπώνει την απόλυτη εμπιστοσύνη της στις αρχές αυτές για την ορθή αξιολόγηση και υπαγωγή τους.

Συνακόλουθα, και με δεδομένο ότι και οι εποπτικές αρμοδιότητες της Τράπεζας της Ελλάδος περιορίζονται στον έλεγχο τήρησης του οικείου κανονιστικού πλαισίου (έλεγχος νομιμότητας) και δεν ανάγονται στην κρίση της επιχειρηματικής εκτίμησης (έλεγχος σκοπιμότητας), ομοίως, και πάντοτε υπό πρίσμα των τεθέντων υπόψη της Επιτροπής στοιχείων, δεν συντρέχει βάση διαπίστωσης πλημμέλειας, με τη μορφή πράξεων ή παραλείψεων, στην άσκηση αυτών των αρμοδιοτήτων της.

f. Ατομικές περιπτώσεις με μείζον πολιτικό ενδιαφέρον

Από τις εργασίες της Επιτροπής, έχουν ανακύψει δύο ειδικότερες περιπτώσεις δανειοδότησης εντύπων, για τις οποίες πρέπει να γίνει ειδική μνεία, λόγω της έντονης πολιτικής φόρτισης που έχει αποκτήσει η μελέτη τους.

1. Κήρυξ

a. Εισαγωγή

Στο πλαίσιο της τρέχουσας πολιτικής αντιπαράθεσης και των συνεδριάσεων της Εξεταστικής Επιτροπής της Βουλής για τη δανειοδότηση πολιτικών κομμάτων και μέσων μαζικής ενημέρωσης, επιχειρήθηκε η συσχέτιση και εκμετάλλευση της δανειοδότησης της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «Κήρυξ – Δημοσιογραφικάί – εκδοτικάί και τυπογραφικάί εκμεταλλεύσεις Α.Ε.» (αρ. ΓΕΜΗ 074075258000), λόγω της συμμετοχής στο μετοχικό της κεφάλαιο του Προέδρου της «Νέας Δημοκρατίας», κ. Κυριάκου Κ. Μητσοτάκη.

Όπως θα καταστεί εναργές στη συνέχεια, η απόπειρα αυτή στερείται οποιασδήποτε νομικής ή πραγματικής βάσης και δεν είναι τίποτε άλλο παρά μια ακόμη επικοινωνιακή μεθόδευση του ΣΥΡΙΖΑ και των χαλκείων του, προκειμένου να πλήξει ηθικά και πολιτικά τη Νέα Δημοκρατία και να αποπροσανατολίσει την κοινή γνώμη από τις καταστρεπτικές για την κοινωνία συνέπειες της κυβερνητικής πολιτικής.

b. Δανειοδότηση

Η εταιρεία εξέδιδε την ιστορική τοπική εφημερίδα «Κήρυξ Χανίων», την οποία είχε ιδρύσει το έτος 1901 ο Ελευθέριος Βενιζέλος και τη διεύθυνση σύνταξης της οποίας είχαν αργότερα αναλάβει ο Κυριάκος και ο Κων/νος Μητσοτάκης (πάππος και πατέρας αντίστοιχα του σημερινού προέδρου της ΝΔ).

Ωστόσο, από την εν λόγω εταιρική δραστηριότητα συσσωρεύτηκαν ζημίες, γεγονός που οδήγησε την εταιρεία στη διακοπή, τον Ιούνιο του 2005, της κυκλοφορίας του εν λόγω φύλλου. Λίγο πριν, είχε δανειοδοτηθεί από την Τράπεζα Πειραιώς με ποσό € 300.000,00 που χρησιμοποιήθηκε κυρίως για την αποπληρωμή οφειλών προς το Δημόσιο. Εν συνεχεία, η εταιρεία, η οποία είχε διακόψει οποιαδήποτε εκδοτική δραστηριότητα, αποφάσισε να αναγείρει εμπορικό ακίνητο σε ιδιόκτητο οικόπεδο στην πόλη των Χανίων, έχοντας εξασφαλίσει τη μακροχρόνια μίσθωσή του σε ιδιαίτερα φερέγγυο μισθωτή. Για το σκοπό αυτό, στο διάστημα 2/2007 – 4/2008 δανειοδοτήθηκε με συνολικό ποσό €2.150.000 από την Παγκρήτεια Τράπεζα για την ανέγερση του εν λόγω εμπορικού ακινήτου. Σημειωτέον, ότι τα δύο αυτά δάνεια, όπως προκύπτει από τις ίδιες τις δανειακές συμβάσεις, εκφεύγουν του αντικειμένου της Εξεταστικής Επιτροπής και κακώς εξετάστηκαν τόσο από την Εξεταστική Επιτροπή, όσο και από την Τράπεζα της Ελλάδας στα πλαίσια των δανείων προς τα Μ.Μ.Ε..

Η επιχειρηματική αυτή πρωτοβουλία έλαβε χώρα σε μια περίοδο υψηλής οικονομικής ανάπτυξης και άνθισης της κτηματαγοράς ειδικά στην περιοχή των Χανίων, από την οποία αποκομίζονταν σημαντικές υπεραξίες και με την προσδοκία – μέσω της επένδυσης αυτής – να αποπληρώνονταν ευχερώς οι παλαιές και νέες οικονομικές υποχρεώσεις της εταιρείας, συμπεριλαμβανομένων των ως άνω δανείων. Η ακολουθήσασα, όμως, οικονομική κρίση, η έκταση και διάρκεια της οποίας δεν ήταν δυνατόν τότε να προβλεφθεί (απώλεια περίπου 25% του ΑΕΠ από το 2008 έως το 2016), επηρέασε αρνητικά τον προγραμματισμό της εταιρείας, κυρίως λόγω της σημαντικής κάμψης των εισπραττόμενων μισθωμάτων, διατιθέμενων, ακριβώς, για την εξυπηρέτηση των οφειλών της εταιρείας.

c. Ρύθμιση των πιστώσεων

Η δυσμενής αυτή εξέλιξη της οικονομικής πορείας της χώρας και συνακόλουθα των εταιρικών υποθέσεων δυσχέρανε την ανταπόκριση της εταιρείας προς τις πιστώτριες τράπεζες. Αυτό είχε

ως αποτέλεσμα η Τράπεζα Πειραιώς να προχωρήσει στην από 22.04.2016 καταγγελία της από 25.05.2005 Συμβάσεως Τοκοχρεωλυτικού Δανείου (ποσό € 691.440,63), η οποία επιδόθηκε προς την εταιρεία στις 2.11.2016, ενώ είχε ήδη γνωστοποιηθεί προς αυτήν από τον Μάιο 2016.

Ακολούθως, στις 2.11.2016, καταρτίστηκε ιδιωτικό συμφωνητικό Αναγνώρισης και Ρύθμισης Οφειλών της εταιρίας, με εγγυητή τον Κωνσταντίνο Κ. Μητσοτάκη, το οποίο προβλέπει διευθέτηση του χρέους με καταβολή είκοσι τεσσάρων (24) μηνιαίων χρεολυτικών δόσεων, εκ των οποίων οι πρώτες είκοσι τρείς (23) ανέρχονται στο ποσό των 3.000 €, με τη δε τελευταία θα αποπληρωθεί το υπόλοιπο της οφειλής (επιτόκιο Euribor+3%). Ήδη η έναρξη εκπλήρωσης της αποπληρωμής βεβαιώνεται με το ως άνω συμφωνητικό.

Επίσης συμφωνήθηκε χωρίς όρους και προϋποθέσεις η συναινετική εγγραφή προσημείωσης για ποσό €380.000 επί δύο αγροτεμαχίων εμβαδού 10.059,89 τ.μ. και 9.687,38 τ.μ. αντίστοιχα, ιδιοκτησίας του εγγυητή, Κωνσταντίνου Κ. Μητσοτάκη, ευρισκόμενων στο Ακρωτήριο Χανίων (θέση Βοσκερό της τοπικής κοινότητας Χορδακίου, ιδ. υπ' αρ. πρωτ. εισερχομένων εξεταστικής επιτροπής 254/11.11.2016 έγγραφο της Τράπεζας Πειραιώς).

Σε σχέση με τις δανειακές υποχρεώσεις της εταιρείας προς τις ως άνω δύο πιστώτριες τράπεζες, η από 29.11.2016/Α.Π. 942 Έκθεση Ειδικής Έρευνας της Τράπεζας της Ελλάδος αναγνωρίζει ότι «Οι εν λόγω ρυθμισμένες απαιτήσεις ανέρχονταν, την ημερομηνία του ελέγχου, σε € 2,783 χιλ. και καλύπτονται εμπραγμάτως. Η πλήρης εμπράγματη κάλυψη της απαίτησης της Τράπεζας ΠΕΙΡΑΙΩΣ (σήμερα μερική) τελεί υπό την αίρεση εγγραφής των συμφωνημένων βαρών και την επαρκή διασφαλιστική τους αξία. Για την εν λόγω απαίτηση συντρέχουν και προσωπικές εγγυήσεις, η μια εκ των οποίων θεωρείται σοβαρή».

Εύρημα # 28

Αναφορικά με τις **χορηγήσεις** προς την εταιρεία **Κήρυξ Α.Ε.**, εκ των οποίων μόνο η μία ποσού €300.000 αφορούσε την εκδοτική δραστηριότητα, οι δε άλλες δύο αφορούν την εκμετάλλευση ακινήτου, αυτές είναι σήμερα **ενήμερες**, ενώ καλύπτονται **πλήρως και από εμπράγματη κάλυψη των απαιτήσεων και από σοβαρές προσωπικές εγγυήσεις**.

Ειδικώς για το δάνειο της Τράπεζας Πειραιώς αναφέρει ότι «Η **πλήρης εμπράγματη κάλυψη** της απαίτησης της Τράπεζας ΠΕΙΡΑΙΩΣ (σήμερα μερική) τελεί υπό την αίρεση εγγραφής των συμφωνημένων βαρών και την επαρκή διασφαλιστική τους αξία. Για την εν λόγω απαίτηση **συντρέχουν και προσωπικές εγγυήσεις, η μια εκ των οποίων θεωρείται σοβαρή**».

Ειδικώς για τις πιστώσεις της Παγκρήτιας Τράπεζας (ποσού €2.058.000 στις 27.10.2016), η ως άνω Έκθεση αποφαινεται περαιτέρω ότι «δεν σημειώθηκε παρέκκλιση από τα διαλαμβανόμενα στην τότε πιστωτική πολιτική της, ενώ οι κίνδυνοι καλύπτονται εμπραγμάτως και οι εισπράξεις των ενοικίων, έστω και μειωμένες, διενεργούνται κανονικά».

d. Συμπεράσματα

Εξ όλων των ανωτέρω συνάγονται τα ακόλουθα συμπεράσματα:

1. Τα επίμαχα δάνεια είχαν ληφθεί αφενός για την ικανοποίηση των οικονομικών υποχρεώσεων που είχε αφήσει η ζημιογόνος εκδοτική δραστηριότητα της εταιρείας, η οποία και ανεστάλη το έτος 2005, αφετέρου για να χρηματοδοτηθεί η ανέγερση ιδιόκτητου κτηρίου της εταιρείας και πάλι προκειμένου από τα εισοδήματα που θα απέφερε η εκμετάλλευσή του (μισθώματα) να εξοφλούνταν οι παλαιές και νέες οικονομικές της υποχρεώσεις, συμπεριλαμβανομένων των ως άνω πιστώσεων. Είναι, μάλιστα, χαρακτηριστική και μνημονεύομενη στην ως άνω έκθεση της ΤτΕ η σχολαστικότητα της εταιρείας να ανταποκρίνεται πρωτίστως προς τις υποχρεώσεις της έναντι του Δημοσίου.
2. Η καθυστέρηση εξυπηρέτησως των ως άνω δανείων οφειλόταν όχι σε υπαιτιότητα της εταιρείας, αλλά σε εξωγενείς παράγοντες και ειδικότερα στη σοβούσα οικονομική κρίση (απώλεια περίπου 25% του ΑΕΠ από το 2008 έως το 2016, πτώση στις τιμές των ακινήτων κατά 40% περίπου από το 2009 έως το 2016), η έλευση, το εύρος και η διάρκεια της οποίας δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθούν κατά το χρόνο αναλήψεως των σχετικών πιστώσεων, όπως επίσης η επίπτωσή της στην απόδοση της επένδυσης της εταιρείας (μείωση μισθωμάτων).
3. Κατά τη χορήγηση, παρακολούθηση και ρύθμιση των επιμάχων πιστώσεων από τα ως άνω τραπεζικά ιδρύματα δεν προκύπτει οποιασδήποτε μορφής υπαίτια συμπεριφορά ή μη νόμιμη ευνοϊκή μεταχείριση της εταιρείας, πόσω δε αντίστοιχη προς τις πρακτικές που κατά κανόνα εφάρμοζαν αυτά κατά τη χορήγηση, παρακολούθηση και ρύθμιση επιχειρηματικών δανείων της εν λόγω περιόδου.

Παρ' ότι, μάλιστα, ο λόγος των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων προς το σύνολο των δανείων υπολογιζόταν στο τέλος Ιουνίου 2016 σε ποσοστό 45,1% (ιδ. Ενδιάμεση Έκθεση Νομισματικής Πολιτικής της Τράπεζας της Ελλάδος, σ. 138-139), οι εν λόγω πιστώσεις της εταιρείας τυγχάνουν ρυθμισμένες, εξυπηρετούμενες και εξασφαλισμένες με εμπράγματα ασφάλειες και προσωπικές εγγυήσεις φερέγγυων τρίτων προσώπων. Το γεγονός αυτό καταδεικνύει ότι κατά τη διαχείριση των πιστώσεων της εταιρείας, τα πιστωτικά ιδρύματα

ενήργησαν εντός του ενδεδειγμένου πλαισίου επιμελείας που επιβάλλεται από τη νομοθεσία (κ.ν. 2190/1920, ν.3601/1997, υπ' αρ. 1955/1991 περί «Κανόνων χορηγήσεως δανείων από πιστωτικά ιδρύματα» και λοιπές πράξεις του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος).

4. Δεδομένης της περιορισμένης τοπικά απήχησης του «Κήρυκα των Χανίων», της αναστολής έκδοσης του φύλλου ήδη από το έτος 2005 και της πολιτικής σταδιοδρομίας των μελών της οικογένειας του Κων/νου Μητσοτάκη σε εκλογικές περιφέρειες έτερες του Νομού Χανίων, είναι προφανώς απρόσφορη οποιαδήποτε απόπειρα να συνδεθεί η δανειοδότηση της εταιρείας με οποιαδήποτε δήθεν ασκηθείσα προς τις πιστώτριες τράπεζες πολιτική επιρροή, με στόχο, τάχα, να χρηματοδοτείτο και δανειοδοτείτο η έκδοση μιας εφημερίδας που θα εξυπηρετούσε τις πολιτικές βλέψεις είτε στενά της οικογένειας Μητσοτάκη είτε της Νέας Δημοκρατίας ευρύτερα.
5. Παρά ταύτα, είναι άξια μνείας η παροχή προσωπικών εμπραγμάτων εγγυήσεων για την αποπληρωμή του δανείου της Τράπεζας Πειραιώς εκ μέρους του επιτίμου Προέδρου της Νέας Δημοκρατίας, Κων/νου Κ. Μητσοτάκη: χωρίς να χρησιμοποιήσει παρένθετα πρόσωπα ή να συστήσει εταιρείες – κελύφη, εγγυήθηκε ευθέως και με την προσωπική του παρουσία την αποπληρωμή των δανειακών υποχρεώσεων μιας ανώνυμης εταιρείας, στάση που κάθε άλλο παρά συνήθης είναι στη συναλλακτική πρακτική, αλλά είναι ασφαλώς η απολύτως αναμενόμενη εκ μέρους ενός πολιτικού ανδρός με τη δική του υποδειγματική προσφορά στο δημόσιο βίο της χώρας.

Εύρημα # 29

Αποδεικνύεται, δηλαδή, ότι για τις **χορηγήσεις** της **Κήρυξ Α.Ε. δε συντρέχει** ουδεμία **επιλήψιμη** συναλλακτική **συμπεριφορά**, ενώ η **επικοινωνιακή ανάδειξη** της **υπόθεσης** έγινε – αποκλειστικά και μόνο – **για να αποπροσανατολιστεί η κοινή γνώμη** και να στοχοποιηθεί ο Πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας, κ. **Κυριάκος Μητσοτάκης**, το οποίο αποδεικνύεται από το γεγονός ότι οι δύο από τις τρεις χορηγήσεις είναι εκτός του αντικειμένου της Εξεταστικής Επιτροπής και παρόλα αυτά εξετάστηκαν.

Εξ όλων των ανωτέρω καταδεικνύεται ότι οι πιστώσεις της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «Κήρυξ – Δημοσιογραφικά – εκδοτικά και τυπογραφικά εκμεταλλεύσεις Α.Ε.» από την Τράπεζα Πειραιώς και την Παγκρήτια Τράπεζα ουδεμία ένδειξη επιλήψιμης συναλλακτικής συμπεριφοράς επιτρέπουν, η δε επικοινωνιακή ανάδειξη της υπόθεσης μεθοδεύθηκε εκ μέρους του ΣΥΡΙΖΑ προκειμένου να διαστρεβλωθεί και χρησιμοποιηθεί ως μέσο ηθικής και πολιτικής διαβολής και υπονόμευσης της Νέας Δημοκρατίας και προσωπικά του Προέδρου της,

Κυριάκου Μητσοτάκη, σε μια περίοδο που η κοινωνία υφίσταται τα επίχειρα των τραγικών πολιτικών επιλογών και του καινοφανούς διαχειριστικού ελλείμματος της κυβέρνησης.

2. Αυγή

Πολύ λίγες είναι στον ελληνικό εκδοτικό χώρο οι περιπτώσεις εντύπων ταυτισμένων με το πολιτικό πλαίσιο ενός κομματικού φορέα σε τέτοιο βαθμό, όπως είναι η εφημερίδα «Η ΑΥΓΗ». Στο μέτρο που το έντυπο, πανελλήνιας κυκλοφορίας, απηχεί τις θέσεις των πολιτικών οργάνων του ΣΥΡΙΖΑ και βρίσκεται σε πλήρη οργανική και λειτουργική ενότητα με το κυβερνών κόμμα, είναι αυταπόδεικτο ότι οι όροι και οι συνθήκες δανεισμού του αντανακλούν την πρακτική του ΣΥΡΙΖΑ στο ερευνώμενο ζήτημα. Πράξεις ή παραλείψεις της εταιρίας είναι πολιτικά καταλογιστέες στο κόμμα.

Ακλόνητο τεκμήριο γι' αυτό είναι ασφαλώς η συμμετοχή του ΣΥΡΙΖΑ στη μετοχική σύνθεση της εταιρίας στο υψηλότερο και καθοριστικό ποσοστό του 34,54% του όλου μετοχικού κεφαλαίου. Δεν είναι, άλλωστε, τυχαίο ότι όλες οι εκθέσεις της Τράπεζας της Ελλάδος αναγνωρίζουν τη μετοχική συμμετοχή του κόμματος ως συναλλακτικό θεμέλιο του δανεισμού της εφημερίδας.

Ο ΣΥΡΙΖΑ εμφανίζεται και λειτουργεί ως βασικός μέτοχος της εταιρίας, κινεί δε όλες τις πρωτοβουλίες για τη λήψη και την αναδιάρθρωση του δανεισμού. Το συμπέρασμα αυτό, με την επιφύλαξη των όσων αναπτυχθούν αμέσως παρακάτω για τη μετοχική μειοψηφία της εταιρίας, απλώς **επιβεβαιώνεται από τη μετοχική συμμετοχή και δύο φυσικών προσώπων-βουλευτών του ΣΥΡΙΖΑ.**

Τα ανωτέρω τεκμηριώνει η από 29.11.2016/Α.Π. 941 σχετική Έκθεση Ειδικής Έρευνας της Τράπεζας της Ελλάδος, διαλαμβάνοντας αυτολεξεί τα εξής:

«Η εταιρεία συστάθηκε το τέλος του 1997, διαδεχόμενη ατομική επιχείρηση η οποία εξέδιδε την εφημερίδα από το 1952. Το μετοχολόγιό της απαρτίζεται από πλήθος μικρομετόχων φυσικών προσώπων, ενώ ικανό ποσοστό 34,54% κατέχει ο πολιτικός φορέας ΣΥΡΙΖΑ. Βάσει των τελευταίων διαθέσιμων στην Τράπεζα στοιχείων (18.3.2015) μετοχές σε εύρος 2% - 3,9% κατέχουν μεμονωμένα φυσικά πρόσωπα, συμπεριλαμβανομένων 2 βουλευτών του υπόψη φορέα, καθώς και του εξωχώριου νομικού προσώπου, Atlas Cyprus International Trust (2,57%)».

Από την τελευταία αυτή παρατήρηση, εγείρεται αμέσως ζήτημα μείζονος σημασίας, δεδομένου ότι, όπως αναμφίβολα αποδείχθηκε, συμμετέχει στο μετοχικό κεφάλαιο κομματικού εντύπου εξωχώριο νομικό πρόσωπο, χωρίς να εξατομικεύεται η σύνθεση αυτού μέχρι τελικού δικαιούχου (ultimate beneficial owner) σε επίπεδο φυσικού προσώπου.

Με αυτόν τον τρόπο, συσκοτίζεται η πραγματικότητα αναφορικά με τα ακριβή ιδιωτικά συμφέροντα που χρηματοδοτούν το έντυπο αυτό και φαλκιδεύεται κάθε εγγύηση διαφάνειας που οφείλει να διέπει τη σύσταση και τη λειτουργία νομικών προσώπων, τα οποία που υπηρετούν αυταπόδεικτα συμφέροντα ενός κόμματος, ιδιαίτερα μάλιστα του κυβερνώντος.

Η σχετική αδράνεια ή η σκόπιμη παράλειψη του ΣΥΡΙΖΑ είναι ενδεικτική της ώσμωσης μεταξύ κυβερνητικής εξουσίας, κομματικής επιδίωξης, εκδοτικής δραστηριότητας και ιδιωτικού συμφέροντος που το κυβερνών κόμμα επικροτεί και συντηρεί.

Επιπλέον, πρέπει να τονιστεί ότι **δεν ευσταθούν οι αιτιάσεις των εκπροσώπων του ΣΥΡΙΖΑ και της Αυγής** ότι ο μέτοχος **The Atlas Cyprus International Trust** απέκτησε το μετοχικό μερίδιο ως **αποτέλεσμα δημόσιας προσφοράς**. Ούτε υπήρξε ανάδοχος Τράπεζα ή σύμβουλος, ούτε ακολουθήθηκε διαδικασία έκδοσης Ενημερωτικού Δελτίου προς το Επενδυτικό Κοινό. Ούτε υπήρξε άδεια ή γνωστοποίησης προς την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.

Η αλήθεια βρίσκεται στην **Πρόσκληση για την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου** της Αυγής Α.Ε. που δημοσιεύτηκε στο **ΦΕΚ 8375 / 27.11.2013 / Τεύχος ΑΕ, ΕΠΕ, ΓΕΜΗ**. Σύμφωνα με την πρόσκληση «σε περίπτωση μη κάλυψης της αύξησης του Μετοχικού Κεφαλαίου από τους παλαιούς Μετόχους (εξάσκηση δικαιώματος προτίμησης), **εξουσιοδοτείται το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρίας να διαθέσει τις τυχόν αδιάθετες μετοχές ελεύθερα** στην τιμή διάθεσης και κατά την κρίση του, σύμφωνα με το άρθρο 13 παρ 5. του Ν. 2190/1920».

Εύρημα # 30

Η είσοδος του μετόχου **The Atlas Cyprus International Trust** στην **Αυγή** **δεν** ήταν **αποτέλεσμα δημόσιας προσφοράς** αλλά **αποτέλεσμα επιλογής από το ΔΣ της Αυγής**, σύμφωνα με την Πρόσκληση της Αύξησης Μετοχικού Κεφαλαίου που δημοσιεύτηκε στο **ΦΕΚ 8375 / 27.11.2013 / Τεύχος ΑΕ, ΕΠΕ, ΓΕΜΗ**.

Να σημειώσουμε ότι, **η διαφήμιση δια του Τύπου της αύξησης κεφαλαίου** μιας Ανωνύμου Εταιρείας **δεν συνιστά Δημόσια Προσφορά**. Χρήζει πάντως διερεύνησης αν επιτρέπεται και με ποιους όρους διαφήμιση μιας αύξησης μετοχικού κεφαλαίου Α.Ε. δια του Τύπου, ειδικά όταν **δεν υπάρχει Ενημερωτικό Δελτίο**, εγκεκριμένο σύμφωνα με τις νόμιμες διαδικασίες.

Περαιτέρω, στην ίδια ως άνω Έκθεσή της, η Τράπεζα της Ελλάδος, διέλαβε, μεταξύ άλλων τα εξής:

«Έγκριση 05/12/2014

(...)

Επιπλέον, σημειώνεται ότι με την ίδια απόφαση της Α.Ε.Π., εγκρίθηκε όπως «...η εταιρεία να εξετάζεται εφεξής από την Επιτροπή Πιστοδοτήσεων Β' Επιπέδου, λόγω ύψους κινδύνων» (τότε € 971,5 χιλ.), δηλαδή από το αμέσως κατώτερο εγκριτικό όργανο. Πλην όμως, στην Πιστωτική Πολιτική της ΕΤΕ ορίζεται ότι αιτήματα πολιτικών κομμάτων και επιχειρήσεων ενδιαφέροντος μελών ή υποψηφίων μελών του Κοινοβουλίου εγκρίνονται από την ΑΕΠ.

(...)

Έγκριση 16/02/2016

«Για τους λόγους που αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο, η επί του προκειμένου απόφαση λήφθηκε από την Επιτροπή Πιστοδοτήσεων Β' Επιπέδου αντί της ΑΕΠ, όπως θα έπρεπε με βάση τα οριζόμενα στην Πιστωτική Πολιτική της τράπεζας».

(...)

Ωστόσο, η τρέχουσα οικονομική κατάστασή της και ειδικότερα η έντονα αρνητική καθαρή θέση της, σε συνάρτηση με την επισήμανση στο πιστοποιητικό του ορκωτού λογιστή για τον ισολογισμό χρήσης 2015, ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 48 του Κ.Ν. 2190/20, καταδεικνύουν την ανάγκη εισροής νέων κεφαλαίων, άμεσα.

Κάτι τέτοιο εξαρτάται και από την ανάλογη βούληση του βασικού μετόχου, που με τη σειρά του, εμφανίζεται να αντιμετωπίζει κάποιες δυσχέρειες στην εκπλήρωση των δανειακών του υποχρεώσεων προς την ΕΤΕ (υπόλοιπο 25/10/2016 € 8,4 εκ. από το οποίο € 2,36 ληξιπρόθεσμο από 30/06/2016)».

Από τα παραπάνω συνάγονται τα ακόλουθα συμπεράσματα:

- **Πρώτον**, κατά τη δανειοδότηση του εντύπου σημειώθηκε απόκλιση από την Πιστωτική Πολιτική της Τράπεζας ως προς την ταυτότητα του εγκριτικού φορέα. Ενώ αναμφίβολα η εταιρία υπαγόταν στον κύκλο εκείνο των προσώπων που εμφάνιζαν ταύτιση συμφερόντων με ορισμένο κόμμα, με αποτέλεσμα, πάντοτε κατά τους κανόνες πιστωτικής πολιτικής της Τράπεζας, τα αιτήματά της να έπρεπε να εξετάζονται από ανώτερα όργανα, το ποιοτικό αυτό κριτήριο παρακάμφθηκε με τρόπο πρόδηλο και το αίτημα εξετάστηκε από κατώτερη επιτροπή.

Χωρίς κατ' ανάγκην το γεγονός αυτό να συνδέεται με πλημμέλεια ή παρανομία του περιεχομένου της δανειακής σύμβασης, συνιστά ασύγγνωστη και αδικαιολόγητη κατάλυση της οικείας τραπεζικής πρακτικής. Υπενθυμίζεται ότι η παροχή των εγκρίσεων από τα

αρμόδια όργανα των πιστωτικών ιδρυμάτων υπήρξε προϋπόθεση για τον αποκλεισμό της ποινικής ευθύνης ακόμη και στο άρθρο 78 του Ν.4146/2013 (που δεν εφαρμόζεται ευθέως στα έντυπα, αλλά αποτελεί ερμηνευτική πηγή).

Δεν είναι, εξάλλου, τυχαίο ότι τα περιστατικά αυτά σημειώνονται σε χρόνο κατά τον οποίον είτε ο ΣΥΡΙΖΑ βρίσκεται στην Κυβέρνηση είτε η χώρα βρίσκεται σε (οιονεί) προεκλογική περίοδο και ο ΣΥΡΙΖΑ διεκδικεί την εξουσία.

Πίνακας 7 Μετοχική Σύσταση Αυγής (Εισηγητικό ΕΤΕ 11/09/2014)

Μέτοχος	Αριθμός μετοχών	Αξία μετοχών (€)	Ποσοστό
ΣΥΡΙΖΑ	222.000	666.000	39,45%
Όλγα Χαρίτου	25.000	75.000	4,44%
The Atlas Cyprus International Trust	16.500	49.500	2,93%
Δημήτριος Φίλης	16.500	49.500	2,93%
Παναγιώτης Σκουρλέτης	14.992	44.979	2,66%
Δημήτριος Χρήστου	10.826	32.478	1,92%
Διάφοροι μέτοχοι	256.929	770.787	45,66%

Εύρημα # 31

Με τη συμμετοχή εξωχώριου – offshore – νομικού προσώπου στο μετοχολόγιο της ΑΥΓΗΣ δεν εξατομικεύεται η σύνθεση αυτού μέχρι τελικού δικαιούχου σε επίπεδο φυσικού προσώπου, γεγονός που απαγορεύεται από το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο.

- **Δεύτερον**, ότι η εξέλιξη του δανεισμού της εταιρίας είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τα οικονομικά μεγέθη του ΣΥΡΙΖΑ ως βασικού μετόχου και χρηματοδότη. Πέραν των πολιτικών συμπερασμάτων που μπορούν να συναχθούν από το γεγονός ότι η τύχη μιας εκδοτικής επιχείρησης ταυτίζεται με την τύχη ενός κόμματος, γεννώνται εύλογα

ερωτήματα για το κατά πόσον η δομή αυτή, δηλαδή η εισροή ιδιωτικών κεφαλαίων σε μια Α.Ε. με βασικό συμμετόχο ένα πολιτικό κόμμα, οδηγεί τελικά και σε καταστρατήγηση της οικείας νομοθεσίας για τη χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων (Ν. 3023/2002, όπως ισχύει τροποποιημένος με τον Ν. 4304/2014, και ιδίως άρθρο 7 παρ. 1 και 6 αυτού). Ειδικά, όταν ο **Διευθυντής της Αυγής** κατά την εξέτασή του στην Επιτροπή επιβεβαίωσε ότι **ουδέποτε θα ήταν στην πρόθεση της εταιρείας να δώσει να δώσει μέρισμα** και κατά συνέπεια **τα κίνητρα των μετόχων / επενδυτών δεν είναι οικονομικά**, αλλά επιδιώκουν να στηρίξουν τον πολιτικό χώρο, στον οποίο πιστεύουν.

Εύρημα # 32

Η **ΑΥΓΗ** έχει **δανειοδοτηθεί χωρίς** να υπάρχουν κάθε φορά οι **απαραίτητες εγκρίσεις από ανώτερα τραπεζικά όργανα**, όπως θα έπρεπε, **λόγω** της άμεσης **συσχέτισής** της με τον **ΣΥΡΙΖΑ** (πόρισμα ΤτΕ).

Από τα όσα αποδείχθηκαν και μόλις εκτέθηκαν, προκύπτει με ενάργεια ότι η πολιτική φόρτιση με την οποία περιέβαλε ο Πρωθυπουργός και η κοινοβουλευτική ομάδα του ΣΥΡΙΖΑ τη σύσταση της Επιτροπής, πάντοτε στο όνομα της προσχηματικής επίκλησης της διαφάνειας και της νομιμότητας, καταλύεται άνευ ετέρου από τα περιστατικά που συνθέτουν το πραγματικό πλαίσιο δανειοδότησης της «ΑΥΓΗΣ».

Εύρημα # 33

Η **ΑΥΓΗ** με καθημερινές πωλήσεις μόλις 1.500 φύλλα (και περίπου 3.500 φύλλα στην κυριακάτικη έκδοση) έχει λάβει **τραπεζικές διαφημίσεις ύψους άνω μισού εκατομμυρίου ευρώ** τα τελευταία έτη, οι οποίες αντιστοιχούν στο 25-50% του ετησίου κύκλου εργασιών της κάθε φορά.

Η επικοινωνιακή διαχείριση της αποδεικτικής διαδικασίας ενώπιον της Επιτροπής από την κοινοβουλευτική πλειοψηφία βρίσκεται σε πλήρη αναντιστοιχία με τα γενόμενα στην περίπτωση του κομματικού εντύπου της. Ο δανεισμός του εντύπου αυτού εμφάνισε όλες εκείνες τις παθογένειες που ο ΣΥΡΙΖΑ, επιχειρώντας εξ αρχής μικροπολιτική εκμετάλλευση μιας μακράς θεσμικής διαδικασίας που ο ίδιος προκάλεσε, κατήγγελλε ως χαρακτηριστικά της δανειοδότησης των δήθεν «συστημικών» μέσων ενημέρωσης: διόγκωση σε αντιστοιχία με την εκλογική δύναμη του κομματικού φορέα, παράκαμψη ή λείανση των αυστηρών τυπικών διαδικασιών χορήγησης, έλλειψη επαρκών εμπράγματων εξασφαλίσεων, μετάθεση της εκπλήρωσης υποχρεώσεων στο απώτερο μέλλον, και όλα αυτά υπό συνθήκες συσκότισης της αληθούς μετοχικής σύνθεσης.

Εύρημα # 34

Ο **ΣΥΡΙΖΑ** χρησιμοποιεί την **κρατική του χρηματοδότηση όχι μόνο για λειτουργικές και εκλογικές** δαπάνες και **επιστημονικούς και επιμορφωτικούς** σκοπούς, όπως προβλέπεται από το νόμο, **αλλά και για να επενδύει σε μέσα μαζικής ενημέρωσης.**

Ο δανεισμός της «ΑΥΓΗΣ» αποτελεί την πειστικότερη διάψευση της πολιτικής ρητορικής του ΣΥΡΙΖΑ και αποδεικνύει την από μέρους του εργαλειώδη και προσχηματική χρήση του θεσμού της Εξεταστικής Επιτροπής. Κατέστησε ο ΣΥΡΙΖΑ αντικείμενο έρευνας συμπεριφορές που τελικά ο ίδιος επέδειξε, απόρροια ενός νοσηρού κυβερνητισμού που ανέπτυξε ακόμη και στη βραχύβια κυβερνητική θητεία του.

3. Υπόθεση ΔΟΛ

Η αποτυχημένη απόπειρα ελέγχου του τηλεοπτικού τοπίου και του περιορισμού της πολυφωνίας στον χώρο της τηλεόρασης φαίνεται ότι δεν συνέτισε την Κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ και έτσι συνεχίζει τις απόπειρες χειραγώγησης και ελέγχου αυτή την φορά της έντυπης δημοσιογραφίας.

Έτσι συμβαίνει το πρωτοφανές: στον **ΔΟΛ**, ο οποίος ως οργανισμός Μ.Μ.Ε. είναι ίσως ο **πλέον προβληματικός από πλευράς οικονομικής κατάστασης**, αντί τα προβλήματά του να διαχειριστεί ο ορισμένος από τους μετόχους Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του, ή ο Διευθύνων Σύμβουλος, εμφανίζεται ως μεσολαβών για την επίλυση των θεμάτων του το **στέλεχος του ΣΥΡΙΖΑ Μουλόπουλος.**

Πέραν των αυτονοήτων θεσμικών και νομικών κενών, δηλ. της αναζήτησης του τρόπου με τον οποίο **υπεκαταστάθη** στην θέση του εκπροσώπου της εταιρίας ο **Ψυχάρης από τον Μουλόπουλο**, περαιτέρω ερωτήματα εγείρονται: πώς θα επιλύσει οτιδήποτε ο Μουλόπουλος; Είναι επιχειρηματίας; Είναι επενδυτής; Έχει μακρά εμπειρία στην διαπραγμάτευση δανειακών συμβάσεων; Είναι ειδικός στην εκκαθάριση επιχειρήσεων; Έχει εργαστεί σε υποθέσεις διάσωσης προβληματικών επιχειρήσεων; Γιατί άραγε ο κ. Μουλόπουλος; Μήπως γιατί έχει την **βασική αρετή ότι είναι στενός συνεργάτης του Πρωθυπουργού** και θα αναλάβει κάποια σχετική διαμεσολάβηση με τις τράπεζες; Να υποθέσει κανείς ότι αυτό θα επηρεάσει την πολιτική γραμμή του ΔΟΛ; Ή είναι υπερβολική μία τέτοια υπόθεση;

Είναι προφανές ότι ο ΣΥΡΙΖΑ με κάθε τρόπο αποπειράται να χειραγωγήσει τα Μ.Μ.Ε. και μάλιστα με τρόπο απροκάλυπτο. Έχει ταυτιστεί με την διαπλοκή, και μάλιστα στην πιο χυδαία μορφή της. Ό,τι προσπάθησε να αποδώσει ως μομφή στους πολιτικούς του αντιπάλους και απέτυχε, το πράττει με θράσος και προκλητικότητα.

Εύρημα # 35

Είναι προφανές ότι ο ΣΥΡΙΖΑ με κάθε τρόπο αποπειράται να χειραγωγήσει τα Μ.Μ.Ε. και μάλιστα με τρόπο απροκάλυπτο. Ό,τι προσπάθησε να αποδώσει ως μομφή στους πολιτικούς του αντιπάλους και απέτυχε, το πράττει ο ίδιος ο ΣΥΡΙΖΑ με θράσος και προκλητικότητα.

Ο ΣΥΡΙΖΑ είναι επαλήθευση της θεωρίας περί του αμαρτωλού τριγώνου της διαπλοκής πολιτικής - Μ.Μ.Ε. - τραπεζών. Στην πράξη, ο ΣΥΡΙΖΑ είναι μία πλευρά του τριγώνου με άμεση επιρροή και σε άμεση διαπλοκή με τις άλλες δύο πλευρές, ήτοι τις τράπεζες και τα Μ.Μ.Ε.. Είναι σε όλους γνωστές οι παρεμβάσεις του ΣΥΡΙΖΑ στις τράπεζες, προκειμένου να μην πληρωθεί ούτε καν η μισθοδοσία στους εργαζομένους της τηλεόρασης του ΜΕΓΑ.

VI. Τράπεζα Αττικής

Αναφορικά με το Τραπεζικό Σύστημα, θα γίνει αναφορά αποκλειστικά στην Τράπεζα Αττικής, καθώς αφενός δεν έχει παρατηρηθεί κάποιο σημαντικό συστημικό πρόβλημα στις υπόλοιπες Τράπεζες, αφετέρου, σύμφωνα με πόρισμα της Τράπεζας της Ελλάδος (από 26/04/2012), η Τράπεζα Αττικής είναι η μοναδική τράπεζα που δεν τηρούσε ειδική πολιτική για τη δανειοδότηση των κομμάτων.

Εύρημα # 36

Στην **Τράπεζα Αττικής** έχουν εμφανιστεί **συστημικά προβλήματα** ως προς τον τρόπο **λειτουργίας** και την **πολιτική χορηγήσεων**.

a. Γενική Απεικόνιση Κατάστασης Τράπεζας

Από την έκθεση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας² από 01/09/2016 (ΑΠ Επιτροπής 198/22-09-2016), που υποβλήθηκε στην Εξεταστική Επιτροπή σχετικά με τη λειτουργία της Τράπεζας Αττικής, και που καλύπτει το διάστημα από τον Ιανουάριο 2015 ως και το Μάρτιο του 2016 προκύπτει ότι η λειτουργία της Τράπεζας ήταν εξαιρετικά προβληματική.

Στην έκθεση αυτή αναφέρεται ότι, το **νέο Διοικητικό Συμβούλιο** που προέκυψε τον Ιούνιο του 2015 δεν έχει συλλογικά επαρκείς γνώσεις και δεξιότητες (Finding #1). Τα 3 από τα 4 νέα μέλη προτάθηκαν από το ΤΣΜΕΔΕ (μεγαλύτερος μέτοχος), έχουν όλοι υπόβαθρο Μηχανικού με αποτέλεσμα να θεωρείται ότι **δε μπορούν να ασκήσουν κατάλληλη διοίκηση** και να αποτρέψουν την αρνητική πορεία της Τράπεζας.

Μόλις το 30% των Διοικητικών Συμβουλίων που διεξήχθησαν το υπό έρευνα διάστημα είχαν απαρτία (Finding #2). Οι προβλέψεις και τα σχέδια restructuring απέτυχαν πλήρως (Finding #3). Για παράδειγμα, προβλέφθηκε επιστροφή στην κερδοφορία το 2016 ή το 2017 (χείριστο σενάριο), γεγονός που είναι απίθανο να επιτευχθεί.

Επιπλέον, **το ΔΣ δε λειτουργούσε αποτελεσματικά και δεν εκπλήρωνε τις υποχρεώσεις του** όπως αυτές προκύπτουν από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας της Τράπεζας (Finding #4). Η Audit Committee δεν ήταν στελεχωμένη από κατάλληλα καταρτισμένο προσωπικό (γνώσεις, προϋπηρεσία κλπ.) (Finding #5).

² Σε πολλά σημεία έχει χρησιμοποιηθεί η πρωτότυπη ορολογία της έκθεσης για καλύτερη αποτύπωση του νοήματος

Το 2015 δημιουργήθηκαν τρεις νέες επιτροπές: Risk Management Committee, Επιτροπή Στρατηγικής και Επικοινωνίας και Corporate Governance and Nomination Committee. Και για τις τρεις επιτροπές, κοινό πόρισμα του ελέγχου είναι ότι **δε λειτουργούσαν αποτελεσματικά και δεν υποστήριζαν επαρκώς το Διοικητικό Συμβούλιο**, όπως όριζε ο εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας της Τράπεζας (Findings #6, #7, #8).

Αντίστοιχα συμπεράσματα υπάρχουν για πλήθος Τμημάτων, Διευθύνσεων και Επιτροπών της Τράπεζας. Επιπλέον, παρατηρείται “non-independence of Risk Management Function” (Finding #12), γεγονός που επηρεάζει την τιμολογιακή πολιτική της τράπεζας και όχι μόνο, όπως θα αναλυθεί και στη συνέχεια.

Ακόμη, δημιουργήθηκαν τον Ιούλιο του 2015, το Credit Restructuring Unit για τα καθυστερούμενα δάνεια και το Μάιο του 2016, το Special Account Management Department για να παρακολουθεί λογαριασμούς που μπορεί μελλοντικά να αποδειχθούν προβληματικοί.

Το πλήθος των συστημικών προβλημάτων περιστρέφεται γύρω από την όλη λειτουργία της Τράπεζας (internal governance, credit risk management, IT risk κλπ.). Βασική παρατήρηση αποτελεί το γεγονός ότι παρατηρείται πως δεν υπήρχε συσχέτιση μεταξύ του κόστους δανεισμού των πελατών εν συγκρίσει με τα έξοδα της Τράπεζας, με **αποτέλεσμα πολλές φορές να δανείζει με χαμηλότερο επιτόκιο από το επιτρεπόμενο** (το οποίο καλύπτει τα λειτουργικά έξοδα). Σημειώνεται ότι τον Απρίλιο του 2016 ξεκίνησε να χρησιμοποιείται νέο πρότυπο έγγραφο για τον πιστωτικό έλεγχο (σελ. 77).

Ως προς τις **χρηματοδοτήσεις**, παρατηρείται ότι **δεν υπάρχουν ξεκάθαρα επιχειρηματικά κριτήρια** και η τιμολόγηση γίνεται ξεχωριστά από την απόφαση έγκρισης, ενώ ως προς την παρακολούθηση των δανείων, εκτός από τις ημέρες καθυστέρησης, η Τράπεζα δεν έχει μηχανισμό (φυσικό και ηλεκτρονικό) ώστε να παρακολουθεί ποιοτικά χαρακτηριστικά. Επίσης, οι ελεγκτές καταγράφουν ότι δεν ακολουθείται η τακτική του four-eyes principle (σε. 88 και αλλού).

b. Αύξηση Μετοχικού Κεφαλαίου

Ως προς την **αύξηση μετοχικού κεφαλαίου**, σημειώνεται ότι τα €55,7 εκ προέρχονται από 16 μετόχους που χρηματοδοτήθηκαν άμεσα ή έμμεσα από την Τράπεζα για τη συμμετοχή τους. Συγκεκριμένα:

Αναφέρει επίσης στην αύξηση την κατασκευαστική εταιρεία Τοξότης (14 εκ). Συνολικά, 31 επενδυτές κάλυψαν την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου. Έπειτα από την ανακεφαλαιοποίηση, το ΤΣΜΕΔΕ-ΕΤΑΑ είχε το 56%, ενώ δεύτερος μεγαλύτερος μέτοχος με 8% ήταν το ΤΑΠΙΑΤ-ΑΤ. Το 73% του δανεισμού (€3,1 δισ.) ήταν σε εταιρείες, ενώ ως προς τους τομείς το 22,1% στον κατασκευαστικό κλάδο. **Από τη συνολική αύξηση κεφαλαίου, €454 εκ. αντλήθηκαν από υφιστάμενες καταθέσεις, ενώ €55,7 εκ. από άμεση ή έμμεση χρηματοδότηση των άνωθεν επενδυτών από την Τράπεζα, συνεπώς ελάχιστα νέα χρήματα επενδύθηκαν στην Τράπεζα.**

γ. Λοιπές Δυσλειτουργίες Τράπεζας

Όσον αφορά τη **διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου**, τονίζεται ότι η Risk Management Committee δεν επόπτευε επαρκώς το Risk Management Department. (Finding #6). Εμφανίζονται **ανεπαρκή κριτήρια έγκρισης δανεισμού**, έλλειψη αξιολόγησης πιστωτικών ορίων ανά πελάτη και μη συσχέτιση και ολοκληρωμένη αξιολόγηση ανά όμιλο εταιρειών (Finding #19 – Absence of Client/Group of Connected Clients Limits), **λανθασμένη τιμολογιακή πολιτική** καθώς παρουσιάζονται επιτόκια σε εταιρικά δάνεια χαμηλότερα από το κόστος του κινδύνου δανεισμού, ενίοτε χαμηλότερα από το λειτουργικό κόστος της Τράπεζας. Να σημειωθεί ότι τα λειτουργικά κόστη είναι στην πλειοψηφία μισθοδοσίες.

Το 2015, με σκοπό τον εξορθολογισμό των εξόδων, λήφθηκε απόφαση μείωσης των καταστημάτων κατά 5, χωρίς μείωση μισθοδοσίας, αλλά ούτε αυτή η απόφαση υλοποιήθηκε πλήρως (έκλεισαν 2, αντί για 5). Επιπλέον προβλήματα που αντιμετωπίζει το τμήμα διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου είναι τα **ανεπαρκή συστήματα πληροφορικής** (ενδεικτικό παράδειγμα το γεγονός ότι οι μεταβολές του Euribor δεν περνούσαν αυτόματα στα συστήματα της Τράπεζας, αλλά χειροκίνητα ανά επιχειρησιακές ομάδες), ενώ παρατηρείται πλήρης ασυνεννοησία του Τμήματος με τη νομική διεύθυνση. Μία ενδεικτική επισήμανση είναι ότι “Although information on existing collaterals was provided, not feasible to understand the unsecured part of the total exposure. The credit process was inconsistent and inefficient...”.

Όσον αφορά τις υποδομές, φυσικές και ηλεκτρονικές, το γενικό σχόλιο είναι ότι **δεν υπήρχε συντονισμός και εποπτεία**. Τα IT συστήματα δεν ήταν ικανά για την υποστήριξη της Διοίκησης στη λήψη αποφάσεων, ενώ δεν είχαν μεγάλο βαθμό ανεξαρτησίας. Σημειώνεται ότι η θέση του Information Security Officer παρέμεινε κενή για μεγάλο χρονικό διάστημα. Τέλος, σημειώνεται ότι “The Bank is not fully prepared to recover from a major disruption”.

Επιπλέον παρατήρηση για την **κακή λειτουργία της Διοίκησης** είναι ότι “The Board had failed to ensure its self-organization... There was no indication that the Board analyzed thoroughly or sought the information required ...” (σελ. 31). Οι προβλέψεις της Διοίκησης ήταν ανεπαρκείς

καθώς “The assumptions backing the restructuring plan are optimistic or have already turned out as unrealistic” (σελ. 35).

Σε πλήθος σημείων, παρατηρούνται **αναντιστοιχίες στη λειτουργία της Διοίκησης και των Επιτροπών** (ως προς τη λειτουργία τους και ως προς την ευθύνη τους απέναντι στη Διοίκηση) σε σχέση με το θεσμικό πλαίσιο (Ν. 4261/2014) και τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας της Τράπεζας. Ενδεικτικά, σύμφωνα με το Ν. 4261/2014, αρ. 80, παρ. 2, το Διοικητικό Συμβούλιο έχει πλήρη ευθύνη για το Ίδρυμα, τις αποφάσεις και την πολιτική του. Όμως, παρατηρείται “The non-active involvement by the Board in the setting and reviewing of the Bank’s business strategy as a whole”. Ενδεικτικό παράδειγμα της μη σωστής άσκησης Διοίκησης και Εποπτείας είναι το γεγονός ότι παρατηρείται «Inconsistent and not transparent collective provisioning parameter calculation of loss given default – LGD”, γεγονός που οδηγεί στο συμπέρασμα ότι “minor changes might have a material impact”.

d. Ευρήματα Έκθεσης της ΕΚΤ

Τέλος, στο **Παράρτημα 5** (σελ. 125) γίνεται ενδεικτικός έλεγχος σε 17 δανειζόμενους (κατά το 2015, συνολικά 26 χορηγήσεις, ύψους €188,8 εκ.) και σε 20 επιπλέον πελάτες ως προς τον πιστωτικό κίνδυνο και τις διαδικασίες ελέγχου. Τα κριτήρια επιλογής των δανειζομένων (17) ήταν: shareholders, top exposure, ICAP rating, new clients, clients with high number facilities, clients with days of past due.

i. Τοξότης Α.Ε.

Ως **4^{ος} ελεγχόμενος** στην πρώτη κατηγορία παρουσιάζεται η εταιρεία “**Τοξότης Α.Ε. Κατασκευαστική**”. Ακολουθούν τα πλήρη στοιχεία του πορίσματος:

Ποσό δανεισμού το 2015: €19.630.329,77

ICAP Rating³: G (προτελευταία στη δεκάβαθμη κλίμακα που αποτυπώνει την πιθανότητα ασυνέπειας ή και πτώχευσης).

Από τον έλεγχο προέκυψαν 4 ευρήματα και συγκεκριμένα:

³ Αποτυπώνεται σε δεκάβαθμη κλίμακα (AA, A, BB, B, C, D, E, F, G & H). Όσο η κατάταξη της επιχείρησης πλησιάζει τις διαβαθμίσεις υψηλής πιστοληπτικής ικανότητας (B - AA) τόσο μικρότερη είναι η πιθανότητα εμφάνισης ασυνέπειας ή και πτώχευσης.

Relates to finding:

#19: “Pricing of corporate loans does not reflect the risk of the transaction and is not adequately taken into account for credit decision”

Η τιμολόγηση των δανείων δεν αντικατόπτριζε το συναλλακτικό κίνδυνο και δεν είχε ληφθεί σοβαρά υπόψη για την απόφαση χορήγησης πίστωσης.

#20: “Weaknesses in the pricing update”

Διαπιστώθηκαν αδυναμίες στην επικαιροποίηση της τιμολόγησης

#21: “Risk related to legal contracts”

Διαπιστώθηκε κίνδυνος εξαιτίας των νομικών κειμένων

#23: “Risk classification is not adequately embedded in the overall Credit risk process”

Δεν ελήφθη επαρκώς υπόψη στον έλεγχο πιστοληπτικού κινδύνου η βαθμολογία κινδύνου που λαμβάνει η εταιρεία.

Εύρημα # 37

Μία από τις ελεγχόμενες εταιρείες για τη σχέση με την Τράπεζα Αττικής ήταν η **Τοξότης Α.Ε.**, για την οποία παρατηρήθηκε ότι **(α)** έχει πολύ **χαμηλή αξιολόγηση πιστοληπτικής ικανότητας** και **(β)** **δεν ακολουθήθηκε** από την Τράπεζα τέτοια **τιμολογιακή πολιτική** που να **αντικατοπτρίζεται ο αυξημένος πιστοληπτικός κίνδυνος**.

Σε συνέχεια των ανωτέρω, δημιουργούνται εύλογα ερωτηματικά ως προς τις αμφίδρομες σχέσεις της Τράπεζας με την εταιρεία Τοξότης Α.Ε. (πιστωτικό ίδρυμα / δανειολήπτης, εταιρεία/ μέτοχος), αλλά και το πώς και κάτω από ποιες διαδικασίες η Τράπεζα Αττικής χρηματοδότησε στην ουσία τη συμμετοχή στο διαγωνισμό τηλεοπτικών αδειών. Στη συνέχεια, τα αναλυτικά σχόλια της έκθεσης της ΕΚΤ:

Πίνακας 8 Ευρήματα ΕΚΤ για την Τράπεζα Αττικής & την Τοξότης Α.Ε.

A/A	Εύρημα
1	On 13.05.2015 the Bank approved a loan of Euro 20 mln (Euro 5 mln with a promissory letter for providing pledge on claims at 120% and Euro 15 mln with cash collateral that could be partially replaced with pledge on claims or contracts). With the proposal 069/861/26.11.2015 it was approved to replace the cash collateral with pledge of contracts (amount of contracted project Euro 30 mln.). In

Α/Α	Εύρημα
	addition, on 8.12.2015 there was an approval of a bond loan of Euro 19.5 mln of 10 year duration to refinance the loans granted in May 2015.
2	There is no reference to the ICAP rating, detrimental or financial analysis on the credit proposal form 265/189/12.05.2015. The structure and content of the proposal from does not allow the reader to understand the company's overall relationship with the bank and its credit history. It is very difficult to conclude on the customer's total current and potential exposure.
3	39 facilities (on and off balance sheet) have been approved since 2015, requiring the customer's reassessment.
4	According to revolving loan contract 232/27.06.2014, a credit line of Euro 10 mln has been increased to Euro 50 mln on 28.04.2015. There has been no supporting document to the respective bank decision to determine the contract amount.
5	In November 2015 (credit proposal 069/861/2015) the Bank approved the refinancing of the borrower's short term obligations with a bond loan of Euro 19.5 mln. According to the repayment schedule there is a two-year grace period and a bullet payment of Euro 14,5 mln in 10th year. With regard to the bond loan of Euro 11 mln granted in January 2015, there was also a back-loaded repayment schedule.
6	According to the pricing document 265/382/30.09.2015 the interest rate set for the loan was 2.6% over the deposit rate, lower compared to the pricing policy of the Bank.
7	There was an error on the additional agreement (14.05.2015) attached to the contract 232/27.06.2014, with regard to the date of the contract.

ii. Υπόθεση Καλογρίτσα

Σε σχέση με την λειτουργία του τραπεζικού συστήματος και των Μ.Μ.Ε., ένα μείζον θέμα που προέκυψε κατά το διάστημα λειτουργίας της Εξεταστικής Επιτροπής, είναι η απόπειρα ελέγχου του τηλεοπτικού τοπίου από την Κυβέρνηση μέσω του περίφημου νόμου «Παππά» για την αδειοδότηση των τηλεοπτικών διαύλων.

Και ναι μεν, ο νόμος «Παππά» κρίθηκε αντισυνταγματικός και παρέλκει στα πλαίσια του παρόντος πορίσματος η περαιτέρω εξέταση του ζητήματος. Στα πλαίσια όμως της, ακυρωθείσης πλέον, λειτουργίας του νόμου «Παππά» εκτυλίχθηκε η πλέον απαράδεκτη απόπειρα ελέγχου του ραδιοτηλεοπτικού τοπίου μέσα σε ένα περιβάλλον τελέσεως σωρείας αξιοποιώνων πράξεων.

Διότι προφανώς είναι αξιόποινη πράξη η ανακήρυξη του κ. Καλογρίτσα ως οριστικού υπερθεματιστή και η προηγηθείσα βεβαίωση από την διορισμένη επιτροπή διενέργειας του σχετικού διαγωνισμού ότι προσκόμισε στοιχεία που αποδεικνύουν την περιουσιακή του κατάσταση ο κ. **Καλογρίτσας**, όταν η Επιτροπή αυτή έχει αποτιμήσει ως περιουσιακό στοιχείο για την απόκτηση ενός τηλεοπτικού σταθμού με τίμημα € 52 εκ. περίπου την βεβαίωση ενός τρίτου προσώπου ότι διαθέτει την δήθεν περιουσία του (βοσκοτόπια) ως εμπράγματη εγγύηση για την χορήγηση δανείου για την καταβολή του τιμήματος και ενώ η προκήρυξη προέβλεπε την προσκόμιση των δανειακών συμβάσεων.

Και προφανώς η **παράβαση καθήκοντος** και η **ψευδής βεβαίωση** τελέστηκαν από την επιτροπή και τον γενικό γραμματέα με την προτροπή του αρμοδίου υπουργού Ν. Παππά.

Πλην όμως **σημαντικά ερωτηματικά** δημιουργούνται και για την διοίκηση της **Τράπεζας Αττικής**, η οποία εφέρετο προτιθέμενη να δανειοδοτήσει στην βάση χορηγηθησομένων εμπραγμάτων εγγυήσεων τρίτων και ανεξαρτήτως της πραγματικής περιουσιακής κατάστασης του ιδίου του κ. Καλογρίτσα, ο οποίος υπέβαλε φορολογικές δηλώσεις που περιορίζονταν σε μερικές χιλιάδες ευρώ.

Η **Τράπεζα Αττικής** μάλιστα έδωσε στον κ. Καλογρίτσα εγγυητική επιστολή για την συμμετοχή του στον διαγωνισμό με εγγύηση μετρητά, τα οποία όμως είχαν προκύψει από δάνειο που η ίδια είχε χορηγήσει στον κ. Καλογρίτσα. **Δηλ. η εξασφάλιση ήταν το δάνειο που χορήγησε η Τράπεζα.**

Εύρημα # 38

Η θεωρία του ΣΥΡΙΖΑ περί του τριγώνου της διαπλοκής επαληθεύεται, όχι όμως για το παλαιό πολιτικό σύστημα, αλλά για τον ίδιο τον ΣΥΡΙΖΑ και τις πρακτικές που μετήλθε στην απόπειρά του για έλεγχο του τηλεοπτικού τοπίου (Υπόθεση ΔΟΛ, Υπόθεση Καλογρίτσα).

Αυτές οι **σχέσεις διαπλοκής** μαρτυρούν πως όσα απέδιδε ο **ΣΥΡΙΖΑ** στο «παλαιό» πολιτικό σύστημα και **τα οποία δεν μπόρεσε να αποδείξει**, τα πραγματοποιεί, δηλ. **πραγματοποιεί την**

σχέση μεταξύ πολιτικών (Παππά), υποψηφίων καναλαρχών (Καλογρίτσας) και τραπεζών (Τράπεζα Αττικής).

Κατόπιν τούτων, σαφώς προκύπτει ότι πράγματι **η θεωρία του ΣΥΡΙΖΑ περί του τριγώνου της διαπλοκής επαληθεύεται**, όχι όμως για το παλαιό πολιτικό σύστημα, αλλά **για τον ίδιο τον ΣΥΡΙΖΑ** και τις πρακτικές που μετήλθε στην απόπειρά του για έλεγχο του τηλεοπτικού τοπίου.

VII. Επίλογος

Η ομολογία της πλειοψηφίας ότι ουδεμία ποινική ευθύνη προκύπτει από τις εργασίες της Εξεταστικής Επιτροπής για πολιτικά πρόσωπα αποτελεί από μόνη της απάντηση για το ποιο είναι το κύριο εύρημα των εργασιών της.

Βέβαια, τα μέλη του ΣΥΡΙΖΑ «ξέχασαν» να αναφέρουν τα βασικά ευρήματα που προκύπτουν για τον ίδιο το ΣΥΡΙΖΑ και τη θυγατρική του εταιρεία, την εφημερίδα ΑΥΓΗ. Συνοψίζοντας αυτά τα ευρήματα, δεν πρέπει να λησμονηθεί ότι **(α)** είναι το μοναδικό κόμμα που έχει επωφεληθεί εις διπλούν από «κούρεμα» τραπεζικού χρέους, **(β)** συσχετίζεται και χρηματοδοτείται – έμμεσα – από εξωχώριες (offshore) εταιρείες, **(γ)** ακολούθησε την ίδια επακριβώς τακτική ως προς τις εγγυήσεις δανεισμού με τα υπόλοιπα κόμματα και **(δ)** είναι το μοναδικό κόμμα, το οποίο αιτήθηκε και έλαβε δανεισμό χωρίς πιστή τήρηση των κριτηρίων δανεισμού.

Αν, λοιπόν, συνυπολογίσουμε ότι ο ΣΥΡΙΖΑ έχει αναγάγει την **πορισματική αναφορά Καλούδη** ως το **απόλυτο νομικό κείμενο** και το γεγονός ότι ο ίδιος ο κ. Καλούδης αναφέρει πώς μπορεί να θεωρηθεί **απιστία η αίτηση για δανεισμό**, όταν ο **αιτών γνωρίζει ότι δεν τηρεί** αυστηρά τα τεθέντα, από την Τράπεζα της Ελλάδος, χρηματοοικονομικά **κριτήρια**, τότε ίσως το συμπέρασμα ΣΥΡΙΖΑ ότι **δεν προκύπτουν ευθύνες** για πολιτικά πρόσωπα αφορά **όλα τα υπόλοιπα κόμματα πλην ΣΥΡΙΖΑ**.

Πέραν τούτων, μερικά επιπλέον συμπεράσματα που προκύπτουν από τη στάση των μελών της πλειοψηφίας καθ' όλη τη διενέργεια της Εξεταστικής Επιτροπής είναι τα ακόλουθα:

- α.** Χρησιμοποίησαν **αυθαίρετα** και χωρίς καμία διάκριση τους όρους «δανεισμός» και «υπερδανεισμός» για τα κόμματα και τα ΜΜΕ.
- β.** **Δεν κατάφεραν επουδενί να αιτιολογήσουν με συγκεκριμένα επιχειρήματα** τις απόψεις τους περί του τριγώνου Πολιτικά Κόμματα – ΜΜΕ – Τραπεζικό σύστημα, παρά μόνο χρησιμοποίησαν **ιδεολογικές, αριστερόστροφες προσεγγίσεις**, οι οποίες επί της ουσίας δεν είναι δυνατό να αποδείξουν το παραμικρό.
- γ.** Χρησιμοποίησαν **«δύο μέτρα και δύο σταθμά»** σε πλήθος περιπτώσεων, αποκλειστικά και μόνο για να εξυπηρετήσουν τα προαποφασισμένα συμπεράσματά τους, δηλαδή:
  - για εκείνους η διπλή εκχώρηση χρηματοδότησης είναι αποδεκτή, για άλλους όχι,
  - για εκείνους η ρύθμιση των δανείων για διάστημα 8ετίας είναι θεμιτό, για άλλους όχι,
  - για εκείνους δεν υπάρχει κίνδυνος αύξησης-μείωσης των εκλογικών ποσοστών μέσα στο χρόνο, για άλλους υπάρχει,

- Για εκείνους είναι δυνατό να εκτιμηθεί εκ των προτέρων το ύψος της μελλοντικής κρατικής χρηματοδότησης (για την ορθή εκχώρηση εγγυήσεων), για άλλους όχι κλπ.
- δ. Επιχείρησαν να αποκρύψουν με κάθε τρόπο τη συμμετοχή της **offshore** εταιρείας στο μετοχικό κεφάλαιο της εφημερίδας ΑΥΓΗ και αρνούνται μέχρι σήμερα να αποκαλύψουν τα φυσικά πρόσωπα (beneficial owners) που κρύβονται πίσω από την εξωχώρια εταιρεία.
- ε. Επιχείρησαν να αποκρύψουν οτιδήποτε σχετίζεται με τις εταιρείες συμφερόντων **Καλογρίτσα** και την **Τράπεζα Αττικής**, σε συνδυασμό με τον αντισυνταγματικό νόμο για την αδειοδότηση των τηλεοπτικών ΜΜΕ.
- στ. Επιχείρησαν να **αποκρύψουν** τα όσα ο πρώην **Διευθυντής της Νέας Δημοκρατίας αποκάλυψε** κατά τη μαρτυρία του στην Εξεταστική Επιτροπή και με τα έγγραφα που προσκόμισε αναφορικά με το θέμα των χρηματοδοτήσεων της Νέας Δημοκρατίας για τα έτη 2013 και 2014.
- ζ. Επιχείρησαν να **αποκρύψουν** τα **συμπεράσματα** της Τράπεζας της Ελλάδος για το δανεισμό της εταιρείας «ΚΗΡΥΞ», ότι δηλαδή για το δανεισμό της εταιρείας, ο οποίος είναι σήμερα ενήμερος, συντρέχουν **ξεκάθαρες και ισχυρές εμπράγματα εξασφαλίσεις και προσωπικές εγγυήσεις**, με αποκλειστικό στόχο να βλάψουν τον Πρόεδρο της Νέας Δημοκρατίας.
- η. Χρησιμοποίησαν ως θέσφατο την πορισματική αναφορά Καλούδη αγνοώντας ότι ο Οικονομικός Εισαγγελέας την έθεσε στο αρχείο **έπειτα από διεξαγωγή συγκεκριμένης διαδικασίας αξιολόγησης πραγματικών περιστατικών** και – προφανώς – όχι για τυπικούς λόγους.
- θ. Επιχείρησαν να αποκρύψουν ότι ο ίδιος ο Εισαγγελέας **Καλούδης** είναι αυτός που έθεσε στο **αρχείο** την **υπόθεση Κατρούγκαλου** με τα ιδιωτικά συμφωνητικά που είχε συνάψει έχοντας ήδη αναλάβει καθήκοντα ως Υπουργός Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης.
- ι. «**Μαρτύρησαν**» από μόνοι τους ότι «αποτελεί **πολιτική αφέλεια** να περιμένει κάποιος» την αποκάλυψη σχέσεων μεταξύ του τριγώνου Πολιτικά Κόμματα – ΜΜΕ – Τραπεζικό σύστημα μέσα από τις εργασίες της Εξεταστικής Επιτροπής, **ακυρώνοντας** από μόνοι τους το **ρόλο** και το **έργο** της **Επιτροπής**.
- ια. Η μόνη στόχευσή τους είναι η **επανεμφάνιση** στο προσκήνιο της **πορισματικής αναφοράς** Καλούδη μόνο και μόνο για να **αποπροσανατολίσουν** την **κοινή γνώμη** με το πλήθος προβλημάτων που προκαλεί στην κοινωνία η **Κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ** με την **ανικανότητα** και την **ιδεοληψία** που τη διακατέχει.

ιβ. Αναφέρουν ως τέχνασμα των Τραπεζών την Υποσχετική Επιστολή, τακτική που ο ΣΥΡΙΖΑ, με υπογραφή του κ. Τσίπρα, χρησιμοποίησε κατά κόρον.

ιγ. Αναφέρουν ότι, ενώ ο **ΣΥΡΙΖΑ** έχει προσφερθεί και έχει παράσχει στην **Εθνική Τράπεζα** δικαίωμα εγγραφής προσημείωσης του κτηρίου επί της Πλατείας Κουμουνδούρου, εφόσον ζητηθεί από την Τράπεζα και παρά το γεγονός ότι ο ΣΥΡΙΖΑ δεν πληρώνει στην ώρα του τις δόσεις του δανείου, η Εθνική Τράπεζα δεν το έχει ακόμη προσημειώσει. Και το εύλογο ερώτημα είναι: **η ΕΤΕ δε θέλει το κτήριο ή το μη ξεκάθαρο ιδιοκτησιακό καθεστώς του κτηρίου δεν επιτρέπει τη νόμιμη εγγραφή προσημείωσης;**

ιδ. Αναρωτιούνται πώς αυξήθηκε το πιστωτικό όριο της Νέας Δημοκρατίας στην Αγροτική Τράπεζα το 2012, αλλά αποκρύπτουν το γεγονός ότι η **Αγροτική Τράπεζα υπερτετραπλασίασε μονομερώς το επιτόκιο δανεισμού.**

Όμως η πολιτική υποκρισία του ΣΥΡΙΖΑ δε σταματάει στα άνωθι ενδεικτικά – και όχι περιοριστικά – συμπεράσματα. «**Ξέχασαν**» να αναφέρουν ότι αφενός κατηγορούν τη Νέα Δημοκρατία για το γεγονός ότι δανείστηκε με εγγύηση μελλοντικές κρατικές χρηματοδοτήσεις, αφετέρου ο ίδιος ο **ΣΥΡΙΖΑ** όχι μόνο **δεν ψήφισε** τη σχετική διάταξη περιορισμού τον Οκτώβριο του 2014 (να δίδεται ως εγγύηση μόνο η κρατική χρηματοδότηση του τρέχοντος έτους), άλλα πρόλαβε να **δανειοδοτηθεί** το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε **μεταξύ της ψήφισης του νόμου από την αρμόδια Επιτροπή της Βουλής και την Ολομέλεια**, δίδοντας ως εγγύηση τα επόμενα 8 έτη!

Κλείνοντας, αξίζει να επισημανθεί ακόμη μία φορά ότι από τα ευρήματα της διαδικασίας προέκυψε ότι οι διατάξεις του **ν. 4304/2014** που είχε ψηφίσει η κυβέρνηση Σαμαρά (και καταψήφισε εν μέρει ο ΣΥΡΙΖΑ, όπως αναφέρθηκε πιο πάνω) **διέκοψαν** την **παρελθούσα πρακτική** στη δανειοδότηση των πολιτικών κομμάτων, διασφαλίζοντας ότι στο μέλλον δεν θα επαναληφθούν φαινόμενα όπως αυτά που διερευνά η παρούσα εξεταστική επιτροπή. Σημειώνεται ότι η **Νέα Δημοκρατία** έχει περιλάβει στο καταστατικό της ρητή απαγόρευση του τραπεζικού δανεισμού, αποδεικνύοντας τη συνέπεια διακηρύξεων και ενεργειών της τόσο ως κόμματος, όσο και ως μέρους της κυβερνητικής πλειοψηφίας.

Από την πλευρά της, η **Τράπεζα της Ελλάδος** φαίνεται ότι έχει υιοθετήσει **αυστηρότερους όρους** για χορηγήσεις δανείων για το σύνολο των επιχειρήσεων (όχι μόνο, δηλαδή, για τον κλάδο των ΜΜΕ), με αποτέλεσμα να μειώνεται ο κίνδυνος επισφαλειών στα δάνεια που χορηγούνται εφ' εξής. Για το λόγο αυτό και δεν κρίνεται σκόπιμη κάποια νομοθετική παρέμβαση.

Ο **Άρειος Πάγος** έχει θέσει, με τη νομολογία του, το πλαίσιο εντός του οποίου πρέπει να κινούνται τα τραπεζικά στελέχη για την έγκριση ή την απόρριψη αιτημάτων για χρηματοδότηση. Το πλαίσιο αυτό σαφώς παραπέμπει στους ειδικότερους κανονισμούς που θεσπίζει το εποπτικό όργανο, η **Τράπεζα της Ελλάδος**, που έχει και την τεχνοκρατική εξειδίκευση για τη θέσπιση κριτηρίων και μηχανισμών για την αξιολόγηση των επιχειρηματικών κινδύνων, δεδομένου και του αιτήματος για σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Και για το λόγο αυτό, μια νομοθετική πρωτοβουλία που θα αυστηροποιούσε τις προϋποθέσεις για τη νόμιμη χορήγηση δανείων και θα γινόταν ερήμην της κανονιστικής αρμοδιότητας της Τραπέζης της Ελλάδος, πιθανότατα θα οδηγούσε την αγορά σε πιστωτική ασφυξία, καθώς τα τραπεζικά στελέχη θα δίσταζαν να χορηγήσουν δάνεια, φοβούμενα ότι τυχόν αποτυχία των δανειοδοτούμενων επιχειρήσεων θα οδηγούσε σε προσωπική τους ποινική ευθύνη.

Για τον ίδιο λόγο **δεν συντρέχει** περίπτωση για επανεξέταση του ποινικού σκέλους σε σχέση με τη χορήγηση δανείων στα πολιτικά κόμματα. Ανεξαρτήτως του εάν το άρθρο 78 ν. 4146/2013 καταλαμβάνει και χορηγήσεις που έγιναν σε πολιτικά κόμματα, σε κάθε περίπτωση διαπιστώθηκε ότι οι χορηγήσεις έγιναν χωρίς παράβαση των κανόνων που είχε θέσει η Τράπεζα της Ελλάδος και οι σχετικές αποφάσεις ελήφθησαν από τα αρμόδια προς τούτο όργανα. Η διαπίστωση αυτή, η οποία είναι κοινή σε όλα τα πορίσματα, κυρίως δε της ίδιας της Τραπέζης της Ελλάδος, οδηγεί στο **συμπέρασμα** ότι, σύμφωνα με τη νομολογία του Αρείου Πάγου, **δεν έχει τελεσθεί το αδίκημα τις απιστίας κατά τις δανειοδοτήσεις των πολιτικών κομμάτων.**